

ŽELEZAR

JESENICE, 6. FEBRUARJA 1986

ŠTEVILKA 5 • XXXV

NAŠ KOVINAR, svobodno glasilo delavcev KID, je kot predhodnik ŽELEZARJA začel izhajati 26. januarja 1937. ŽELEZAR izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstrednik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25-letnici predsednik Tito odlikoval z redom zaslug za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik Mile Crnović, tehnični urednik — novinar Dare Brađaškja, lektorica — novinarka Veronika Osredkar, novinar — fotoreporter Borut Grce, administracija — Marija Lužnik in Mira Keserović. Naslov: Uredništvo Železarnja, SOZD SŽ — Železarna Jesenice. Stevilke internih telefonov: urednik 26-18, novinarji 26-19, 25-19, administracija 26-21. Stavak in tehnično oblikovanje TK Gorenjski tisk Kranj, tisk ZP Ljudska pravica Ljubljana.

OB KULTURNEM PRAZNIKU

Zdravljica!
Spet, terte so rodile,
Prijetli, vince nam sladko
Ki nam oživlja žile,
Srce razjasni in oko.
Ki vtopi
Vse skrbí,
V potrtih prsih up budi.

Komu najpred veselo
Zdravljico, bratje, čmò zapet?
Bog naš nam deželo,
Bog živi ves slovenski svet,
Brate vse,
Kar nas je
Sinov sloveče matere.

Edinost, sreča, sprava
Ki nam naj nazaj se vrnejo!
Otrok, kar ima Slava,
Ki naj si vroče sežejo!

Rokopis Zdravljice za prvo izdajo Prešernovih poezij. Zaradi za tisti čas že kar revolucionarne vsebine jo je cenzor črtal iz rokopisa, tako, da je bila lahko objavljena šele kasneje

ZDRAVLJICA

(Ob novini leta 1844.)

Spet trte so rodile,
Prijetli, vince nam sladko,
Ki nam oživlja žile,
Srce razjasni in oko,
Ki vtopi
Vse skrbí,
V potrtih prsih up budi.

Komu najpred veselo
Zdravljico, bratje, čmò zapet?
Bog naš nam deželo,
Bog živi ves slovenski svet,
Brate vse,
Kar nas je
Sinov sloveče matere!

V sovražnike 'z oblakov
Rodu naj naš'ga trešči gróm!
Prost ko je bil očakov
Naprej naj bo Slovencev dóm!
Naj zdrobó
Njih rokó
Si spone, kjér jim še težó!

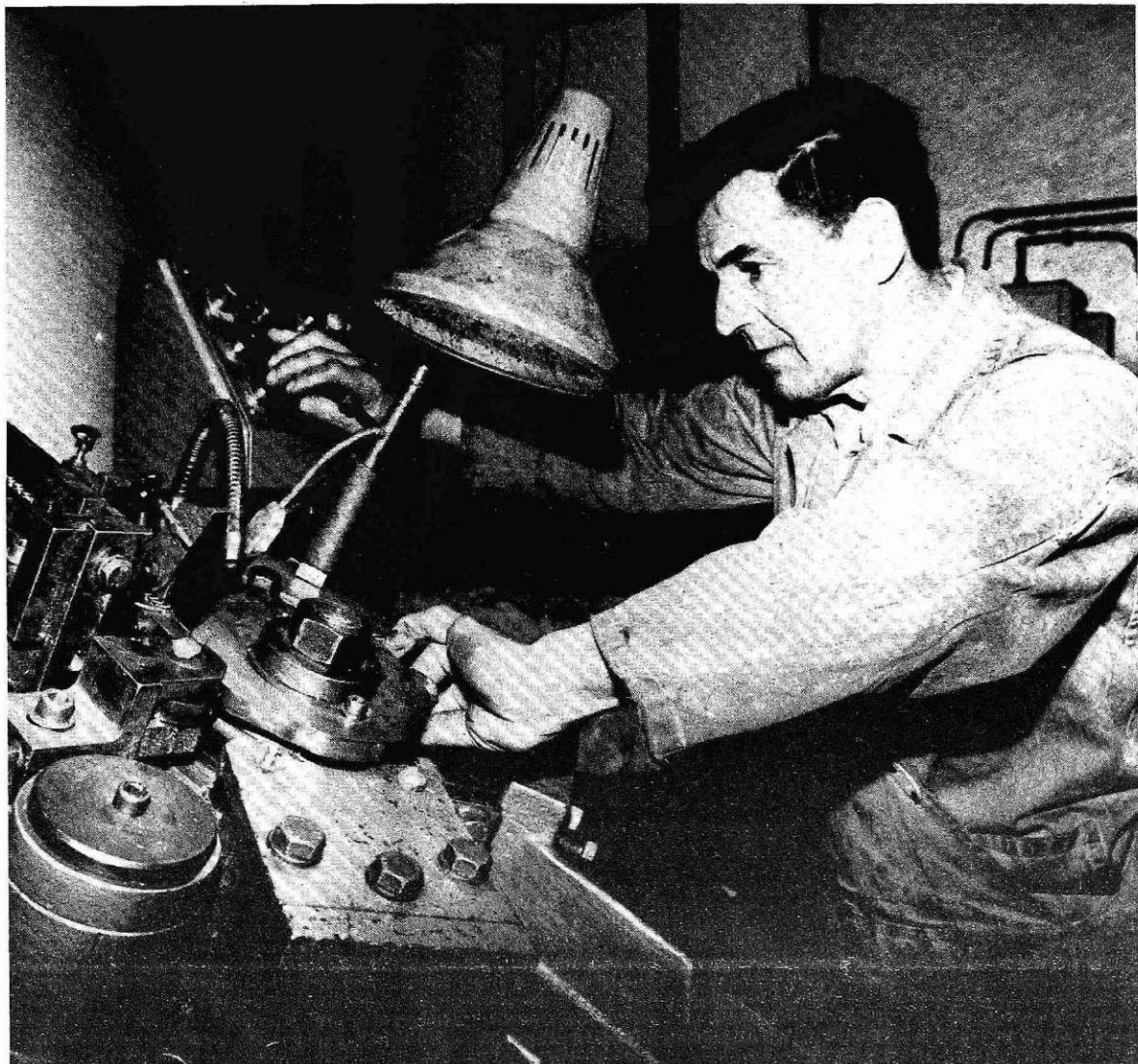
Edinost, sreča, sprava
K nam naj nazaj se vrnejo!
Otrok kar ima Slava,
Vsi naj si v roke sežejo,
Da oblast
In z njo čast,
Obilnost bodo naša last! —

Bog živi vas, Slovenke,
Prelepe, zlahtne rožice!
Ni take je mladenke,
Ko naše je krvi dekle;
Naj sinov
Zarod nov
Iz vas bo strah sovražnikov!

Mladenč, zdaj se pije
Zdravljica v a s a, vi naš up!
Ljubezni domačije
Noben naj vam ne vsmrti strup!
Ker po nas
Bode vas
Jo srčno brani' klical čas. —

Živé naj vsi narodi,
Ki hrepene dočakat' dan,
Da, koder solnce hodi,
Prepir iz sveta bo pregnan;
Da rojak
Prost bo vsak
Ne vrag, le sosed bo mejak!

Na zadnje še, prijetli,
Kozarce záse vzdignimo;
Ki smo zato se zbrat'li,
Ki dobro v srcu mislimo.
Dó kaj dni
Naj živi
Bog, kar nas dobrih je ljudi! —

Za žebljarskim strojem za valjanje navojnikov (foto: B. Grce)

SPET ŽEBLJI ZA AMERIKO

Ko smo konec novembra lani pisali o »razprodaji« žebjarjev, do katere je prišlo, ker Jugoslavija ni hotela podpisati sporazuma o omejitvi izvoza jeklarskih izdelkov v Združene države, smo zapisali, da pogajanja o ukinitvi protidumpinskega postopka še vedno tečejo. Kot kaže, sta se naša in ameriška stran sedaj le sporazumeli za kompromis, tako da lahko jugoslovanski jeklarji izvozijo v ZDA 25.200 ton svojih izdelkov.

V tej kvoti je zajetih tudi 7000 ton žebelj, ki jih bodo za ameriško tržišče naredili naši žebjarji, Krajina Metal in Brako iz Titovega Velesa. Od tega bodo jeseniški žebjarji izvozili 3800 ton, kar je sicer skoraj pol manj kot leta 1983, vendar so med tem časom dobili že dovolj naročil za izvoz žebelj v države zahodne Evrope, tako da imajo z naročili pokrit družbeni plan proizvodnje za letošnje leto.

V žebljarni bodo še naprej delali predvsem za izvoz, saj nameravajo domačim kupcem ponuditi le 5 odstotkov svoje proizvodnje. Ob prvi priložnosti nameravajo odpremiti v Združene države 450 ton žebelj, ki jih imajo na zalogi že tri mesece. Del teh žebelj so celo morali pripeljati nazaj na Jesenice iz koprške luke, saj so bili stroški skladiščenja preveliki.

Proizvodnja žebelj v januarju je bila že skoraj normalna, v februarju pa se bodo v žebljarno vrnili še zadnji delavci, ki so bili začasno razporejeni na delo v druge temeljne organizacije. Proizvodnja bo sicer nekoliko manjša, če v tem času ne bodo prispela nova naročila iz ZDA, kar pa gre deloma tudi na račun zahtevnejšega asortimenta žebelj za izvoz v zahodno Evropo. Ti žebli so namreč tanjši in krajši in zahtevajo pri enaki količini več delovnih ur, tako da bodo, ne glede na nova naročila iz ZDA, proizvodne kapacitete v žebljarni dobro izkoriščene.

Boris Grce

IZOBRAŽEVANJE OB STROJIH

V temeljni organizaciji Elektrode so dolgo časa razmišljali o tem, na kakšen način naj bi delavce sproti seznanjali z novostmi na področju proizvodnje elektrod in drugimi stvarmi, ki jih potrebujejo pri svojem delu. Želeli so se izogniti preveč šolskemu pristopu, zato so se odločili za pogovor v manjših skupinah v podaljšanem času za malico. Izkazalo se je, da je ta oblika »izobraževanja med delom« zelo uspešna, če je pogovor dobro pripravljen, saj delavci v manjših skupinah lažje spregovorijo o vsem, kar jih tišči.

Za proizvodnjo elektrod je značilno, da se pogosto pojavljajo novosti v tehnologiji, pa tudi proizvodnji, zato se morajo delavci tem novostim prilagajati in hkrati obnavljati svoje znanje. V TOZD Elektrode so se začeli pogovarjati z delavci najprej o problemih, ki se pojavljajo pri dnevnih proizvodnih. Spregovorili so o izrabi delovnega časa, spremljanju kvalitete izdelkov in možnostih za povečanje produktivnosti predvsem s povečanjem izplena, spregovorili pa so tudi o čiščenju in urejanju proizvodnih prostorov in naprav. Delavcem so razdelili tudi pisano gradivo, v katerem so opisane vse zadolžitve na posameznih delovnih mestih. V naslednji fazi pa se nameravajo posvetiti lastnemu vzdrževanju strojev in naprav, pri čemer računajo na pomoč vzdrževalcev. Pogovore z delavci pa so izkoristili tudi za to, da se pomenijo o delovni disciplini, odnosih med delavci in vzdušju v kolektivu. Delavci, ki so se udeležili teh pogovorov, so odkrito spregovorili tudi o svojih problemih in predlagali nekatere rešitve, ki so deloma (predvsem kar zadeva delovne pogoje) že tudi uresničene.

V vodstvu temeljne organizacije ocenjujejo uspešnost takega izobraževanja med delom predvsem na podlagi proizvodnje v januarju, ki je bila zelo uspešna. Tudi odprema je tekla v redu, zmanjšal se je delež odpadka in tudi delavci so bolj zadovoljni s svojim delom in rezultati tega dela.

Pogovore z delavci, ki jih je strokovno vodil vodja proizvodnje, so doslej opravili v oplaševalnici, nameravajo pa jih opraviti še v ostalih oddelkih in jihčasno obnavljati, saj so se že doslej pokazali za primeren obliko izobraževanja med delom.

Borut Grce

JANUARJA MALO POD PLANOM

Po prvih, še nedokončanih podatkih statistične službe smo v januarju izdelali 118.019,9 ton skupne proizvodnje, kar je 99,4 odstotka družbenega plana in 99,7 operativnega programa. Operativni program so izpolnile TOZD: Livarna (103 odstotka), Valjarna debele pločevine (106 odstotka), HV Bela (100,9 odstotka), HV Jesenice (107,2 odstotka), Profilarna (100,1 odstotka), Vratni podboji (111 odstotkov), Jeklovlek (101,1 odstotka) in Elektrode (110,4 odstotka).

V TOZD Plavž so dosegli družbeni plan in operativni program z 92,4 odstotka. Izdelali so 13.116,9 ton grodlja.

V TOZD Jeklarna so vili 39.826,6 ton jekla in tako plan presegli za 1,7 odstotka. Elektro jeklarna je s 15.958,1 tone izpolnila plan 100,1-odstotno, SM jeklarna s 23.868,5 tone 102,9-odstotno.

V januarju smo prodali 30.071,1 tone gotovih izdelkov in storitev. Družbeni plan smo dosegli s 97,2 odstotka, operativni program pa z 98,4 odstotka. Plan odpreme so presegle naslednje temeljne organizacije: Valjarna žice (109,4 odstotka), Valjarna debele pločevine (107,2 odstotka), Žičarna (103,3 odstotka), Jeklovlek (113,3 odstotka) in Elektrode (110,8 odstotka).

O DELU KOMISIJE ZA VSKLAJEVANJE VREDNOTENJA DEL IN NALOG

Komisija za usklajevanje vrednotenja del in nalog Železarn (v nadaljevanju arbitražna komisija) je imela od 9. oktobra do 7. januarja trideset sestankov, na katerih so obravnavali:

- vrednotenje vseh DN v Železarni, vrednotenih nad 300 točk,
- enotno ocenjene DN na ravni delovne organizacije,
- usklajevanje vrednotenja del in nalog TOZD in delovnih skupnosti s komisijami za izdelavo razvidov del in nalog.

Pregledano je bilo vrednotenje 3076 DN. Merila vrednotenja so popravili za 763 DN ali 24,8 odstotka.

Vsa vrednotenja so dopolnili v skladu s sprejetimi usmeritvami 11. aprila.

Seje arbitražne komisije so bile sklepne in odločitve sprejete soglasno.

Ob pregledu vrednotenja DN arbitražna komisija poudarja naslednje probleme, ki jih je treba takoj začeti odpravljati:

- potrebno je poenotiti zelo različne notranje organiziranosti TOZD, oziroma opraviti že začete reorganizacije;
- obravnavali so vrednotenje namenskih proizvodnje;
- večkrat pa tudi vrednotenje DN nad 300 točk;
- na osnovi vključitve 36. člena v SaS je bilo sklenjeno, da se izločijo dodatna merila za vrednotenje zahtevnosti del in nalog poslovnih delavcev;

— dogovorjen je pritožbeni postopek glede vrednotenja DN. Postopek, ki poteka preko SDS in komisij za izdelavo razvidov DN v TOZD in delovnih skupnostih do arbitražne komisije Železarn.

— ob sprejetju usmeritev dela pri razvidu del in nalog je bil določen tudi tok informacij. Ugotovljeno je, da je bilo informiranje zelo različno, od dobrega do slabega oziroma popolne neinformiranosti.

Ob zaključku smo nezadovoljni s sedanjim načinom kategorizacije in novim vrednotenjem, kljub temu da je pri tem sodelovalo preko 250 strokovnih sodelavcev.

Pri izdelavi razvida del in nalog ter vrednotenju DS je bila zjamče-

na zelo velika demokratičnost, kakršni bi težko našli primerjavo.

SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Zadnji dan v januarju so se spet sestali člani odbora za gospodarstvo pri delavskem svetu Železarn. Obravnavali so običajne točke dnevnega reda: pregled sklepov prejšnje seje, izvrševanje operativnega programa proizvodnje za januar in predlog programa proizvodnje za februar, odpise in pripise razlik pri poslovanju s tujino, vloge, sklepanje pa so še o potrditvi elaborata o popisu denarnih sredstev, terjatev in obveznosti ter sredstev in virov sklada skupne porabe.

Med sklepi, ki so jih sprejeli na prejšnji seji, je ostal neizvršen sklep o pripravi utemeljitve, zakaj je tako velik izpad VAC in patentirne žice. Na tej seji so sprejeli še dodaten sklep, naj vodstvo temeljne organizacije Žičarna pripravi še poročilo o tem, kakšne so bile posledice izpada te proizvodnje in kakšni ukrepi so bili sprejeti za izboljšanje stanja.

V nadaljevanju so se seznanili z oceno izvrševanja operativnega programa za januar in sprejeli predlog programa za februar. Skupna in blagovna proizvodnja bosta predvidoma nekaj odstotkov pod planom. Sklepali so tudi o korekcijah planov posameznih temeljnih organizacij. Pri doseganju mesečnega cilja poslovanja smo v januarju imeli najtežjo nalogo, saj je bilo planiranih le 21 odpremnih dni, tako da je bila dnevna obveznost večja. Na predlog strokovne službe so člani odbora sprejeli sklep, da se presežek iz oktobra upošteva v izračunu stimulacije za doseganje mesečnega cilja poslovanja v januarju.

Potrdili so tudi elaborat o popisu denarnih sredstev, terjatev in obveznosti ter sredstev in virov sklada skupne porabe pri združenih sred-

Poročilo naj služi kot dopolnilo k razpravi o SaS v skupnih osnovah in merilih...

K. O.

stvih Železarn na dan 31. decembra 1985 ter odpis nedvignjenih osebnih dohodkov iz leta 1982. Dali so tudi soglasje za preknjižbo teh sredstev na drug konto.

Predstavnik oddelka zunanje trgovine je nato razložil odpisa dveh razlik, ki sta nastali pri poslovanju s tujino. Člane je seznanil tudi z informacijo o možnostih ponovnega normalnega obratovanja v temeljni organizaciji Žebjarna.

Iz združenih amortizacijskih sredstev je odobril sredstva za gradnjo vročevoda in izmenjevalnih postaj za Obratno ambulanto in Gasilski dom Železarn. S tem bo rešeno že kritično stanje pri ogrevanju teh objektov, saj so kotli že povsem dotrajani.

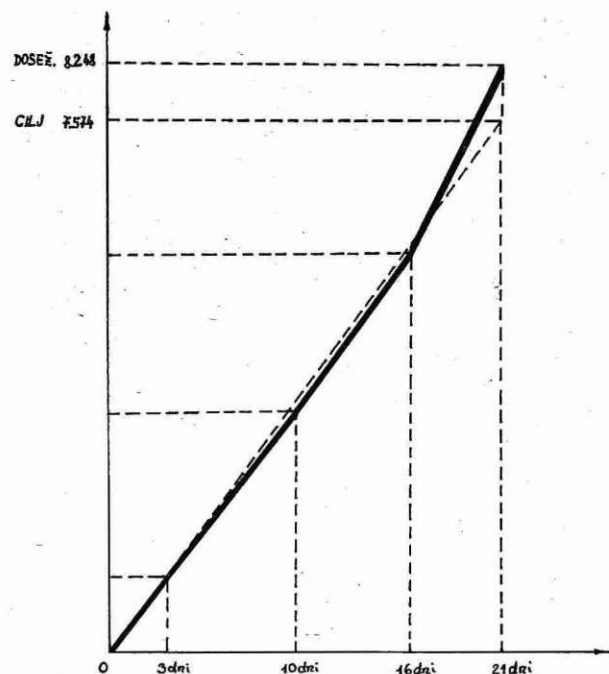
Oddelek za varstvo pri delu in varstvo okolja ter komisija za varstvo okolja v Železarni so pripravili predlog za odobritev združenih amortizacijskih sredstev za nabavo plavajoče zaveze. Člani so potrebna sredstva odobrili, saj bo z nabavo te zaveze urejeno čiščenje reke Save, ki je vedno bolj onesnažena.

Onesnaženost voda pa povzroča tudi škodo na ribjem življu, zato je Železarna že pred leti sklenila z Ribsko družino Jesenice izvensodno poravnavo, s katero stranki vsako leto sporazumno določita višino odškodnine. Člani odbora so sprejeli sklep, da ta odškodnina v letu 1986 znaša 300.000 dinarjev.

Vlogo Lovske družine Jesenice za odobritev kromaste pločevine za obnovo strehe na koči na Stamarjah pa so odstopili v reševanje odboru za gospodarstvo pri delavskem svetu TOZD Hladna valjarna Bela.

CPSI — Z. V.

DOSEGANJE SKUPNEGA CILJA POSLOVANJA V JANUARJU

Mesečni cilj poslovanja 7.574 milijona dinarjev realizacije smo presegli za 4,5 odstotka. Po sklepu odbora za gospodarstvo pri DS Železarn pa bomo pri obračunu stimulacije upoštevali tudi izjemni presežek cilja v oktobru.

Stimulacija bo tako znašala 9.400 dinarjev na delavca. Za naslednje mesece zaloge realizacije ni, zato moramo že prve dni februarja začeti odpremljati bolj resno kot v preteklem mesecu. Oddelek za nagrajevanje

Po sklepu odbora za delovna razmerja TOZD Družbena prehrana z dne 29. januarja

OBJAVLJAMO

prosta dela in naloge

- I. KUCHARICA, šifra 9518, D-3, 8. kateg., 3 osebe,
- II. KUCHARICA, šifra 9519, D-2, 6. kateg., 1 oseba,
- II. KANTINERKA, šifra 9019, D-2, 4. kateg., 2 osebi;
- SOBARICA, šifra 9206, D-2, 4. kateg., 2 osebi.

POGOJI:

- Ad. 1 — poklicna šola gostinske smeri — kuhar, dve leti delovnih izkušenj, poskusno delo dva meseca;
- Ad. 2 — poklicna šola gostinske smeri — kuhar, poskusno delo dva meseca;
- Ad. 3 — poklicna trgovska šola ali dokončana osnovna šola in poskusno delo dva meseca;
- Ad. 4 — šest razredov osnovne šole.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v osmih dneh na kadrovski sektor Železarn Jesenice, z oznako »za TOZD Družbena prehrana«.

Po sklepu odbora za delovna razmerja TOZD Transport z dne 29. januarja

PONOVNO OBJAVLJAMO

prosta dela in naloge

- II. VOZNIK VILICARJA, šifra 9736, D-3, 6. kateg., 1 oseba.

POGOJI:

- šest razredov osnovne šole in izpit za voznika viličarja.
- Kandidati naj prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo v osmih dneh na kadrovski sektor Železarn Jesenice, z oznako »za TOZD Transport«.

Po sklepu odbora za delovna razmerja TOZD Energetika z dne 22. januarja in v skladu s Pravilnikom o delovnih razmerjih

OBJAVLJAMO

prosta dela in naloge

- II. STROJNIK KISIČARNE SAVA, šifra 3343, D-3, 8. ktg., 2 osebi

PONOVNO OBJAVLJAMO

- UPRAVLJALEC TEKOČIH GORIV BELA, šifra 3349, D-3, 8. ktg., 1 oseba.

POGOJI:

- Ad. 1 — dokončana poklicna šola kovinarske stroke in izpit za strojnika kompresorskih in črpalnih postaj.
 - Ad. 2 — dokončana poklicna šola kovinarske stroke, izpit za strojnika kompresorskih in črpalnih postaj in dve leti delovnih izkušenj.
- Kandidatom, ki razpisanih pogojev ne bodo izpolnjevali, bomo omogočili obiskovanje tečajev in opravljanje ustreznih izpitov.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v osmih dneh po objavi na kadrovski sektor Železarn Jesenice z oznako »za TOZD Energetika«.

Plavžarji (foto: I. Kučina)

Naša vprašanja

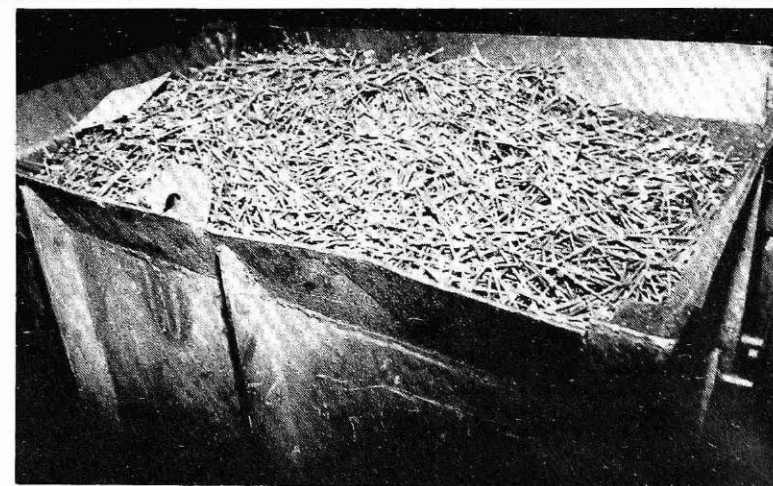
V tej številki odpiramo novo rubriko NAŠA VPRAŠANJA, kjer bomo objavljali odgovore posameznih strokovnih služb, ali kot pogostokrat pravimo: odgovornih za posamezna področja na vprašanja samoupravnih delovnih skupin. V vsebinskem pogledu ne gre za nič novega, saj smo posamezne odgovore občasno že objavljali v glasilu. Problematiko, ki je zanimiva in pereča za delavce posameznih temeljnih organizacij, delovnih skupnosti ali pa celotne Železarn, želimo predstaviti vsem zaposlenim. Skratka: na vprašanja iz zapisnikov s sestankov SDS bomo skušali dobiti in potem tudi objaviti čimveč odgovorov.

Delavci SDS GRD vodstvo in SDS GRD kleparji so v sklepih samoupravnih organov v Železarn prebrali predloge TOZD Družbena prehrana za uvajanje dinarskih doplačil k bonom za malico in se s tem ne strinjajo. Prav tako se ne strinjajo, da se delavcem ne bi zamenjali boni, zastareli iz upravičenih razlogov (bolezen, dopusti in druge odsotnosti z dela). Od vodje oddelka za družbeni standard Boža Pančurja, so dobili odgovor, ki ga tudi predstavljamo.

V skladu z Zakonom o razporejanju dohodka in dela čistega dohodka v SR Sloveniji sme vsaka organizacija združenega dela največ 15 odstotkov povprečnega OD v gospodarstvu SR Slovenije iz preteklega leta uporabiti za kritje stroškov organizirane prehrane. Če so ti stroški pre-

seženi, se morajo stroški organizirane prehrane kriti z osebnimi prispevki koristnikov, in če še to ne zadošča, se morajo sredstva za kritje stroškov organizirane prehrane združevati v skladu skupne porabe. Pri sedanjem vrtoglavi dviganju cen prehranbenih izdelkov, predvsem pa osnovnim živilom, je upravičena misel, da bomo morda morali iskati druge vire dohodkov za kritje stroškov organizirane prehrane. Ta dodatni vir pa bi bil lahko tudi osebni prispevek delavcev. Žal ugotavljamo, da ni težko odšteti veliko več denarja na dan za škodljive razvade (kava, alkohol, cigarete in drugo), kot pa na primer prispevati 50 dinarjev za organizirano prehrano, ki je potrebna. Smo pač tak!

Za sedaj ni razlogov, da ne bi zastarelih bonov zamenjali v temeljni organizaciji Družbena prehrana, vendar je potrebno zamenjavo opraviti takoj, ko prenehajo opravičeni razlogi, zaradi katerih so boni zastareli, in ne čakati več mesecev, kar nekateri delajo.

Navojniki za ZDA (foto: B. Grce)

KRITIČNA ANALIZA DELOVANJA POLITIČNEGA SISTEMA

O UČINKOVITEM URESNIČEVANJU DRUŽBENE REPRODUKCIJE

Kritična analiza političnega sistema socialističnega samoupravljanja vidi glavni vir deformacij pri delovanju političnega sistema v politični odtujitvi delavcev pri razpolaganju z novo ustvarjeno vrednostjo (presežnim delom). Zakaj je prišlo do politične odtujitve delavcev? Kritična analiza išče vzroke predvsem v neustreznih razvojni politiki, strukturnih motnjah, neustreznih in neupravičenih investicijah, nenadzorovanem in prevelikem zadolževanju v tujini, neekonomični uporabi tujih kreditov, poslabševanju plačilne in trgovinske bilance, etatičnem odločanju o dohodku in akumulaciji, resnih motnjah pri delovanju enotnega jugoslovanskega tržišča in podobno.

Povzročitelj teh motenj v družbeni reprodukciji so birokratske in tehnokratske sile, ki si prizadevajo ohraniti pozicije pri gospodarskem in političnem odločanju: »Vzrok ekonomske krize in drugih velikih motenj v reprodukciji in v družbenoekonomskem sistemu je v bistvu prevlada etatičnih odnosov in tehnokratskega monopola na vseh ravneh organiziranja združenega dela in družbe v celoti.« Neselektivnost pri izbiri razvojnih prioritet in premajhen vpliv delavcev sta vodila v nerealno razvojno politiko. Tudi kreditno monetarna politika je v največji meri zunaj odločanja samoupravnega združenega dela. »Se nadalje se ohranja praksa odločanja izvršnih, političnih in upravnih struktur, od občine do federacije, v povezavi z individualnimi in kolektivnimi poslovnimi organi v velikih sistemih in bankah, katerih družbena moč je bila usmerjena k ogromnim ambicioznim investicijam v nerealne razvojne plane.« K odtujitvi delavcev dohodkom delavcem je prispevalo tudi formalno potrjevanje političnih odločitev v delegatskem sistemu, ki so bile dejansko sprejete zunaj institucij sistema.

V ZVEZI Z NAVEDENIMI KRITIČNIMI OCENAMI KRITIČNA ANALIZA PREDLAGA:

1. Zagotoviti je potrebno, da o investicijah in razvoju odločajo le delavci. Dosledno je potrebno izvajati določbe Zakona o razširjeni reprodukciji in minulem delu, ki zahteva popolno informiranost delavcev o razlogih za investiranje, odgovornost poslovnodnega organa in strokovnih služb za izdelavo kakovostne strokovne podlage in sankcije v primeru napak in pomankljivosti, določanje meril za javno ocenjevanje ekonomske in družbene upravičenosti nameravane investicije. Investicijski predlogi morajo biti verifikirani, ne anonimni, tako da je možno uveljaviti odgovornost.

2. Treba je omejiti možnost, da se družbenopolitične skupnosti pojavljajo kot ustanovitelji delovne organizacije. V Zakonu o združenem delu je potrebno določiti pogoje, ko so občine lahko ustanoviteljice delovne organizacije. Kritična analiza zahteva strokovno elaborato in mnenja ter odločanje na zboru združenega dela.

3. Treba je z ekonomskim sistemom, razvojno politiko in instrumenti ter mehanizmi ekonomske politike zagotavljati pogoje, da imajo delavci in njihove organizacije združenega dela interes za razširjanje materialnih temeljev svojega in družbenega dela, da povečujejo produktivnost dela, optimalizirajo akumulacijo sredstev družbene reprodukcije... Kritična analiza poudarja potrebo po aktiviranju osnovnih sredstev ter poudarja institut začasne oddaje osnovnih sredstev, ki jih delavci ne uporabljajo ali pa so premalo izkoriščena.

4. Podrobnejše je potrebno izdelati merila za ocenjevanje družbenoekonomske upravičenosti vlaganj na področju gospodarske infrastrukture.

5. Zagotoviti je treba večjo smotrnost vlaganj v modernizacijo in razvoj sredstev v **družbenih dejavnostih** in zagotavljati pogoje, da imajo delavci v teh dejavnostih v razširjeni reprodukciji v temeljih enak družbenoekonomski položaj kot delavci v drugih dejavnostih.

6. Intenzivirati je treba **proces združevanja dela in sredstev**. Jasneje je treba opredeliti odnose pri ugotavljanju skupnega dohodka, nujno je določiti obvezne elemente samoupravnega sporazuma o združevanju dela in sredstev, obveznost revalorizacije združenih sredstev, določiti konkretne oblike odgovornosti za izpolnjevanje sprejetih obveznosti...

7. Izpeljati je treba vsebinske spremembe v **bančnem in kreditnem sistemu**, onemogočiti reprodukcijo »samosvojenega« kapitala, ki je odtujen združenemu delu. Določiti je potrebno ekonomske kriterije za ustanovitev bank, okrepiti vlogo internih bank in zagotoviti, da funkcijo upravljanja z interno banko opravljajo delegati delavskih svetov delovne oziroma sestavljene organizacije združenega dela ali druge širše oblike organiziranja. Delegati v organu upravljanja banke morajo imeti smernice svojih delavskih svetov in jih morajo obvezno obveščati o sprejetih odločitvah.

SAMOUPRAVNO ODLOČANJE V SISTEMU DRUŽBENEGA PLANIRANJA

Kritična analiza na področje reprodukcije uvršča tudi sistem družbenega planiranja. Za razliko od zveznega zakona o planiranju, ki v primeru razreševanja konfliktov pri sprejemanju planov predvideva preglasovanje, se **kritična analiza zavezuje za načelo arbitraže samih delavcev**, v katere bi vključili tudi strokovnjake in znanstvenike.

Poseben poudarek daje Kritična analiza **odgovornosti poslovnodnega organa** za kakovost, strokovno utemeljenost in realnost planskih dokumentov. Poslovodni organ mora najmanj enkrat letno obveščati organ upravljanja o uresničevanju plana in o ukrepih, ki jih je sprejel oziroma jih namerava sprejeti. Če pri slovanju pride do bistvenih odstopanj od načrtovanih razvojnih ciljev, mora delavski svet razpravljati o potrebnosti spremembe plana oziroma o prilagajanju planskih nalog nastalemu položaju ter ugotoviti odgovornost za ta odstopanja.

O URESNIČEVANJU IN NADALJNJEM RAZVIJANJU SAMOUPRAVNEGA ORGANIZIRANJA

V oceni stanja organiziranosti združenega dela Kritična analiza najprej ugotavlja, da je bila preobrazba odnosov v organizacijah združenega dela v glavnem usmerjena k **formalnemu spreminjanju obstoječih organizacijskih oblik**, zanemarjena pa so bila vprašanja razvoja dohodkovnih odnosov, upravljanja s skupaj ustvarjenim dohodkom, združevanja dela in sredstev in dolgoročno ugotavljanje skupnih interesov in ciljev ter usklajevanje razvoja in poslovne politike. Težnje po ukinjanju TOZD so izraz slabosti, nedorečenosti in deformacij pri njihovem organiziranju. S procesom ukinjanja TOZD je resno ogrožena ustavna zasnova sistema samoupravnega združenega dela.

Delovne organizacije so, v nasprotju z ustavnimi opredelitvami, razumljene kot tvorba, ki jo je treba ustanoviti, da bi izpolnili formalne zahteve Zakona o združenem delu. Delovna organizacija zato ni nosilec integracije združenega dela.

Večina sestavljenih organizacij združenega dela ni dograjenih in ne delujejo kot resnični poslovni sistem, tako da se pojavljajo slabosti pri uresničevanju združevalnih ciljev, kot so vprašanja razvoja, planiranja, izvoza, uporabe delovnih sredstev, plasmaja na tržišču in podobno.

V DRUGEM DELU (PREDLOGI) KRITIČNA ANALIZA PREDLOGA:

1. Samoupravni in poslovni organi ter strokovne službe so odgovorni za pravočasno pripravo predlogov o organiziranju temeljne organizacije, če so za to izpolnjeni pogoji ZZZ. Družbenopolitične organizacije morajo preprečevati ukinjanje in združevanje temeljnih organizacij ter spreminjanje delovnih organizacij s temeljnimi organizacijami v delovne organizacije brez TOZD, v nasprotju s predpisanimi pogoji in brez predhodne razprave. **Strokovna podlaga (elaborat) mora biti izhodišče za oceno proizvodno-tehnološke, ekonomske in družbene upravičenosti organiziranja in ukinjanja TOZD** ter za odločanje delavcev o tem, ali so izpolnjeni zakonsko določeni pogoji za ustanovitev oziroma ukinitve TOZD. V ZZZ je treba določiti obveznost njegove priprave in s tem preprečiti, da se temeljne organizacije ustanavljajo, čeprav za to ni ekonomskih in drugih pogojev.

2. S samoupravnimi sporazumi o združevanju v delovno organizacijo je treba celovito urediti medsebojna razmerja med temeljnimi organizacijami pri skupnem delu in poslovanju.

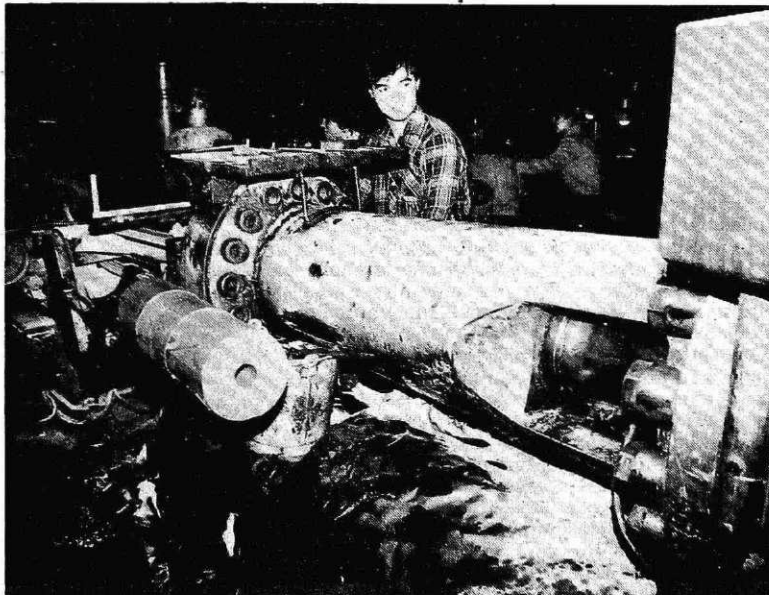
Zakon o združenem delu naj konstituirajo delovno organizacijo kot pravni subjekt za razpolaganje z družbenimi sredstvi v pravnem prometu. Za obveznost delovne organizacije v pravnem prometu naj odgovarjajo temeljne organizacije v njeni sestavi s sredstvi, s katerimi razpolagajo.

3. Okrepiti je treba procese povezovanja in združevanja OZD v širše oblike samoupravnega organiziranja. Na podlagi tega je treba **razvijati predvsem sestavljeno organizacijo** kot eno od oblik reproduktivnega, proizvodnega in poslovnega povezovanja.

4. Oblike samoupravnega organiziranja je treba nenehno prilagajati potrebam sodobne proizvodnje, razvoja tehnologije. Omogočiti je potrebno **ustanavljanje začasnih oblik samoupravnega organiziranja**. Komisije za spremljanje izvajanja Zakona o združenem delu morajo s svojimi pobudami in predlogi omogočiti bolj ustvarjalno obdelavo določil Zakona o združenem delu in njihovo dosledno izvajanje.

5. S **svobodno menjavo dela** je treba zagotoviti opuščanje oblik financiranja, ki ne temeljijo na ugotavljanju prispevka delovnih skupnosti z ustvarjenimi rezultati temeljnih organizacij, za katere opravljajo storitve. S samoupravnim sporazumom o združevanju v delovno organizacijo je treba natančno določiti pogoje za opravljanje strokovnih, administrativnih in drugih skupnih del v okviru delovne organizacije.

Ivan Puc
Center za proučevanje samoupravljanja in informiranja

V oplaševalnici (foto: B. Grce)

PREDAVANJE

Zveza inženirjev in tehnikov občine Jesenice vabi na predavanje z naslovom **GRADNJA PREDORA POD KARAVANKAMI**. Predavatelj: Miran Marušig, dipl. ing. gradb. Predavanje bo v sredo, 12. februarja, ob 18. uri, v spodnjih prostorih restavracije Kazina.

OBVESTILA KOLEKTIVU – OBVESTILA KOLEK

RAZPORED DEŽURNIH ŽELEZARNE OD 10. DO 16. FEBRUARJA

10. februarja, Božidar BARTELJ, podpredsednik PO, Žirovnica, Zabreznica 44/b, tel. 80-726.
11. februarja, Srečo MEŽNAR, vodja TOZD Jeklovlek, Mojstrana, Dovje 107/a, tel. št. 89-040.
12. februarja, Marin GABROVŠEK, član PO, Bled, Ribenska 8/c, tel. št. 78-157.
13. februarja, Vito GRIČAR, vodja TOZD Deb. pločevine, Jesenice, Titova 2, tel. št. 81-279.
14. februarja, Jernej HOČEVAR, vodja prodaje, Jesenice, Kejžarjeva 38, tel. št. 82-118.
15. februarja, Anton KELVIŠAR, vodja TOZD Žičarna, Jesenice, C. na Golico 16.
16. februarja, Aleksander KAVČIČ, vodja TOZD HV Jesenice, Jesenice, Titova 85, tel. št. 81-413.
Dežurstvo je vsak dan od 14. ure do 6. ure naslednjega dne in sicer tako, da je dežurni v tem času doma. Ob sobotah, nedeljah, praznikih traja dežurstvo od 6. ure do 6. ure naslednjega dne.
V času dežurstva je dežurni obvezen opraviti en obhod po Železarni, svoja opažanja vpisati v dežurno knjigo ter o tem poročati, ob predaji dežurstva, podpredsedniku poslovnodnega odbora.

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK – 10. 2.	JOŽE RAVNIK	MATIJA URH
TOREK – 11. 2.	VLADO REPE	AVGUST NOVŠAK
SREDA – 12. 2.	MATJAŽ KELVIŠAR	BOJAN FINC
ČETRTEK – 13. 2.	BRANKO GERČAR	JANEZ ARH
PETEK – 14. 2.	IVAN SLAMNIK	MITJA BENEDIČIČ
SOBOTA – 15. 2.	BOGOMIR SVETINA	FRANC CERKOVNIK
NEDELJA – 16. 2.	ALOJZ SLIVNIK	PRIMOŽ ŽVAB

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je: 3551, vezni telefon pa: 2317.

Ob rednih delovnih dneh dela dnevni dežurni od 14. do 18. ure, nočni pa od 18. do 6. ure.

Ob prostih sobotah, nedeljah in praznikih dela dnevni dežurni od 6. do 18. ure, nočni pa od 18. do 6. ure.

Posli se predajo na vodstvu TOZD Vzdrževanje oziroma v sobi dežurnega vzdrževanja.

SLUŽBA OBRTNE AMBULANTE

Od 10. do 15. februarja bodo delale naslednje obratne ambulante:
DOPOLDNE: I. obratna ambulanta – dr. Metod Rešek in II. obratna ambulanta – dr. Alenka Odar-Kralj.
POPOLDNE: IV. obratna ambulanta – dr. Ivica Vreš.
Dispanzer za borce: od 13.30 do 14.30.
V soboto, 15. februarja, samo dopoldne: I. obratna ambulanta – dr. Metod Rešek in IV. obratna ambulanta – dr. Ivica Vreš.
ZOBNE AMBULANTE:
DOPOLDNE: I. zobna ambulanta – v. dent. Viktor Stražišar in II. zobna ambulanta – dr. Alojz Smolej.
Za borce: od 7. do 8. ure.
POPOLDNE: III. zobna ambulanta – mag. dr. Bela Gazafi.
Za Vatrostalno: od 15.30 do 16.30.
V soboto, 15. februarja, samo dopoldne: III. zobna ambulanta – mag. dr. Bela Gazafi.

DEŽURNI V VATROSTALNI

8. in 9. februarja, Rifet JAŠAREVIČ, Jesenice, Kurirska 1/a, tel. 83-916.
Dežurni Vatrostalne je v soboto od 6. do 12. na delovnem mestu, v prostem času do ponedeljka do 6. ure zjutraj je dežurni dosegljiv na domu.

PREGLED ODSOTNOSTI V DECEMBRU IN LETU 1985

	DECEMBER 1985				LETO 1985			
	bolov. %	redni let.dop. %	ostala odsot. %	skupna odsot. %	bolov. %	redni let.dop. %	ostala odsot. %	skupna odsot. %
PLAVŽ	5,14	12,63	0,66	18,43	5,51	9,75	0,71	15,97
JEKLARNA	5,21	9,99	1,17	16,37	5,56	9,79	0,94	16,29
LIVARNA	2,51	12,47	0,22	15,20	4,22	10,00	0,58	14,80
VALJARNA BL.ŠT.	6,13	10,61	0,80	17,54	5,67	10,21	0,81	16,69
VALJARNA ŽICE	3,48	9,32	1,29	14,09	5,22	10,59	1,12	16,93
VALJ. DEBELE PLOČ.	5,15	8,97	0,47	14,59	5,36	9,70	0,80	15,86
HL. VALJARNA BELA	5,66	10,37	1,51	17,54	4,56	9,80	1,41	15,77
HL. VALJARNA JES.	7,49	8,71	1,48	17,68	5,57	10,10	0,88	16,55
ŽIČARNA	4,88	10,55	1,47	16,90	5,56	10,58	1,20	17,34
PROFILARNA	3,18	10,80	0,61	14,59	7,03	9,64	1,21	17,88
V RATNI PODBOJI	11,29	13,45	0,07	24,81	7,32	9,47	0,43	17,22
JEKLOVLEK	7,53	9,29	0,64	17,46	7,39	9,87	0,50	17,76
ELEKTRODE	7,02	10,75	0,43	18,20	8,18	9,77	0,60	18,55
ŽEBLJARNA	13,15	11,03	1,92	26,10	8,21	10,05	1,41	19,67
STROJNE DELAVNICE	5,87	13,14	1,20	20,21	7,11	10,01	1,02	18,14
REMONTNE DELAVNICE	4,06	12,06	1,26	17,38	5,73	9,88	1,04	16,65
VZDRŽEVANJE	5,48	12,47	0,89	18,84	6,11	9,51	0,95	16,57
ENERGETIKA	2,68	13,95	0,62	17,25	3,43	10,74	0,70	14,87
TRANSPORT	5,61	10,57	0,54	16,72	6,51	9,88	0,76	17,15
KO - FI	7,74	11,10	0,57	19,41	6,77	10,33	0,52	17,62
K S I	7,77	10,40	1,32	19,49	6,26	9,36	1,24	16,86
E T N	2,32	10,18	0,68	13,18	3,77	10,23	0,87	14,87
DRUŽB. PREHRANA	8,99	9,12	0,42	18,53	9,15	9,08	0,36	18,59
ŽELEZARNA	5,56	10,95	0,95	17,46	5,88	9,92	0,90	16,70

Dopisujte

ODBORI ZA GOSPODARSTVO

TOZD Plavž

Odbor za gospodarstvo v TOZD Plavž je na 8. seji 28. januarja med drugim ocenil uresničevanje plana proizvodnje v letu 1985. Lani so namesto planiranih 180.000 ton izdelali le 160.920 ton grodja. Vzrok za neizpolnjevanje plana je bila slaba kakovost koksa, slab aglomerat (zaradi visokega deleža grobega koksa), pomanjkanje delavcev na mlinu za ostružke (od planirane porabe 20.000 ton so lani pripravili samo 6000 ton istržkov), nereden odvzem grodja in nasploh pomanjkanje delavcev. Granulirane žlindre so lani odpremili 63.489 ton.

Tudi plana v januarju po oceni odbora ne bodo izpolnili. Namesto pla-

niranih 14.200 ton naj bi po oceni odbora izdelali 13.000 ton. Vzrok: slabo stanje peči 1. Iz istega razloga planirajo za mesec februar le 11.500 ton grodja.

Obravnaval je tudi poročilo asistenta za delovne naprave. Iz njega je razvidno, da je v delu generalna obnova kiparja in da se pripravlja nabava in montaža paličastega mlina za mletje koksa v aglomeraciji. Sicer pa pozimi ne predvidevajo večjih obnov ali popravil.

Odbor je soglašal tudi s pravilnikom za stimulacijo za menjavo pihalice (velja od 1. februarja dalje) ter s predlogom za premiranje višje proizvodnje — oboje je pripravil SEO.

TOZD Hladna valjarna Bela

Odbor za gospodarstvo v TOZD Hladna valjarna Bela se je na 7. seji 28. januarja seznanil z ocenoizvajanja operativnega programa v januarju in s predlogom operativnega programa skupne in blagovne proizvodnje za februar.

Operativni program v januarju (enak družbenemu) naj bi bil po oceni vodje TOZD dosežen, z odstopanji pri kvalitetnem asortimanu. Oviru je predstavljala slaba kvaliteta TVT: precej materiala je bilo vrnjenega, precej pa ga je bilo treba popravljati. ZRM ogrodi je stalo, ker lužilnica

ni mogla slediti zaplnitvam kapacitet ZRM.

Tudi program v februarju odstopa po kvalitetnem asortimentu. Od skupne količine 8300 ton naj bi 700 ton predstavljale storitve, sicer pa naj bi proizvedli še 2700 ton dinamo jekel, 500 ton nerjavnih jekel, 700 ton kvalitet C ter 3700 ton nizkoogljčnih jekel. Izvoziti nameravajo 1360 ton različnih vrst izdelkov. Za vložek jih ne skrbi (na zalogi imajo tudi še nekaj tujega vložka vendar pa v prihodnje pričakujejo težave, ker pogodbe s ČSSR še niso podpisane).

TOZD Profilarna

Odbor za gospodarstvo v TOZD Profilarna se je na 7. seji 29. januarja med drugim seznanil s poročilom o reklamacijah za leto 1985. V lanskem letu so prejeli 13 reklamacij, in sicer osem upravičenih, tri neupravičene in dve opozorilni.

V januarju so nameravali izdelati 1420 ton, kar pa jim zaradi okvare

na bluming-šteklu, pomanjkanja vložka in prepozno dostavljenih naročil ni uspelo. Mesečni plan za februar je 1000 ton.

Solskemu centru Iskra Kranj je odbor podaril 30 kilogramov odpadnih profilov kot prispevek k srečelovu, ki ga bodo organizirali dijaki tega centra.

TOZD Elektrode

Odbor za gospodarstvo v TOZD Elektrode je na 9. seji 20. januarja med drugim potrdil predlog plana za januar, ki znaša 1190 ton oploščenih elektrod, 120 ton VP žice, 70 ton taljenih praškov in 240 ton ognjevdzdrž-

nih materialov, skupno torej 1620 ton. Predvidoma naj bi izvozili 500 ton oploščenih elektrod.

V januarju naj bi predvidoma opravili tudi 820 ur nadurnega dela,

največ v oploševalnici (300), rezalnici (200) in režiji (100 nadur).

V decembru so načrtovano proizvodnjo dosegli pri vseh vrstah svojih izdelkov, razen pri VP žici (kjer pa je bil letni plan že dosežen). Odprema končnih izdelkov je bila nižja od proizvodnje za 150 ton. Vzrok manjše odpreme je bil nerealiziran izvoz na Poljsko. In vzrok temu vzroku: ni bilo kamionov za prevoz.

Odbor se je seznanil tudi z analizo vzrokov za nizko premijo na produktivnost v oploševalnici. Navedenih je sicer več, vendar pa delavci nanje v celoti ne morejo vplivati (na primer: na starih proizvodnih napravah so zastojni pogosti, vzdrževalci pa jih ne morejo hitro odpraviti).

Prejel je tudi informacijo o stališču poslovnega odbora do prehoda oddelka ognjevdzdržnih materialov k Vatrostalni. Ta oddelek še naprej ostaja v TOZD Elektrode. Poskrbeti pa je treba, ugotavlja odbor, da TOZD Vatrostalna čimprej izprazni vse zasedene prostore, ker jih sami nujno potrebujejo.

Pri pregledu izvajanja sklepov zadnje seje odbora je ugotovil, da usposabljanje delavcev po oploševalnih linijah ispešno poteka. Tudi remont oploševalne linije 1 je bil dobro opravljen. Takega sodelovanja z vzdrževalci si želijo tudi v prihodnje. Kolektivnega dopusta v TOZD Elektrode, o čemer se je precej govorilo, v letu 1986 še ne bo, vendar pa bodo na kolektivni dopust prešli v letu 1987 — če letošnjega koriščenja dopustov ne bodo izpeljali zadovoljivo. Glede preračunov delavk z dneve Legat na dnino Ozebek pa je sklenil, da jo je treba opraviti v najkrajšem času.

ODBOR SAMOUPRAVNE DELAVSKE KONTROLE

TOZD Elektrode

Odbor samoupravne delavske kontrole v TOZD Elektrode se je 22. januarja sestel na svoji prvi seji. Za predsednika je izvolil Miha Klinarja, za namestnico pa Ismeto Musić.

Ugotovil je, da so sklepi, ki jih sprejemajo samoupravni organi v TOZD, zakoniti in da se izvajajo, da pa bi bilo potrebno več angažiranosti pri realizaciji določenih delegatskih pobud. Nadure v TOZD v lanskem letu so v mejah normalnih potreb. Prihajalo pa je tudi do določenih od-

stopanj (dodatno delo v oploševalnici in rezalnici). Odbor pripominja, da je treba delo organizirati tako, da bi bilo čimmanj nadur (na primer: pri remontu oploševalne linije 1 bi lahko delovodja oploševalnice razporedili na nočno izmeno, ne pa da je bilo za to delo opravljenih 40 nadur).

Delovno disciplino v TOZD ocenjuje kot zadovoljivo, čeprav je bilo v letu 1985 zaradi neopravičenosti v TOZD izgubljenih 1050 ur. Člani odbora so se na tej prvi seji tudi dogovorili, da se bodo sestajali kvartalno, po potrebi pa tudi večkrat.

Odbor nadalje opozarja, da postaja stanje kadrov v TOZD Želbjarna vedno bolj kritično, ker je več delavcev vložilo prošnje za prestop v druge TOZD. Pričakovati je, da zaradi pomanjkanja delavcev ne bo mogoče izpolnjevati planskih obveznosti. »Kritično bo, če ne bomo izpolnjevali izvoznih obveznosti«, poudarjajo člani odbora.

Odbor je zato od kadrovske službe zahteval, da je zaradi takega stanja razporejati nove delavce tudi v TOZD Želbjarna. Odbor opozarja, da bo že v marcu treba delati normalno na dve polni ali na tri skrajne izmene, če hočejo izdelati potrebne količine in asortiment za izvoz.

Odbor je potrdil tudi izračun druge rente za tehnično izboljšavo »Nov način embalaranja žebeljev namenjen za izvoz«. TOZD Hladna valjarna Jesenice pa je, kot pomoč pri organiziranju športnih iger v okviru osnovne organizacije sindikata, podaril 20 kilogramov nesortiranih žebeljev.

TOZD Želbjarna

Odbor za gospodarstvo v TOZD Želbjarna je na 9. seji, 27. januarja po ponovnem obravnavanju plana za januar sklenil, da se le-ta zaradi pomanjkanja naročil zniža s 600 na 500 ton. Devet delavcev je bilo zaradi tega preračunanih v druge TOZD. Tudi plan v decembru zaradi pomanjkanja naročil ni bil izpolnjen.

Odbor se je seznanil tudi s stanjem naročil za februar. Naročila imajo za Italijo, Avstrijo in Zahodno Nemčijo, in sicer za 322 ton žebeljev. Od zahodnonemške firme Hermann Schmid imajo obljubljeni tudi specifikacije za nadaljnjih 100 ton. Ker pa je v februarju možno izdelati s premijo že tudi naročila za marec, je odbor potrdil maksimalni operativni plan 500 ton po naslednji razdelitvi: 250 ton za Nemčijo, 50 ton za Avstrijo in 200 ton za Italijo. Če ne bo specifičnih naročil za 500 ton, si odbor pridržuje pravico do znižanja operativnega plana.

Odbor se je seznanil tudi z informacijo o osebnih dohodkih v TOZD Želbjarna in Želzarni Jesenice v decembru. Na osnovi te informacije ugotavlja, da je bila TOZD Želbjarna v zadnjih treh mesecih (vključno tudi februar) močno prizadeta pri osebnih dohodkih. Vzrok za to so izvozne-tržne razmere. Posledica je izredno slabo vzdušje med delavci. Čutijo se socialno ogrožene, ker poprečni osebni dohodek v decembru v TOZD Želbjarna znaša le 60.912 din (21.000 din manj, kot je poprečje železarne) in je najnižji med vsemi TOZD in delovnimi skupnostmi. Po mnenju odbora bi bilo treba v takem primeru zagotoviti — tudi mimo obstoječih meril — ugodnejši osebni dohodek. Pri tem odbor posebej poudarja, da je bilo v TOZD Želbjarna storjeno vse, da so bili vsi delavci, ki v TOZD Želbjarna niso imeli dela, razporejeni v drugo TOZD.

CPSI — Božidar Lakota

Železarski globus

MALEZIJA

Malezijska družba Sabah Gas Industries je podpisala sporazum o izvozu predreduciranih peletov železne rude v LR Kitajsko. Tako bodo v prihodnjih dveh letih izvozili 200 tisoč ton tega železarskega polproizvoda. Omenjena malezijska družba je v lanskem letu izvozila 300 tisoč ton peletov v dvanajst različnih držav.

SOVJETSKA ZVEZA

V železnari Novolipetsk so pričeli z gradnjo nove vroče valjarne. Zgradili jo bodo v naslednjih petih letih. Njena letna proizvodna zmogljivost bo 8 milijonov ton različnih vrst pločevine. To je skoraj 25 odstotkov več, kot do sedaj letno proizvede podobne valjarne v drugih sovjetskih železarnah. Pri tem bo precej pomagalo računalniško vodenje proizvodnje.

VELIKA BRITANIJA

Jeseni lanskega leta je pričela v železnari Crest, ki pripada britanski državni železarski družbi British Steel Corp., obratovati nova naprava za kontinuirno vlivanje jekla. Na njej bodo vili letno okrog 300 tisoč ton paličastega jekla. Premer paličastega jekla, odlitega na tej napravi, je večji od 430 mm.

PREGLED SESTANKOV SDS

Samoupravne delovne skupine so konec meseca januarja razpravljale predvsem o zadevah iz programa samoupravnih aktivnosti za januar. Posebno pozornost so seveda namenile samoupravnemu sporazumu o skupnih osnovah in merilih za delitev sredstev za osebne dohodke in dela sklada skupne porabe in metodologiji vrednotenja zahtevnosti del in nalog. Pri pomb je bilo precej, vendar pa jih v pregledu ne bomo povzemali. Pošiljamo jih sproti, tako kot prihajajo zapisniki, skupini, ki je sporazum pripravila. SDS so se na delnih zbiorih delavcev brez bistvenih pripomb z osebnim izjavljanjem opredelile za predlagani samoupravni sporazum o načinu in pogojih ureditve medsebojnih pravic in obveznosti med temeljnimi organizacijami Železarne Jesenice in TOZD Monter Dravograd. Informirane pa so bile tudi o skupščinskih volitvah, ki bodo 13. marca. Seveda so ponekod, v skladu z že ustaljeno prakso, na dnevi red uvrstile tudi druga vprašanja, na primer kvaliteto problematiko, informacijo o proizvodnji v prejšnjem mesecu (ponekod že tudi o lanskeoletnih proizvodnih rezultatih), uresničevanje sklepov prejšnjega sestanka SDS in seveda zadeve, ki jih »žulijo« ob vsakdanjem delu. Kot običajno bomo vso to pestro problematiko predstavili v nekaj nadaljevanjih.

Iz TOZD PLAVŽ smo prejeli zapisnike SDS aglomeracije 1, 2 in 3 ter plavž 1, 2, 3 in 4. Program samoupravnih aktivnosti za januar so od navedenih SDS obravnavale SDS aglomeracija 1, 2 in 3 ter plavž 2. Od SDS plavž 1, 2, 3 in 4 smo prejeli zapisnike s sestankov, na katerih so delavci ocenjevali vzroke za neuspeli decembrski referendum o skupnih temeljih za pripravo srednjeročnih planov. Kot je znano, je referendum v januarju uspel. Vseeno pa ne bo odveč, če na kratko povzamemo razmišljanja delavcev pred ponovljenim (januarskim) referendumom. SDS plavž 1 ugotavlja, da po razgovoru z najodgovornejšimi delavci iz poslovnega odbora Železarne ne vidijo vzroka, da referendum ne bi uspel. Toda dodajajo, da jim je »še vedno tuja politika nagrajevanja, ki velja za delavce, zaposlene v TOZD Jeklarna«. »Sami plavžarji«, pravijo, »ki so vendar nedeljiv in tehnološko zaključen del jeklarnice, pa pri tem nagrajevanju enostavno sploh niso upoštevani.« In nadaljujejo: »Vsak laik vendar razume, da je nesprejemljivo dejstvo, da delavec, ki oskrbuje jeklarsko peč s starim železom, samo zato pač, ker pripada kolektivu TOZD Jeklarna, dobi vsak mesec neprimerno večjo vsoto denarja kot plavžar, ki isto jeklarsko peč oskrbi s tekočim (deviškim) vložkom. Plavžarji enostavno ne morejo razumeti, da ob navedenih neoporečnih dejstvih, samo zato, ker so združeni v drugi TO kot jeklariji, ne prejemajo takega osebnega dohodka, ki so ga s svojim delom in naporom vsekakor zaslužili.« Stališče SDS plavž 2: »SDS podpira tri temeljna vprašanja, ki so bila obravnavana: razvoj Železarne, kadrovska vprašanja (prerazporeditve) in osebni dohodek

plavžarjev. SDS pričakuje ugodno rešitev obravnavanih vprašanj.« Stališče SDS plavž 3: »Delavci smatrajo, da je bil že skrajni čas, da se poslovodni odbor seznani s problemi, ki tarejo plavžarje. Delovna skupina zahteva, da se plavžarjem omogoči normalno delo brez panike in primeren osebni dohodek, tako kot ostalim delavcem v talilnicah, dokler bodo peči obratovalne. Plan je treba upoštevati samo za VP II, kajti delavci menijo, da niso oni krivi, če je plavž 1 slab ter potreben delnege remonta, ki se ne more izvesti. Če bodo ti pogoji izpolnjeni, ni bojazni, da referendum ne bo uspel.« SDS plavž 4 pa »smatra za pravilno, da se sprejmejo sklepi, ki so jih sprejele družbenopolitične organizacije na svojem sestanku, ki so ga imele s poslovodnim odborom Železarne Jesenice«. In dalje: »mnenja so, da bi bil ta sestanek potreben pred referendumom, kar bi gotovo pozitivno vplivalo na izid referenduma. Tudi datum referenduma ni bil najbolj primeren, saj je bilo veliko ljudi na dopustih.« SDS je na istem sestanku predlagala tudi, naj bi se premije povišale.

Iz TOZD JEKLARNA smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, SM peči 1, 2, 3 in 4, livna jama 1, 2, 3 in 4, priprava vložka 1, 2, 3 in 4, elektropeči 1, 2, 3 in 4, BBC peč, kontiliv 1 in 2, predelava talilniških odpadkov ter kamnomol Trebež. SDS vodstvo TOZD pod razno prosi odgovor na vprašanja: Kako vrednotiti dodatno delo, ki ni v popisu delovnega mesta in kako vrednotiti delo personala v velikih in malih obratih? SDS SM peči 1 in livna jama 1 se pritožujeta zaradi zaščitnih sredstev, ker »pogosto ne ustrezajo potrebam in namenu uporabe«. Kot primer navajajo azbestne rokavice, ki niso podložene. Zahtevajo tudi, da se v jeklarni uredi vprašanje pogodbenega dela: »Naj se omogoči pogodbeno delo tudi jeklarnim, ali pa naj se ukine.« SDS SM peči 4 in livna jama 4 sta bili med drugim obveščeni tudi o »verjetnem obratovanju treh peči v poletnih mesecih in o možnih premetstvih«. SDS elektropeči 1 in BBC peči se pritožujeta nad slabim delom odpravevalne naprave. Isti problem muči tudi SDS elektropeči 3 in zato naslavljajo na obratovodstvo naslednje vprašanje: »Po mnenju delovne skupine odpravevalna naprava ne dela v redu. Prosimo za poročilo o stanju odpravevalne naprave. Zanima pa nas tudi razvid delovnih nalog tam zaposlenih in plan obratovanja odpravevalne naprave.« Vprašujejo pa tudi, kaj in kako je z novimi garderobami. SDS elektropeči 4 pa pod razno poudarja nekatera vprašanja v zvezi z nagrajevanjem. Takole pravijo: »Ponovčarji in žerjavodje livnih žerjavov menijo, da je njihovo delo enakovredno topilec na elektropečeh in da naj se zato njihove urne postavke izenačijo s topilci.« Zadnji čas po 7. januarju je dosti govora o pisanju ur za manjkajoče. Prosimo za natančno pojasnilo, ali je 18-odstotna odsotnost mišljena za celotno posadko peči oziroma livno jama, ali za posamezne peči oziroma livni jami. Smatrajo, da bi se ta 18-odstotna odsotnost morala upoštevati za posamezne posadke na posameznih agregatih. To je: EA, EL, VOD, livna jama EA in EL, žerjavodje, ponovčarji.« SDS predelava talilniških odpadkov vprašuje, zakaj je njihov oddelek ostal pri istih premijah, čeprav so se le-te v Jeklarni povečale. Prosijo za odgovor. Tudi SDS kamnomol Trebež se pritožuje, da njihov oddelek nima takšnih premij, kot jih imajo v Jeklarni, in zahteva odgovor.

Iz TOZD VALJARNA BLUMING ŠTEKEL smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, bluming 1, 2, 3 in 4, adjustaža blu-

ming 1, 2, 3 in 4, adjustaža štekel 1 in 2, ter adjustaža in lužilnica Javornik. SDS vodstvo TOZD v zvezi z izvajanjem sklepov s prejšnjega sestanka omenja, da odgovorov na nekatera vprašanja še vedno niso dobili in da so primerjalni izračun dobili razmeroma pozno. Razpravo o sporazumu o skupnih osnovah in merilih za delitev OD pa so preložili na kasnejši datum, ker »ni bilo ustreznih podatkov«. Tudi SDS bluming 2 se pritožuje, da odgovori niso bili posredovani. Valjavci štekel 3 pod razno zahtevajo informacijo o rekonstrukciji štekel. SDS adjustaža bluming 1 pod razno predlaga, naj bi se na osnovi kataloga del in opravil naredili primerjalni izračun za različne skupine v večjih TOZD (zanima jih predvsem, koliko je kje vredna točka). SDS adjustaža bluming 1 opozarja, naj se čimprej popravijo vsa vrata na odpremi ter uredi razsvetljava v obratu. SDS adjustaža bluming 3 ima podobno pripombo kot SDS adjustaža bluming 1. Zahtevajo namreč, da se jim do naslednjega sestanka pripravi na osnovi kataloga del in opravil primerjava točkovanja iste sedanje grupe v različnih TOZD. Zanima jih, kot pravijo, »na primer, koliko je ocenjena osma grupa v naši TOZD, koliko v jeklarni, koliko v valjarni 2400 in podobno«. SDS adjustaža štekel 1 in 2 pod razno poleg drugega, posebej opozarjata na vprašanje ogrevanja obrata ter na razmere v sanitarnih prostorih. Glede ogrevanja so predlagali, naj bi v obratu montirali kaloriferje, tako kot jih imajo v TOZD HVB in mehanični delavnici. V obratu je namreč treba zaradi avtomobilov, ki odvažajo material, stalno odpirati vrata. Zato je v obratu zelo hladno. »Kar se tiče sanitarnih prostorov«, pravijo, »je porazno«. In nadaljujejo: »To smo že večkrat pisali, vendar do sedaj še ni bilo nič storjenega. Pri garderobi so iz stranišča odstranili sklojke in je zato neuporabno. Pod delovodsko pisarno je izkopana luknja in je težko priti zraven.« Zahtevali so tudi, naj bi se vsakega sestanka udeležil eden od vodilnih delavcev TOZD. Le-ti se namreč temu, kot pravijo, »zelo večje izogibajo«. Člani SDS »grozijo«, da v nasprotnem primeru ne bodo hodili na sestanke. SDS adjustaža Javornik in lužilnica sta pod razno predlagali, naj bi na Javorniku organizirali pranje delovnih oblek.

Iz TOZD VALJARNA DEBELE PLOČEVINE smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, proga 2400-1 in 2, adjustaža 2400-1 in 2, OTOP in odprema. SDS proga 2400-2 pod razno omenja, da bi morale grupe, ki so bile »popravljen« zaradi izdelave materiala za posebni program, obsegati več delovnih mest pri materi. V oklepaju omenjajo markerja pločevine. Omenjajo tudi, da premija za doseganje boljših rezultatov ni več vzpodbudna (še posebno ne v primerjavi z nekaterimi drugimi TOZD). Nadalje opozarjajo, da ena čistilka ne zmora sama očistiti moških garderob ob progi. Morali bi biti vsaj dve. Na sestanku SDS OTOP je bilo pod točko razno zastavljeno vprašanje v zvezi s stimulacijo za ravnanje pločevine. Vodja OTOP-a je pojasnil, da so bile stimulacije samočasne (zato da se reši kritično stanje zaradi pogostih okvar preše). Povedal je, da bodo v prihodnje plošče ravnali delavci OTOP-a ter da je za izredne primere sklenjena pogodba s sodelavci iz Strojnih delavnic (30.000 din za komplet za oba delavca).

(nadaljevanje prihodnjič)
Center za proučevanje samoupravljanja
in informiranje — Božidar Lakota

PROGRAMSKO-VOLILNA KONFERENCA KOORDINACIJSKEGA SVETA ZSMS ŽELEZARNE JESENICE

V torek, 28. januarja, je bila programsko-volilna konferenca Koordinacijskega sveta ZSMS Železarne Jesenice. Na konferenci so delegati iz osnovnih organizacij ZSMS Železarne ocenili dejavnost mladih v preteklem letu, sprejeli program dela ter izvolili novo predsedstvo koordinacijskega sveta ZSMS, novega predsednika in sekretarja.

Konferenca so se poleg delegatov OO kot gostje udeležili predsednik poslovnega odbora Boris Bregant, predsednik KOOS Železarne Jesenice Zvone Miklič, sekretar SAK ZK Oto Pestotnik, predsednik OK ZSMS Tone Požar in sekretar OK ZSMS Rade Radinovič.

Glede na to, da so vse osnovne organizacije prejele poročilo o delu koordinacijskega sveta in so ga na OO obravnavali, je predsednik Mile Crnovič v svojem poročilu predvsem opozoril na težo razmer, ki v veliki meri obremenjujejo tudi mlade.

Ker v samem poročilu ni bilo veliko napisanega o delu osnovnih organizacij ZSMS v Železnari, se je pričakovalo, da bodo delegati na konferenci v razpravi spregovorili tudi o tem. Žal pa prav iz tistih okolij, v katerih mladinsko delo nikakor ne more prav zaživeti, ni bilo delegatov (Plavž, Valjarna žice in profilov, HV Jesenice, Žičarna, Profilarna, Vratni podboji, Energetika in HV Bela). Tokrat so mladi manj govorili o svojih aktivnostih, veliko več pa o problemih, s katerimi se srečujejo v svojem življenju. Zastavljena so bila vprašanja v zvezi z nagrajevanjem po delu in bližnjim referendumom in nezaupanja, ki se pojavljajo ob tem; opozorili so na probleme, ki jih imajo mladi pri pridobivanju stanovanj, ponovno so zastavili vprašanje, kaj je s predelavo samskim domov v garsonjere in enosobna stanovanja, saj samski domovi že nekaj let niso več polno zasedeni; dekleta so menila, da so neopravičeno zapostavljena v zvezi z organiziranostjo samskih domov, ker na Jesenicah ni doma za dekleta. Mladi v Železnari tudi niso zadovoljni z usmerjenjem izobraževanja, trdijo celo, da je velika polomija. Mladi delavci, ki pridejo iz šol, namreč nimajo potrebnega praktičnega znanja, da bi lahko brez nepotrebnega in predolga priučevanja samostojno opravljali svoje delo, to vsi vemo, nič pa se ni naredilo, da bi se to popravilo. Opozorili so tudi, da smo v Železnari slabo informirani, kar ne velja samo za mlade delavce, temveč za vse. Zgodilo se je, da mlad delavec na zadnjem referendumu ni vedel, zakaj je referendum organiziran. Mladi iz TOZD Željarna se sprašujejo, kaj bo z njihovo usodo, kakšne so perspektive njihove TOZD in ali so za daljši čas obsojeni na premeščanje iz ene temeljne organizacije v drugo. Poleg tega so mnenja, da je neupravičeno prikrajšati jih pri osebnem dohodku zaradi pomanjkanja dela, saj so oni pripravljeni delati.

Na večino teh vprašanj in opozoril so jim skušali odgovoriti gosti, Bregant pa je prisotne seznanil s perspektivo Železarne v tem letu in delu na Jeklarni 2.

Po razpravi so staro predsedstvo rezrešili dolžnosti in izvolili novo. Za predsednika predsedstva KS ZSMS je bil izvoljen Janko CERKOVNIK, rojen 23. 8. 1958, dipl. ing. strojništva, zaposlen v TOZD Valjarna debele pločevine kot asistent za delovne naprave in priprave. Za sekretarja je bil izvoljen Toni ČEBUL, rojen 26. 12. 1959, varnostni inženir, zaposlen v DS KSI.

Za člane predsedstva so bili izvoljeni: Igor Arh, Mirko Bogataj, Dragutin Gvozdič, Vojo Jovičič, Milana Magazin, Bojan Rozman, Nevenka Perko, Zvone Kovačič, Mile Kalaba, Samo Sršen, Saša Tišov, Mirsad Muratović, Robert Berginc, Robert Bohinc, Vesna Bohat.

Predsednik nadzornega odbora je Zoran Kramar, člani pa Mile Crnovič in Veljko Vukolič.

Po izvolitvi je novo predsedstvo predstavilo okvirni program dela za to leto.

OKVIRNI PROGRAM DELA KS ZSMS

ŽJ

Delovni program mladih jeseniške Železarne bo v naslednjem mandatskem obdobju temeljil na kongresnih dokumentih mladinske in ostalih družbenopolitičnih organizacij, pa tudi na drugih dogovorih in programu dolgoročne gospodarske stabilizacije.

1. Osrednja pozornost bo namenjena osnovnim organizacijam ZSMS kot temeljnimi oblikam organiziranosti ZSMS v Železnari. Predvsem bo potrebno izboljšati povezavo v smeri OO ZSMS — KS ZSMS — OK ZSMS in nazaj.

2. Zagotovili bomo prisotnost mladih, številčno in predvsem vsebinsko, v delu samoupravnih organov, delegatskem sistemu in ostalih družbenopolitičnih organizacijah ter se zavzemali za taka stališča, ki krepijo samoupravni položaj delovnih ljudi in s tem tudi mlade generacije.

3. Skupaj z ostalimi družbenopolitičnimi organizacijami v Železnari si bomo prizadevali za uresničevanje gospodarske stabilizacije (zmanjšanje proizvodnih stroškov, varčevanje repromateriala in rezervnih delov, večja delovna in tehnološka disciplina, odgovornost pri izvrševanju del in nalog) z doslednim uresničevanjem.

vanjem planskih usmeritev.

4. Nadaljevali bomo dobro sodelovanje z ostalimi družbenopolitičnimi organizacijami v Železnari, ker smo tako še uspešnejši pri stalnem spremljanju, obravnavanju, usklajevanju in razreševanju problemov družbenoekonomskega in političnega značaja, tako mladih kot vseh zaposlenih.

5. Na področju organiziranosti se bomo zavzemali za realizacijo takšnih sprememb, ki bodo temeljile na razvoju samoupravnih proizvodnih odnosov, opredeljenih razvojnih ciljev in iskanju najbolj gospodarnih oblik delitve dela in dohodkovne učinkovitosti.

6. Na področju delitve sredstev za osebne dohodke se bomo zavzemali za tak sistem, kjer bo OD v večji meri odvisen od delovnega prispevka in rezultatov dela.

7. Še naprej bomo spremljali in spodbujali k celovitejšemu reševanju kompleksnih vprašanj, ki zadevajo izboljšanje družbenega standarda vseh zaposlenih, posebno pa bomo poudarili hitrejšo urejanje stanovanjske problematike.

8. Stalna naloga bo še naprej povezovanje z ostalimi OO ZSMS zunaj delovne organizacije, tako z drugimi osnovnimi organizacijami iz družbenega dela kot iz krajevnih skupnosti in pobratenih občin. Skupne akcije naj bi potekale na kulturnometniškem in športnem področju ter pri izmenjavi delovnih izkušenj.

9. Dobra informiranost je eden temeljnih in odločilnih pogojev za kvalitetno odločanje, tudi mladih. Potrebno se bo še nadalje prizadevati za objektivno informiranje o družbenoekonomskem in socialnem položaju mladih, o njihovem delu in njihovih problemih.

10. Mladinsko prostovoljno delo je področje, kjer smo se do sedaj še posebej izkazali, in se bomo še naprej zavzemali za njegovo uveljavljanje, kar je tudi konkreten prispevek h gospodarski stabilizaciji.

11. Na področju idejnopolitičnega usposabljanja se bomo vključevali v že ustaljene oblike izobraževanja.

12. Še naprej bomo razvijali kulturne dejavnosti v Železnari in organizirali številne prireditve. Na področju telesne kulture in rekreacije si bomo prizadevali za množičnost, tako da bo vsak našel v naših programih nekaj tudi zase.

KAM S ŠOLARJI MED POČITNICAMI

Razprave in pogovori o aktivnem in organiziranem preživljanju prostega časa šolarjev se razplamtevaajo zlasti ob šolskih počitnicah, ko vsi skupaj nekako začutimo slabo vest, ker smo verjetno res premalo naredili za to, da bi bili zlasti osnovnošolci usmerjeni v razne aktivnosti, za katere med šolskim letom zmanjka časa.

Otrokom, ki so v najbolj intenzivnem obdobju telesnega in duševnega razvoja, pravzaprav najbolj manjka sproščeno gibanje na svežem zraku. Pri tem so zlasti prikrajšani otroci mestnih središč (tudi Jesenice), kjer za take vrste rekreacije najbolj primanjkuje prostora. Med temi otroki je tudi največ takih, ki iz različnih, tudi materialnih vzrokov, nimajo možnosti oditi v naravo, pa takih, ki jih starši pušajo čepeti pred televizijo, da imajo mir pred njimi. To so pravzaprav otroci, za katere bi morala poskrbeti družba, organizacije in društva v krajevni skupnosti, najbrž pa tudi hišni svet stolpnice. Pa ne bi bilo treba veliko. Najbrž bi bilo dovolj, da bi eden od staršev zbral otroke in jih odpeljal v park ali z mestnim avtobusom na polje izven mesta, jih navdušil za gradnjo igluja ali za to, da postavijo snežaka, se povzvaljajo po snegu in se zardelih lic po dveh, treh urah vrnejo domov. Tisto, kar naši mladeži najbolj manjka, namreč niso dragi smučarski tečaji, po raznih pedagoških normativih organizirane šole v naravi, z nekim vzvišenim težko dosegljivim ciljem zastavljene interesne skupine, ampak sproščena zabava, pristen medsebojni stik brez tekmovalnih in prestižnih tendenc. Za to niso potrebna nobena družbena sredstva, ampak predvsem dobra volja in osveščenost, da medsebojno spoznavanje in povezovanje že samo po sebi premaga težave in ovire v vsakdanjem življenju. Tako tudi ne bi ostajala samo na papirju tista, v vseh organizacijah in društvih zapisana parola »skrb za mlade«, za katere imamo vse prevečkrat upravičeno slabo vest.

Da pa ne bi moj prispevek izzvel navelj v prazno, bi rada predstavila le-

tošnje počitniško ponudbo jeseniških organizacij osnovnošolcem.

Zveza telesnokulturnih organizacij Jesenice je ponudila šolarjem začetni in nadaljevalni smučarski tečaj v Kranjski gori in Črnem vrhu (smučarski tečaj na smučišču Podmežakla je odpadel), tekaški tečaj v Žirovnici in na Jesenicah, plavanje v bazenu OŠ Tone Čufar, dva pohoda (na Pristavo in v Črni vrh) ter telovadbo v telovadnicah osnovnih šol. Organizirano sankanje je bilo zaradi pomanjkanja snega odpovedano. Smučarski tečaj sta organizirali tudi osnovni šoli v Kranjski gori in v Mojstrani.

Planinsko društvo Jesenice je pripravilo dva planinska tabora, in sicer na Vrščici za učence od 5. do 8. razreda, v Črnem vrhu pa za učence od 1. do 4. razreda. Na drsališču Podmežakla se šolarji lahko drsajo vsak dan po dve uri, organizirani pa so bili tudi drsalni tečaji.

Kino Kranj je posebej za zimske počitnice pripravil filmske predstave v kinu Železar in Plavž, nekaj filmskih predstav za šolarje je organiziralo tudi DPM Žirovnica. Občinska knjižnica Jesenice je pripravila za učence 1. in 2. razreda dve uri pravljice, vendar nanje ni bilo odziva.

Ker smo občina visoko razvitih zimskih športov, preseneča razmeroma nizko število učencev, ki so se odločili za različne aktivnosti, predvsem za privlačen smučarski tečaj. Od 3764 učencev v osnovnih šolah jih je v smučarski tečaj vključenih 266, razmeroma največ iz OŠ Jeseniško-bohinjskega odreda Kranjska

PRIPRAVLJENOST JE VEDNO BOLJŠA KAKOR GOLO PRIČAKOVANJE

TITO

Nastanek oblakov

Tudi oblaki so kot megla sestavljeni iz drobnih vodnih kapljic in nastanejo zaradi zgostitve (kondenzacije) pri ohladih zraka. Nastanek pa je vendarle različen. Megla nastane zaradi ohladih zraka pri tleh, oblaki pa zaradi ohlajanja zraka pri dvigavanju. Zrak se dviga iz različnih vzrokov. Ko piha veter proti gorski pregradi, se zrak dvigne čeznjo. Tako nastanejo oblaki ob vrhovih gora ali grebenih, če je bil zrak tako vlažen, da je postal zaradi dviga nasičen.

Ker pa se hkrati dvigajo tudi višje plasti, opazimo včasih oblake nad vrhovi, kar pomeni, da je bil zrak vlažen le v neki višji plasti. To so običajno oblaki lečaste oblike (altokumulus). Zrak se dviga lahko tudi zaradi močnega segrevanja tal. Rekli smo že, da je tople zrak lažji od hladnega. Ker je površina tal različna, se tudi različno ogreva. Tako nastanejo predvsem poleti nad močnejše segretim tlemi kopasti oblaki zaradi dvigavanja zraka, ki je toplejši od okolice. Ko se tak zrak ohladi do rosišča, se tam prične zgoščanje in na tej višini je baza kopastega oblaka. Ob močnih dvigih in ugodnih pogojih (relativno močno vlažen zrak, hladna okolica in nestabilno ozračje) se razvoj oblaka nadaljuje. Nastane lahko ploha ali celo nevihta. Takim oblakom pravimo tudi konvektivni oblaki, ker nastanejo zaradi vertikalnega mešanja — konvekcije.

Zrak se dviga tudi ob mejnih ploskvah med različnimi zračnimi masama (hladno in toplo). Take mejne ploskve imenujemo frontalne površine. Dvigavanja in ohlajanja zraka ob njih so običajno najintenzivnejša in so zato tudi vremenski procesi tedaj najbolj burni.

Poleg oblakov vertikalnega razvoja, to je kopastih, srednje razvitih (kumulus) in nevihtnih (kumulonimbus), ki imajo bazo lahko zelo nizko, segajo pa visoko, celo do vrha troposfere, razvrstimo oblake po višini: visoki oblaki (cirrus) se pojavljajo običajno na višinah od 6000 do 10000 metrov, so prosojno beli in sestavljeni iz ledenih kristalčkov. Po obliki so bodisi drobni beli kupčki, tenke bele koprene ali vlakna ali pa pernate tvorbe.

— srednje visoki oblaki nastajajo v obliki kupčkov — ovčic (altokumulus) ali brez izrazite oblike, so slojaste ali sivkaste barve (altostratus). Višina teh oblakov je 2000 do 6000 metrov. Mednje prištevamo tudi sivi, deževni oblaki (nimbostratus), ki mu ne moremo določiti višine, je brez oblik in iz njega dežuje.

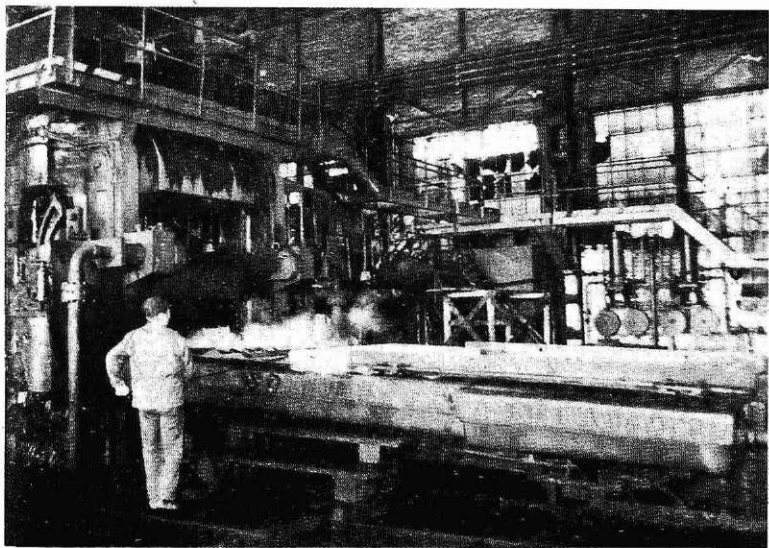
— nizki oblaki so temni zaradi debeline in segajo od 200 do 2000 metrov visoko. So brezoblični slojasti (stratus) ali pa med njimi ločimo posamezne dele, ki sestavljajo oblako gmo (stratokumulus). Poleg teh poznamo še posebne oblake, ki nastanejo zaradi drugih pojavov (vulkanski, sledi letal).

Opazovanje oblakov je pomembno, ker nam razvoj in spremembe že same veliko povedo, daje pa nam tudi svojevrsten užitek. Kadarkoli se ozremo v nebo ob razgibanem vremenu, nas presenečajo oblaki s svojevrstnimi oblikami in barvo. Mnogo nam povedo o bližajočem se poslabšanju, o smeri in hitrosti vetra v višinah, pa še kaj.

V oblakih nastanejo padavine z združevanjem manjših v večje kapljice (dež) ali z združevanjem ledenih kristalčkov v snežinke. Poznamo pa še druge oblike padavin. Če se snežinke sprimejo z vodnimi kapljicami, nastane babje pšeno, zrnat sneg, sodra ali celo toča. Oblika teh pojavov je odvisna od tega, kaj se dogaja v oblakih. Sodra in toča nastaneta vedno le v oblakih vertikalnega razvoja — v nevihtnih oblakih.

Veter in zračni pritisk

Veter je gibanje zraka, ki nastane zaradi horizontalnih razlik v zračnem pritisku. Te razlike so majhne, vendar zelo pomembne, zato merimo zračni pritisk natančno. Za take meritve še vedno uporabljamo živosrebrni barometer in beremo pritisk kar v milimetrih živosrebrnega stolpca. Natančnejša in fizikalno bolj upravičena enota je milibar (mb). Zračni pritisk je sila, ki deluje na enoto površine.

Valjarsko ogrodje v Valjarni debele pločevine (foto I. Kučina)

POLLETNI USPEH NA CSUI

Ob koncu prvega polletja je novinarski krožek CSUI Jesenice izdal Bilten, ki je učence in učitelje seznanil z uspehom oziroma neuspehom dela v prvih dveh četrtletjih, pač odvisno od pridnosti, razumevanja... No, ravno bleščečih rezultatov nam ta Bilten ni pokazal.

Ob koncu prvega polletja je novinarski krožek CSUI Jesenice izdal Bilten, ki je učence in učitelje seznanil z uspehom oziroma neuspehom dela v prvih dveh četrtletjih, pač odvisno od pridnosti, razumevanja... No, ravno bleščečih rezultatov nam ta Bilten ni pokazal.

Najboljši dijaki so, prav tako kot v prvem četrtletju, še vedno dijaki naravoslovno matematične usmeritve (izdelalo 82,31 odstotkov), dokaj

pridni so bili tudi družboslovci in jezikoslovci (izdelalo 78,37 odstotkov). V zdravstveni, metalurški in elektro usmeritvi je komaj malo več kot 50 odstotkov dijakov izdelalo razred, v kovinarski pa še toliko ne. Najboljši razred na šoli je 2. letnik nar.mat. s 91,43-odstotnim uspehom, daleč najslabši pa 2. B kovinarji s 26,47-odstotnim uspehom.

Irina Vauhnik
novinarski krožek CSUI

SESTANEK V PARIZU

V sredo, 29. januarja, je bil v prostorih francoskega inštituta za varilstvo (Institut de la Soudure) na Boulevard de la Chapelle v Parizu sestanek podkomisije Ve Mednarodnega inštituta za varilstvo (IIW).

Komisija Ve se v okviru te mednarodne organizacije, ki šteje 37 držav članic (med njimi je tudi Jugoslavija), ukvarja s problemi kvalitete zvarov. Naloga podkomisije Ve pa je raziskati možnosti kontrole z elektromagnetnimi metodami.

Strokovna komisija Ve, ki jo vodi prof. Höller (direktor inštituta za neoporne preiskave v Saarbrücken — ZRN), ni sestavljena po delegatskem principu. V njej nima vsaka država svojega delegata, ampak je sestavljena iz strokovnjakov, ekspertov IIW. Znotraj te podkomisije je formirana skupina, ki se ukvarja z matematičnim modeliranjem postopkov kontrole z elektromagnetnimi metodami.

Znano je dejstvo, da je za uspešno delo na tem področju potrebno dobro poznavanje fizike samega postopka. Prav tako pa je v svetu že dalj časa znano dejstvo, da je eksperimentiranje s pomočjo računalniških simulacij dosti uspešnejše, hitreje in cenejše od praktičnega eksperimentiranja.

Ce znamo s pomočjo računalniškega programa dobro opisati porazdelitev polja v materialu z napako, lahko povemo dosti več o številnih možnostih in slabostih neke metode, kot pa če tak eksperiment skušamo praktično preiskovati.

Prav zato se je matematično modeliranje močno razširilo na vseh področjih raziskav.

V okviru komisije Ve je delovna grupa (katere član sem tudi jaz) sestavila pregled doseženega dela, ki je bilo opravljeno na tem področju v

svetu. Obsežno poročilo o tem je obravnavala podkomisija Ve, dokument brez pripomb sprejela in ga bo predlagala tudi na letni skupščini IIW jeseni 1986 v odobritev. Morda je zanimivo tudi za bralce Železara, da zdaj podkomisija Ve v celoti priznava tri matematične metode, s katerimi bo v prihodnje opisovala elektromagnetne lastnosti zvarjenih spojev. V omenjenem dokumentu je namenjen poseben poudarek metodi, ki je bila razvita na Raziskovalnem oddelku Železarne Jesenice, saj smo prvi na svetu v letu 1982 izračunali porazdelitev elektromagnetnega polja v treh dimenzijah za primer jeklene palice s površinsko vzdolžno razpoko. Pri tem smo uporabili metodo končnih diferenc. Rezultati so bili objavljeni v naši in tuji literaturi (35 strani knjige v Research Techniques in NDT, 1984 in v mednarodni reviji NDT International).

Nekoliko kasneje so tudi na State University Colorado (ZDA) rešili podoben problem, prav tako pa tudi v NDT Centru v Harwellu (Anglija). Oboji so uporabili metodo končnih elementov, le naša temelji na metodi končnih diferenc.

IIW priznava sedaj tri metode: ameriško (Colorado), angleško (Harwell) in jugoslovansko (Jesenice) kot orodje, s katerim bo ožja skupina strokovnjakov raziskala možnosti za izboljšanje kontrole kvalitete zvarov z elektromagnetnimi metodami. Člani te ožje skupine so iz Harwella (K. D. Boness) Saarbrückna (G. Dörmann) in iz Jesenice (B. Brudar).

V bližnji prihodnosti se bomo člani te skupine ponovno sestali in izdelali program dela, ki ga bo potem sprejela skupščina IIW. Prihodnja naloga skupine bo tudi poiskati znanstvene argumente za možnosti, ki jih ponuja pulzna metoda, ki jo je pred leti razvil prof. D. Waidlich (University of Columbia, Missouri, ZDA) in večfrekvenčna metoda, ki doslej razen za čisto laboratorijske aplikacije nista pridrli v prakso.

Nadaljnja naloga bo tudi teoretično utemeljiti sicer uspešno delo, s katerim se ukvarja dr. Wittig na Bundesanstalt für Materialprüfung v Berlinu, kjer si s posebno konstruiranimi tuljavami pomagajo pri iskanju napak v ploščah iz avstenitnega jekla.

Gre torej za znanstveno raziskovalno delo, ki naj na osnovi fundamentalnih zakonitosti nudi osnovo za boljšo kontrolo zvarjenih spojev. Elektromagnetne metode so le ena od možnosti, ki pa imajo pred ultrazvočnimi nekaj prednosti, saj so brezkontaktna. Električne signale pa je z razvojem modernih računalnikov zdaj mogoče poljubno obdelati in shranjevati. Vedeti je treba le, katere in na kakšen način.

Metoda končnih diferenc, s katero smo pridrli v svet na tem področju, je prav gotovo velik uspeh našega raziskovalnega dela. Vprašanje je le, ali smo pripravljeni zares sodelovati na tem znanstvenem področju, ali le čakati, da nam bo kdo kaj zastonj dal.

Na tem področju smo pa vodilni — dokaz več, da tudi v samoupravni družbi nekaj znamo in se zares lahko enakovredno vključimo v mednarodno delitev dela.

Dr. B. Brudar

DRUŽBENE DEJAVNOSTI KOT DEJAVNIK GOSPODARSKE STABILIZACIJE

Na 19. seji centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije, 17. februarja, bodo razpravljali o vprašanjih delovanja in razvoja družbenih dejavnosti, o čemer je bilo v zadnjih letih veliko razprav v vseh institucijah političnega sistema, razvojne naloge in cilje družbenih dejavnosti pa je zelo natančno in konkretno opredelil tudi dolgoročni program gospodarske stabilizacije. Zato ni namen seje, da bi ponovno odpirali splošne razprave o družbenih dejavnostih, temveč da bi opredelili idejnopolična izhodišča za delovanje komunistov na teh področjih in spodbudili ustvarjalno razpravo med komunisti, še zlasti med komunisti, ki delujejo v družbenih dejavnostih.

Predsedstvo centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije, ki je gradivo za 19. sejo objavilo v prilogi Komunistu 31. januarja, meni, da mora zveza komunistov jasno opredeliti pomen in vlogo družbenih dejavnosti za skupni družbeni razvoj. To bo podlaga za opredeljevanje položaja in razvoja družbenih dejavnosti v procesih kontinuiranega in srečujočega se planiranja. Pri tem pa je seveda treba izhajati iz položaja človeka pri zadovoljevanju skupnih družbenih potreb, saj družbene dejavnosti pomembno prispevajo k humanizaciji delovnih razmer in so zato dejavniki osvoboditve dela v srčiki prizadevanj za graditev socialistične družbe.

Gradivo za sejo centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije, navaja predsedstvo, ima zato namen spodbuditi ustvarjalno razpravo med komunisti, zlasti med komunisti, ki delajo v družbenih dejavnostih oziroma delujejo v delegacijah in družbenopolitičnih organizacijah. Kajti na tako zasnovani aktivnosti o CK ZKS lahko jasno opredelijo usmeritve in naloge zveze komunistov pri zavzemanju za nadaljnji razvoj samoupravnih družbenoekonomskih odnosov ter za oblikovanje ustrezne razvojne politike v družbenih dejavnostih.

Gradivo ugotavlja, da je zveza komunistov vedno namenjala veliko pozornost delovanju družbenih dejavnosti, ker se je zavedala, kolikšen je pomen teh dejavnosti za celovito družbeno reprodukcijo, za kvaliteto življenja delavcev in delovnih ljudi ter za skupni družbeni razvoj. Družbenoekonomsko enakopravnost družbenih dejavnosti pa je moč dosežati le s krepitvijo ustavnega položaja delavcev — tako uporabnikov kot izvajalcev — v vseh procesih in fazah celovite družbene reprodukcije.

Po devetem kongresu so bila v ospredju prizadevanja Zveze komunistov vprašanja, kako zagotoviti, da se obseg in kvaliteta programov družbenih dejavnosti kljub skrajnim materialnim možnostim ne bi bistveno zmanjšala. Prizadevanja, la bi te dejavnosti organizirali kar

najbolj racionalno, smotrno in učinkovito, da bi se pri njihovem poslovanju kar najbolj uveljavljale ekonomske zakonitosti in da bi se povečali njihovi proizvodni in drugi učinki.

V nadaljevanju gradivo navaja rezultate družbenih dejavnosti, ki so bili kljub zaostrenim pogojem doseženi v obdobju 1980 — 1985, zlasti na področjih vzgoje in izobraževanja, zdravstva in socialne varnosti. Poudarja pa tudi nekatera odstopanja in vrsto nalog, ki niso bile uresničene in ki izhajajo iz dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije. Pri tem poudarjajo zlasti temeljito analizo dosedanjega razvoja in na osnovi tega sprejete ukrepe za doseganje stabilizacijskih ciljev, ki jo v večini dejavnosti in samoupravnih interesnih skupnosti še niso opravili.

V gradivu opozarjajo na dolgoročni program gospodarske stabilizacije, ki v prvi fazi opozarja na omejevalne ukrepe in hkrati poudarja prizadevanja za skrajšanje časa za omejevanje zadovoljevanja skupnih potreb in da je treba čimprej odpraviti pojmovanje, da so zdravstvo, kultura, vzgoja in izobraževanje ter znanost neproduktivna poraba, saj so pri vse bolj multipliciranem delu to pomembne produktivne sile družbenega razvoja.

Razprave o družbenih dejavnostih, navaja gradivo, so se velikokrat omejevale le na vprašanja materialnega in finančnega položaja teh dejavnosti, premalo pa so se lotevale bistvenih vsebinskih vprašanj. Premalo se je upoštevalo, da so družbene dejavnosti del celovite družbene reprodukcije, da bistveno vplivajo na možnosti za delo in življenje občanov in da prispevajo k novoustvarjeni vrednosti in k celotnemu družbenemu napredku.

V teh obravnavah je bila preveč prisotna njihova porabniška narava, in sicer tudi pri tistih programih, ki bi lahko največ prispevali k prestrukturiranju in bolj kakovostnemu razvoju gospodarstva. Namesto, poudarja gradivo, da bi se na vseh ravneh odločneje spopadali z neproduktivno porabo, smo z administrativnimi posegi čisto onemogočili dogovarjanje uporabnikov in izvajalcev in z linearnim omejevanjem preprečevali selekcijo programov.

Delež družbenih dejavnosti v družbenem proizvodu, ugotavlja gradivo, se je v preteklih letih bistveno zmanjšal, med dejavnostmi pa ni prišlo do večjih strukturnih premikov. Uresničena tudi ni bila naloga, ki izhaja iz dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije, namreč, da je potrebno izdelati kriterije, na podlagi katerih bi se za posamezne dejavnosti oziroma programe neposredno ugotovljalo njihov prispevek k ustvarjanju nove vrednosti, povečanju produktivnosti in skupnemu družbenemu razvoju. Za vse dejavnosti in programe ni mogoče izdelati teh kriterijev, nedvomno pa so nekateri programi raziskovalnega dela, izobraževanja in zdravstva taki, da so njihovi učinki in vpliv neposredno merljivi.

V nadaljevanju gradivo obravnava oblikovanje razvojnih programov oziroma celovitost, usklajenost in kontinuirano planiranje in odgovornost občinskih skupščin pri tem, še zlasti zbora družbenega dela, nadalje svobodno menjavo dela in vprašanja odločanja v samoupravnih interesnih skupnostih. Velik poudarek v gradivu je tudi pri planiranju v temeljnih organizacijah združenega dela, kjer morajo delavci poleg proizvodnih načrtov opredeliti tudi skrb za zdravje, socialno varnost, izboljšanje delovnih razmer in odnosov, razvojno tehnološki napredek, kadrovske rast, permanentno usposabljanje in drugo. V njih morajo tudi opredeliti, katere programe bodo uresničevali v okviru lastne organizacije ali v okviru širših asociacij, katere z neposredno svobodno menjavo dela, katere pa prek samoupravnih interesnih skupnosti.

Velik poudarek v gradivu je tudi na vprašanjih solidarnosti in vzajemnosti, ki sta bistveni sestavini samoupravnih družbenoekonomskih odnosov, nujni zahtevi vsakega socialističnega gibanja in nesporni dolgoročni interes delavskega razreda. Govora je tudi o preverjanju in dograjevanju samoupravne interesne organiziranosti, ki mora biti odvisna predvsem od vsebine programov dejavnosti. Poudarjena je tudi odgovornost občin za razvoj družbenih dejavnosti, s čimer je mišljena tudi odgovornost za razvoj občine kot odprte skupnosti.

V zadnjem poglavju gradivo navaja nekaj temeljnih nalog na posameznih področjih interesnih dejavnosti in poudarja odgovornost komunistov, ki morajo v vsaki družbeni dejavnosti sproti in stalno razčlenjevati razmere, gibanja in razvoj na svojem področju in se na osnovi takšnih analiz dogovarjati za enotno akcijo.

NOVICE IZ SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

TOZD VALJARNA DEBELE PLOČEVINE

Na občnem zboru osnovne organizacije sindikata, ki je bil že 23. novembra lani, so iz poročil predsednika izvršnega odbora, blagajnika, nadzornega odbora in referentov posameznih komisij izvedeli, kako so delali v minulem letu. Izvolili so člane novega izvršnega odbora, dva delegata za izvršni odbor OOS Železarne, delegata za konferenco občinskega sindikalnega sveta in potrdili evidentirane kandidate za opravljanje odgovornih nalog v ostalih organih sindikata. Govorili so o nalogah sindikata v letošnjem letu in na koncu še obdarili sodelavce, upokojene v preteklem mandatnem obdobju.

Na 1. seji novega izvršnega odbora OOS TOZD Valjarna debele pločevine, bila je 5. decembra, so določili, kakšne naloge bodo opravljali člani izvršnega odbora: predsednik je Jože Zidar, podpredsednik Miha Rožič, tajnica pa Anica Milatovič, blagajničarka pa Damjana Kavalarič. Govorili so o prihodnjem delu izvršnega odbora. Pri tem so sklenili, naj delovne skupnosti zamenjajo člane IO OOS, ki se dvakrat zaporedoma oziroma trikrat v presledkih brez opravičila ne bodo udeležili seje. Povečajo naj se tudi zneski solidarnostne pomoči delavcem na bolniškem dopustu: 7.000 dinarjev delavcem, odsotnim več kot tri mesece in tistim, ki več kot pet mesecev delajo po štiri ure.

Predlagali so delegata za Izobraževalno skupnost SR Slovenije za metalurgijo in kovinarstvo.

V zvezi z uvedbo 3. samoprispjevka so menili, naj se povzetek gradiva o tem v plačilni kuverti januarja posreduje sodelavcem. Stališča, ki jih bodo nato oblikovali na delovnih skupinah, bo obravnaval izvršni odbor in na njihovi osnovi oblikoval enotno stališče TOZD.

Predlagali so dobitnika srebrnega znaka OF in v zadnji točki govorili še o nekaterih težavah v TOZD (pokvarjena vhodna vrata, higiena v adjustaji, merilec debeline).

TOZD VALJARNA BLUMING-ŠTEKEL

Ustanovna seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata je bila 27. novembra. Predsednik je Ivan Molan, podpredsednik Janez Kralj, tajnica Mirjam Varl in blagajničarka Olga Pervanja. Izvolili so tudi člane posameznih komisij. Vztrajali bodo, da se vsakega sestanka osnovne organizacije sindikata udeležijo predstavniki vodstva, mladinske organizacije in ZK. Če jih na sestanek ne bo, bodo za to odgovarjali, so sklenili. Denarna pomoč za delavce, odsotne zaradi bolezni, naj se poviša za 100 odstotkov (2.000 dinarjev). V nadaljevanju seje so, med drugim, osnovni šoli Karavanskih kurirjev NOB odobrili 10 tisoč dinarjev za izlete, na katerih obiskujejo gorenjske relejne kurirske postaje.

TOZD VZDRŽEVANJE

28. novembra je bil občni zbor osnovne organizacije sindikata TOZD Vzdrževanje. Na njem so o delu poročali predsednik, blagajnik, nadzorni odbor, predstavniki različnih komisij in vodja TOZD. Potem, ko so razrešili stari izvršni odbor, so izvolili člane novega. Obravnavali so tudi predlog evidentiranih kandidatov za opravljanje nalog v ostalih organih sindikata. Dogovorili so se, katere bodo osrednje naloge sindikata v prihodnje: spodbujanje stabilizacijskih prizadevanj, delovanje samoupravnih aktivnosti (uveljavljanje samoupravnih odnosov v TOZD), izboljšanje delovanja SDA, sodelovanje z družbenopolitičnimi organizacijami in osnovnimi organizacijami sindikata, oblikovanje sistema delitve dohodka, izboljšanje delovnih razmer, delo komisij organizirati v skladu z željami članov OOS TOZD Vzdrževanje.

Sklepe so potrdili na ustanovni seji izvršnega odbora OOS 25. decembra. Poleg tega so oblikovali posamezne komisije, predsednik IO pa je udeležence seje obvestil, kako je potekalo evidentiranje kandidatov pred občinskimi volitvami. V zadnji točki so govorili o nekaterih njihovih problemih (topla voda, izleti).

TOZD ŽICARNA

Izvršni odbor osnovne organizacije sindikata so izoblikovali na ustanovni seji 2. decembra. Predsednik je Jakob Veber, namestnik predsed-

nika Tomaž Štefelin, blagajnik pa Stane Mrak.

Sklenili so, naj delavci, ki so zaradi bolezni odsotni več kot en mesec, dobijo 2.000 dinarjev, za več kot dvo-mesečno odsotnost 4.000, za več kot trimesečno pa 6.000 dinarjev. Slednji lahko prosijo za pomoč na sindikatu Železarne.

Odločili so se, da bodo nagradili najbolj prizadevne športnike, treba pa bo tudi spodbujati udeležbo na tekmovanjih, in to ne samo najboljše v nekaterih panogah. Z namenom, da bi pomagali obnavljati športno opremo in izboljšali finančno stanje osnovne organizacije sindikata, bodo organizirali zbiranje odpadnih surovin.

Vzdušje ni pravo za uvedbo tretjega samoprispjevka, so menili. Vzrok so nizki realni dohodki proizvodnih delavcev.

Predlagali so tudi dobitnike srebrnega znaka OF slovenskega naroda.

TOZD JEKLARNA

Na ustanovni seji izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata 5. decembra so izvolili predsednika (Bogomir Ličof), tajnika (Bojana Lavtizar) in blagajnika (Darinka Lahajnar) ter člane nadzornega odbora in komisij. Razpravljali so še o udeleževanju sestankov. Menili so, da je dolžnost člana IO, da se sestankov redno udeležijo.

Prva seja izvršnega odbora je bila 26. decembra, govorili so o delu izvršnega odbora in komisij v naslednjem obdobju, evidentiranju kandidatov za delegate SIS, nazadnje pa so še sklenili, da bodo tekmovalcem namesto denarja izročili trenerke.

TOZD LIVARNA

Predsednik izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata, blagajnik, referent za šport in nadzorni odbor so poročali o delu na občnem zboru 6. decembra lani. Po razpravi o poročilih so udeleženci izvolili člane novega izvršnega odbora, nadzornega odbora in samoupravne delavske kontrole. Na občnem zboru so med drugim sklenili: izpolnjevati morajo vse planske naloge, povečati storilnost, urediti problem limitiranih premij in paziti na kakovost ulitkov.

DS ZA EKONOMIKO, TEHNIČNO KONTROLO, RAZISKAVE IN NOVOGRADNJE

Na 1. seji se je 9. decembra sestala komisija za odlikovanja pri izvršnem odboru osnovne organizacije sindikata DS EK-TKR-NG. Udeleženci seje so ugotovili, da je naloga komisije predlagati sodelavce delovne skupnosti za različna priznanja. Sestajali se bodo po potrebi, najmanj pa dvakrat letno. Od treh evidentiranih so predlagali kandidata za dobitnika srebrnega znaka OF slovenskega naroda, od šestih evidentiranih pa tri za državno odlikovanje.

TOZD REMONTNE DELAVNICE

Prva seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Remontne delavnice je bila 13. januarja. Govorili so o delu OOS v letošnjem letu in poudarili nekatere še posebno pomembne naloge: izvršni odbor naj skrbi za dobro sodelovanje s sindikalnimi skupinami, spodbuja predloge za izboljšanje proizvodnje in poslovanja, zahteva dobro obveščanje o novi organiziranosti delovne organizacije, se vključuje v vse samoupravne aktivnosti, spremlja delo delegacij, sodeluje pri oblikovanju sej delavskega sveta in IO OOS Železarne ter vodstvom TOZD, kritičen naj bo do vseh pojavov neodgovornosti. Dogovorili so se še, da se bo odbor sestajal najmanj enkrat mesečno.

Predsedniki komisij bodo do 27. januarja pripravili programe dela komisij in poskrbeli, da bodo imenovani njihovi namestniki.

Člane bodo o sklepih sej izvršnega odbora obveščali preko oglasnih desk, za kar naj poskibijo predsedniki sindikalnih skupin.

Dopisujte

ALI DELEGATI RES NISO IMELI KAJ POVEDATI

Na občnem zboru se je zbralo kar precejšnje število delegatov, ki so jih osnovne organizacije iz delovnih organizacij gospodarskega in negospodarskega sektorja prav gotovo delegirale z željo, da z udeležbo popestrijo in obogatijo občni zbor. Toda razprava je bila glede na število udeležencev zelo slaba in ne more biti nikomur v čast. Poraja se tudi vprašanje, ali sindikalne organizacije v bazi opravljajo svoje poslanstvo.

Nekdo od gostov na občnem zboru mi je na gradivo napisal naslednje misli:

»Sindikat je revolucionarna tribuna delavskega razreda.

Sindikat mora predvsem delovati v revolucionarni preobrazbi zavesti svojega človeka.

V naši skupnosti imamo enotne sindikate, ne razredne (oblast delavcev).

Ce bi upoštevali te misli, bi bila razprava prav gotovo bolj živa in konkretna, kakršno zahteva današnje stanje.

Prvo, o čemer bi morali spregovoriti, so volitve. Prav sedaj poteka evidentiranje možnih kandidatov za vse forume, od občine pa do zveznih organov.

Drugič, pred dobrim mesecem je bilo na Jesenicah zelo veliko govora o poračunih OD za leto 1985. Govorice so bile o razmeroma visokih vsotah, toda ostalo je samo pri govorjenju, ki ni bilo preverjeno, kajti nikomur se ni zdelo potrebno, da bi z dokumentiranimi dejstvi zavrnil te govorice. Prav to pa potrjuje sum, da so bile blizu resnici. Morda je bil občni zbor občinskega sveta sindikatov mesto, na katerem bi delegati lahko dobili točne odgovore. Vsi poračuni zasluženi pokojnin, ki jih skupnost pokojninskega zavarovanja obračunava na osnovi rasti povprečnega osebnega dohodka zaposlenih delavcev v SR Sloveniji, so posebno za novinarje pomembna zadeva in jo z velikim veseljem, dosti prej, preden je sklep o poračunu sprejet, na široko opišejo v vseh dnevnih časopisih.

O poračunih OD na Jesenicah je razpravljala tudi osnovna organiza-

cija ZK Javornik. Ker so v tej organizaciji v večini upokojenci, ki s svojimi pokojninami zaostajajo za OD in jih govorice o velikih vsotah poračunov zelo presenečajo, so zahtevali, da naj se to vprašanje načne v Železaruju.

Stane Tožkar

ARHOVE »DOMAČIJE« NA REČICI

Od 3. do 28. februarja so v prostorih podjetja LIP Rečica — Bled na ogled likovnega kluba DOLIK DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice. To je slikarjeva 49. samostojna razstava slik, in sicer tokrat na temo »domačije«. Razstava je odprta v počastitev, 8. februarja — slovenskega kulturnega praznika.

Rudolf Arh s svojo izjemno slikarsko ustvarjalnostjo sodi med najbolj aktivne člane likovnega kluba DOLIK, še zlasti pa je vse pozornosti vreden njegov velik prispevek k ohranjanju kulturne in naravne dediščine. Na svojih slikah je namreč ohranil zelo veliko stare ljudske arhitekture, pa tudi gorenjske krajine, ki sta jo z ob časa ali urbanistični posegi uničila ali popolnoma spremenila.

OKAMENELO ŽIVLJENJE V JESENIŠKEM PROSTORU

Kosova graščina
31.1. — 5.3. 1986

Utrinki iz otvoritve razstave v Kosovi graščini (foto: Damjan Jensterle)

RUDIŠČA IN RUDNIKI V ZAHODNIH KARAVANKAH

V sklopu razstave »Okamenelo življenje v jeseniškem prostoru«, ki je na ogled v galerijskih prostorih Kosove graščine na Jesenicah, je poleg znamenitih paleontoloških spomenikov v posebnem oddelku predstavljena tudi rudarska dejavnost v preteklosti v zahodnih Karavankah. Razstavo je pripravil Tehniški muzej Železarne Jesenice.

Rudna baza v Karavankah je bila koncentrirana v enotni črti na nadmorski višini okoli 1400 m. Tako so bile v preteklosti odkrite med Golico na zahodu in Begunjsko na vzhodu rudne leče, ki so zadostovale za trajno in izdatno preskrbo fužin skozi več stoletij. Glavna rudišča z rudnimi jamami in kasnejše rudniki so bila v Planini pod Golico, v Lepenah, Mrežji, Belščici, pod Stolom, v Zelenici in na Begunjski. V glavnem so tod kopali siderit in manganovo rudo.

Na teh izdatnih rudiščih se je koncentriralo pridobivanje rud skozi šest stoletij, dokler jih niso morali zaradi močne konkurence na pragu 20. stoletja opustiti, čeprav rudne zaloge še niso bile povsem izčrpane. Jeklenec s teh rudišč je povprečno dajal 25 odstotkov železa.

Z gotovostjo lahko trdimo, da je rudarjenje v revirjih pod Golico in Kočno živelo že v 14. stoletju in da je tedaj tam obstajalo rudarsko-kmečko naselje Planina (»Alben«, kajti 24. 8. 1381 je zemljiški gospod tega področja Friderik Ortenburški izdal zanj poseben rudarski red, ki je urejal splošne razmere in način dela v rudiščih in topilnicah.

Leta 1526 so se na to področje priselili iz italijanskega Bergama člani fužinarske družine Buceleni, ki so sčasoma kupili dotedanja rudišča in kmečke topilnice. Uvedli so nove tehnološke postopke v dotedanjo železarsko proizvodnjo in leta 1538 preselili svoje železarske obrate v dolino k Savi.

31. 1. 1766 je celotno posestvo Bucelenijev prišlo v last belgijske družine Ruardov. Ko je leta 1788 postal lastnik te posesti Leopold Ruard, je rudarska dejavnost na tem delu Karavank dosegla svoj vrhunec. Pri Savskih jamah (»Reichenberg«, kot se je revir pod Golico tedaj imenoval, je v sedmih rovih kopalo 120 rudarjev. Uveljavilo se je pravo rudniško delo z vsem potrebnim instrumentarijem.

Leta 1872 je rudarski revir pod Golico, podobno kot ostala rudišča na tem delu Karavank, ki so preskrbovala z rudo železarni na Savi in Javorniku, prišel v sklop Kranjske industrijske družbe, ki ga je uporabljala do konca 19. stoletja, ko je zaradi opuščanja plavžev rudarstvo v Karavankah zamrlo. Dela pri Savskih jamah in okolici so prenehala leta 1904.

Tudi vzhodno v smeri proti Stolu in Begunjski so bila izdatna ležišča rude, ki so jih več stoletij predelovali v javornjskih plavžih.

Najstarejši ohranjeni dokument nam za to področje sporoča, da je pravice za kopanje železove rude na Belščici leta 1403 pridobil Hermann pl. Essel. Na istem področju sta začela leta 1535 kopati rudo Matija Sehnus iz Trbiža in Tadej Longo z Ja-

vornika. Do 1752 so se lastniki rudišč na tem področju stalno menjali. Tedaj pa je rudišča in železarske obrate na Javorniku kupil Michaelangelo Zois. Na področju Belščice in Stola so izkoriščali predvsem limonitne in navadne siderite ter manganovo rudo.

Tudi posest Zoisov je 1869 pripadla KID. Pod Belščico »Pri jamah« (danes Valvasorjev dom) so sredi prve polovice 19. stoletja, ko je bila lastnica posesti Serafina Zois, kopali rudo v enajstih rovih. Ta dejavnost je popolnoma zamrla 1912.

Za rudnik manganove rude na Begunjski je bila Viktorju Ruardu podeljena prva koncesija leta 1799. Neomejene pravice za izkoriščanje rude pa so Ruardu pridobili 1861. Tedaj sta ob vznožju Begunjske, nad Jezercem v dolini Završnice, obratovala Ahacijev in Mavricijev rov ter Mavricijev podkop. Običajna vrednost rjavega manganovca je dosegala 30 do 35 odstotkov mangana. Do 1872 so kopali na Begunjski rudo le za

železarno na Savi, po pristopu V. Ruarda h KID, pa so jo predelovali tudi v javornjskem plavžu.

Zaradi izredno velikih težav pri transportu rude, je plavžema le-te stalno primanjkovalo. 1874 je tehnični ravnatelj KID L. Pantz rešil problem hitrejšega transporta s posebno konstruirano žičnico.

Rudnik na Begunjski je prenehal obratovati 1915.

V 19. stoletju so rudarji v rudnikih v Karavankah delali ob svitu oljenih leščerb osem ur, vsi ostali — tesarji, nakladalci in prazilci — pa po dvanajst ur na dan. Orodje rudarjev so bile konicaste lopate, sekire, cepini, »šlegelni« (udarna kladiva), »šajerji« (kladiva za ločevanje rude od jalovine), vzvodi in klini. Rudo so razstreljevali s smodnikom, pozneje z dinamitom.

Večina rudarjev, voznikov in drugih delavcev pri Savskih jamah je bila s Planine pod Golico in Plavškega rova.

Na razstavi je poleg slikovnega in dokumentarnega gradiva predstavljeno tudi orodje in pripomočki rudarjev ter številni vzorci rud rudišč in rudnikov v Karavankah.

Janez Meterc

Rudnik manganove rude na Begunjski z žičnico in rudarji konec 19. stoletja (foto: Arhiv ŽJ)

OB KULTURNEM PRAZNIKU

V Prešernovi rojstni hiši v Vrbi bo 8. februarja ob 17. uri spomin-ska proslava. Linhartov oder iz Radovljice in igralci gledališča »Tone Čufar« so pripravili recital »Geografija Prešernove poezije«. Vabljeni.

V Kosovi graščini je postavljena razstava »Okamenelo življenje v jeseniškem prostoru«. Odprta je vsak dan, razen sobote popoldan, nedelje in ponedeljka od 10. do 12. ure in od 16. do 18. ure.

ZA MEDICINSKE APARATURE SO DAROVALI

V januarju so za MEDICINSKE APARATURE v jeseniški bolnici darovali:

Rezka Prešeren, Jesenice, Titova 18 — namesto novoletnih čestitk — 1.000 din;

Anica Kren, Ljubljana, Tesarska 8 — 4.000 din;

Krajevni odbor Rdečega križa, Ljubno — 10.000 din;

Krajevna organizacija Rdečega križa Jelendol-Dolina-Tržič — 24.360 din;

stanovalci Tavčarjeve 17, Jesenice — namesto venca pok. Antonu Korencu — 8.500 din;

OOZS Železniški zdravstveni dom, Ljubljana — 5.000 din;

Jerca Ogrič, Radovljica, namesto venca za pok. mamo Marijo Klinar z Rodin št. 30 — 6.000 din;

Cilka in Jaka Klinar, Strelska 8, Jesenice — namesto venca pok. mami Mariji Klinar z Rodin — 5.000 din;

Frančiška in Valentin Noč, Strelska 8, Jesenice — namesto cvetja pok. Mariji Klinar z Rodin — 2.000 din;

Krajevna organizacija Rdečega križa, Bohinjska Bistrica — 95.896 din;

Krajevna organizacija Rdečega križa, Lesce — prostovoljni prispevki krajanov — 70.780 din;

Alma in Franc Ambrožič, Jesenice, Tavčarjeva 3/b — 99.903 din;

TOZD Osnovna šola Prežihov Voranc Jesenice — namesto novoletnih čestitk — 5.000 din;

Društvo upokojencev Jesenice — namesto venca za pok. Antona Korenca, člana nadzornega odbora DU — 5.000 din;

ELAN Begunje, TOZD Inštitut — namesto venca pok. mami sodelavca Toneta Volčanska — 5.000 din;

Krajevna organizacija Rdečega križa, Lesce — prispevki krajanov — 19.220 din;

Anica Novak, Jesenice, Cesta revolucije 7 — namesto cvetja na grob pokojne Gizele Glavič s Hrušice — 1.000 din;

Zdenka Bizjak, Jesenice, Alojza Travna 8 — namesto cvetja na grob pok. Gizele Glavič s Hrušice — 1.000 din;

Janez Alič, Jesenice, Bokalova 6 — namesto cvetja pok. Gizeli Glavič s Hrušice — 1.000 din;

Hani in Saša Stana, Kolarjeva 24, Ljubljana — namesto cvetja na grob pok. Ivane Slejko iz Ljubljane, Cesta na Vrhovce 33 — 2.000 din;

Krajevni odbor Rdečega križa, Tržič — 70.000 din;

Pavli Pintar in Tilka Ropret, Jesenice — namesto venca na grob pok. strica Silvestra Kapusa z Rodin — 5.000 din;

Družina Dolenc, Rodine št. 35 — namesto cvetja za pok. Silvestra Kapusa — 5.000 din;

Tončka in Milan Kapus, Radovljica, Nova vas 19 — namesto venca na grob pok. Silvestra Kapusa — 6.000 din;

Občinska ZPM Jesenice — namesto cvetja pok. Petru Budimirju, dolgoletnemu članu OZPM Jesenice in PM Sava — 4.000 din;

Mirko Razingar, Žirovnica št. 77 — namesto cvetja na grob pok. tete Ane Klinar iz Podhoma — 5.000 din;

Janez in Franc Razingar — Adamčevi s Planine pod Golico — namesto cvetja na grob pok. tete Ane Klinar iz Podhoma — 5.000 din;

Sosedje — namesto venca pok. Jožetu Dakskoflerju z Jesenic — 9.000 din;

Društvo upokojencev Žirovnica — namesto venca pok. članu odbora Silvu Kapusu — 10.000 din;

Sosedje, namesto cvetja na grob pok. Ani Klinar iz Podhoma — 7.000 din;

Albina Milošević, Beograd — namesto cvetja pok. Silvestru Kapusu;

Sodelavci ERC, ostanek od cvetja pok. Janezu Mušiču, očetu Milana Mušiča — 9.300 din.

V januarju znaša vsota zbranih prispevkov 508.959 dinarjev.

Pridružite se tudi vi in prispevek namesto vencev in cvetja na grob pokojnim ali namesto drugih vozil, čestitk in podobno nakažite na račun: SPLOŠNA BOLNICA JESENICE, štev. 51530-603-31205, z navedbo »namesto venca za tega in tega ...«, darila in podobno.

JULIJAN O

To je tisto, kar sem ti hotel reči: vsem nam je krvavo potrebno, da imamo ta občutek. Občutek, da lahko prestopimo meje zakona. Pa saj ga ne bova, ti in jaz, kajne?

Se vedno ga je kar malce grobo držal za zapetije.

Pri tem pa se ne bi radi počutili hinavske pred možmi v sinje modrih uniformah! Samo pogled, kdo je zares sproščen in familiaren do policistov: notorični kriminalci, tisti, ki so že pokazali svojo pravo čud, zato jim je vseeno. Samo v pogrošnih kriminalkah so zločinci bojijo kifeljev. V resnici se jih bojimo samo mi, ki najbrž do smrti ne bomo nikoli — skoraj nikoli — skočili čez plot postave. Nelagodnost pa izvira od tod, ker bi moral pravzaprav vsak med nami ob priliki stopiti na policijsko postajo in povedati, kakšne misli in želje ga občasno obhajajo... pa tega nikoli ne storimo.

Kakšne misli in želje, ga je spet opomnil Julijan.

Kaj vem kakšne: saj v tem je bistvo problema, da se pri večini te misli sploh nikoli jasno ne izkristalizirajo. Priznamo si samo tiste zares nevarne in prepovedane misli, za katere menimo, da jih gojijo vsi. Si recimo priznaš, da bi rad kaj sunil v samopostrežnici, če te zares nihče ne bi videl?

Tu je Jelovškov primež malo po-
pustil, Julijan je to izkoristil in se mu izvil.

Meni se zdijo bolj zanimivi seksualni prestopki, je rekel, reči hočem, zabavno je premišljevat o takih prestopkih. Tisto, kar se mi zdi zares dražljivo, to že ni želja po majhnih prestopkih, ampak nekaj, kar prelamlja tabu. Zares prave in hude reči kot umor in incest, pa ne v Sadovi knjigi, ampak zares.

Tu se je začel tovariš Jelovšek prešerno smejati. Pozabljaš, da je dandanašnji lastnina največji tabu. No, včasih se zdi, da je še večji tabu, biti iskreno prevzet od kakšne stvari, od kakšnega čustva, to je danes tabu.

Potem umor in incest danes nista več tabuja, je vprašal Julijan, — ko da je zares pričakoval, da bo dobil od Jelovška merodajno izjavo o tem vprašanju.

Tovariš Jelovšek pa je bil zdaj v sodbi zadržan. Ne vem, ali sta ali ne, je rekel. Zdi se mi, da kot tabuja zgubljata svojo moč. Te reči nas sploh ne zanimajo več posebno. Ne prizadevajo nas dovolj, pa če jih počnemo ali ne, če jih gledamo ali ne — recimo na televiziji. Moralo bi biti nekaj takega, da bi nas zares presunilo.

Julijanu je bilo zares prijetno: prepričan je bil, da Jelovšek ne pričakuje kakšne posebne izjave, zato je molčal in misli so se mu spet začele izgubljati.

Jelovškova žena je držala glavo malce postrani in se s kazalcem nalahno gladila po ustih, ko da si po malem dopoveduje, da mora molčati. Zdal pa je le izrekla pripombo, v kateri je opozorila moža, da so tu še drugi prestopki: na primer homoseksualnost in razni podobni odkloni: vse to naj bi veljalo za nekaj nedolžnega, zraven pa je še vedno velik in strašen tabu... v vsem tem sploh ni več nobenih meril, enkrat se ti zdi tako, drugič čisto drugače.

Kaj pa tebe to prizadeva, je malce surovo (kot zna samo on) pripomnil tovariš Jelovšek.

Kaj veš, mogoče sem prizadeta pri stvari. Mogoče čutim kakšno skrivno nagnjenje, recimo do lepih in bistrih deklet, ampak mislim zares lepih in zares bistrih. Vprašanje je, ali bi se najina okusa v tem primeru ujemala.

Zdelo se je, ko da smo govorili o kakšnem takem konkretnem primeru, čeprav se to v resnici sploh ni zgodilo. Očitno je Jelovškova žena vnašala v pogovor nekaj, o čemer je morda pravkar preveč intenzivno premišljevala.

Strupenost, ki je vela iz njenih zadnjih besed je bila neoprijemljiva, lahko pa si jo prav razločno čutil. Julijana to ne bi smelo motiti: zakonca spriču njega ne bosta postala zoprna, pa čeprav bi se spustila v inscenirani, nezaresni, stilizirani prepir. Počutil pa se je, kakor bi ga bil kdo zasačil. Tudi sam je zadnje čase pogosto premišljeval o homeroti in je s tem kompleksom hotel prav obračunati v enem izmed naslednjih poglavij. Dobil je občutek, da se Jelovškova žena prav netaktno meša v njegov roman. Mogoče je že samla omemba te besede (homoseksualnost) povzročila, da si je zaželel biti malce zloben, pa čeprav bi si bil na prste zračunal, da Špelini namigi ne merijo vanj; Špela je vendar hotela reči le to, da bi morda

lahko (Alfonzu na ljubo) navezala homoerotične stike z dekletom, ki bi bilo tudi njemu všeč... žal pa bi nujno nastale težave pri izboru objekta... Če naj ne bi bilo težav, bi morala imeti Špela podobno slab okus, kot ga ima njen soprog.

Svetlanino ime je bilo torej nekje v zraku, Julijan pa je bil tisti, ki ga je v tem tako neprimernem trenutku na glas izgovoril.

Zakaj si prejle v zvezi z vprašanjem o policijski omenil Svetlano, je zamišljeno in na videz raztreseno rekel Jelovšku. Res je, rekel si, da si jo videl pri zlatarju: je bilo to mogoče v zvezi s podzavestnimi zločinskimi nagibi — o tem si govoril malo kasneje?

Ne vem, ali govorita o Svetlini, ki jo poznam tudi jaz, se je takoj oglašila gospa Jelovšek. Puncu se mi ne zdi posebno simpatična, ne zdi se mi pa prav, da jo kar tako nečesa dolžiš.

Saj je nisem ničesar dolžil, je razdraženo odvrnil Jelovšek. Obnašal se je, ko da je težav kriva samo njegova soproga — niti s pogledom ni pokazal, da se jezi na Julijana, ki ga je potlačil v to kašo.

Julijanu seveda ni ušel nevarni prizvok v Špelinemu glasu, poskusil je za silo popraviti, kar se je dalo. Zdelo se mu je, da je zdaj najboljše, če se pretvarja, da ni ničesar opazil.

Kaj bi tako pogumno novolevičarsko dekle iskalo pri zlatarju, je nadaljeval, če ne priložnost za rop? Recimo, da je pripadnica podtalne organizacije, take organizacije pa potrebujejo finance — pa čeprav dobivajo sredstva v glavnem iz tujine. Posebno, če pomislimo, da ta skupina sploh ne deluje na naših tleh, sem so se samo zatekli, ker jih tu ne bo nihče iskal. Seveda, v tem primeru bi se potuhnili in bi bili zares pridni. Pa vendar, tu bi lahko obiskovali zlatarne samo za trening, ne da bi mislili kaj zares izpeljati, znano je, da je treba taka dejanja študijsko pripraviti?

Julijan se nikoli ni tako bedasto zapletal, očitno je bilo, da se hlini. Jelovškova žena ga je po strani posmehljivo pogledala, celo njej se je zdelo zabavno, da tako uravnovišen človek klati take neslanosti.

Mogoče pa jim sploh ne gre za sredstva, je nadaljeval Julijan: mogoče sodi to k njihovim pravilom igre: da se je treba vedno in povsod izkazovati pred samim seboj, se izpostavljati, hoditi po robu prepada, kazati, da se ne bojiš lastninskih tabujev?

Gospa Jelovšek je ob tem kar začela — kakor od notranjega ognja, rekla pa ni ničesar. Njen soprog je razsodno posreboval.

Moral si se znebiti tega bremena, je nekam skrivnostno rekel Julijanu. Prav imaš: taki pogrošni prijem ne sodijo v tvoj roman, takih idej se je bolje znebiti kar v privatnem pogovoru. Vem, vem, vse to se je nabralo v tebi, ko so ti možgani mrlično producirali na tisoče različic, na tisoče možnih nadaljevanj: poznam to! Vseeno pa bi bil lahko toliko prijazen, da bi naju opozoril, kdaj govoriš o svojem romanu. Špela verjetno ne ve, da je to, kar si prejle napletel, samo stranski produkt romanopisja.

Pri tem se je nekam kislo nasmehnil. Kislo, in vendar očarljivo: način, kako zna izžarevati svojo osebnost, je pri njem drugačen in poseben. Videlo se mu je, da čuti globoko zadoščenje, ker tako mojstrsko obvlada situacijo — vsaj za zdaj.

Julijan je iskal pot za časten umik. Kje neki, je rekel. Prav nič ne fabuliram, iščem le razlago. Ne morem si misliti, kaj naj bi iskala Svetlana v taki drobnoburžujski — ali morda mehkoburžujski — ustanovi kot je zlatarna?

Ah, iskala je prstan, je ves truden in naveličan rekel tovariš Jelovšek. Ni imela bombe v žepu, ali pa, kakor se vzame. Njena bomba je v tem, da se bo zdajle poročila, ženina je peljala s sabo. Seveda, lahko bi bila šla v kakšno ljubljansko zlatarno, ampak to, gledano z njenega stališča, ne bi imelo pravega učinka. Saj sem vendar povedal, je dodal, zdaj že čisto izmučen.

Meni nisi ničesar pravil, je pripomnila gospa Jelovšek.

Rekel sem, da ne vem, jo je zavrnil mož: zdelo se mi je, da sem omenil... Po vsem videzu sta kupovala poročne prstane.

Tu nekje se je pogovor pretrgal. Kriva je bila višja sila, Jelovškova najmlajša se je vrnila s predmaturitetnega slavlja.

Julijanu je bilo žal, da je spriču Jelovškove žene načel tako vročo temo, temo, ki jo bosta potem na samem gotovo še bolj temeljito premlela. Vendar, ali ni utemeljena tudi taka domneva: mogoče pa mu je samomučiteljski Alfonz za to celo hvaležen,

bi se mož drugače sploh ukvarjal s Svetlano, — če mu ne bi bilo do tega, da pomnoži svoje lastne duševne muke? Samo taki ljudje (duševni masohisti) so se namreč (po Julijanovem trenutnem razsodku) lahko ukvarjali s Svetlano.

S Stalinovo hčerko, kot jo je včasih iz konspirativnih razlogov imenoval v dnevninskih zapiskih.

SVETLANA — zunanji videz, karakteristika

Julijan si je nekoč v knjižnici spodil knjigo himničnih dram — avtor te knjige se je imenoval Ivan Mrak. Včasih je poklepetal s postarnim dekletom, ki je vodilo evidenco o izposojenih knjigah, tokrat mu je prišlo na misel vprašanje: ali lahko ugotovite, kdo razen mene je že imel v rokah to knjigo?

Izkazalo se je, da knjige ni bral nihče drugi kot — Ivan Mrak. Knjižničarka, ki spočetka ni bila nič kaj navdušena nad tem, da bi zaradi nekakšnih Julijanovih muh prekršila poklicno molčečnost, in ki je kasneje spriču Julijanove resnosti vendarle popustila, ni mogla verjeti svojim očem — in vendar je bilo res. Na bralčevem listu je pisalo Ivan Mrak, strojni tehnik. Ime je bilo očitno isto kot ime avtorja dram, drugi podatki pa se kajpak niso ujemali. Med drugim je bil Mrak-bralec pol stoletja mlajši od Mraka-pisatelja.

Ta izmišljena anekdota je služila Julijanu kot izgovor, da se je (v knjižnici) pobliže seznanil s Svetlano — dotlej jo je poznal le na videz kot sošolko Jelovškove Jasne. Poslušajte, ji je rekel, vi se očitno pišete tako kot pisatelj in dramatik, ki je napisal Gorje zmagovalcev. Jaz se pišem Podbevšek, enako kot tisti stari avantgardist, ki je napisal knjigo Človek z bombami. Zabavno, kajne?

Še bolj zabavno je bilo potem, ko se je izkazalo, da je Svetlana sestra Mraka-bralca. (Izkazalo se je tudi, da v resnici ni samo bralec; verjetno ga je — enako kot Julijana — dražilo to bedasto naključje z imenom, saj si je bil že kot otrok zamislil, da bo njegovo ime nekoč zapisano v literarnih zgodovinah — ne ime nekega dramatika, o katerem takrat še ni ničesar vedel.) Ena izmed glavnih pogovornih figur, ki jih je Julijan uporabljal v prvih tednih poznanstva z dekletom, je bilo vprašanje: Kako pa kaj Ivan Mrak, pri čemer si je Julijan domišljal, da jo je sprivil v zadrego: o zdravju katerega Ivana Mraka jo ta hip sprašuje? Medtem se je namreč Svetlana v Ljubljani v nekem literarnem salonu seznanila tudi z Mrakom-dramatikom.

In vendar je s tem vprašanjem nikoli ni sprivil v zadrego, saj ga zaradi naglušnosti ni dobro razumela, delno pa tudi zato ne, ker se ni znala prav prilagoditi Julijanovemu načinu izražanja. Njegov humorni slog ji je bil tuj. In vendar sta se tako dobro razumela! Julijana začetno nerazumevanje sploh ni motilo. Opazil je, da prav zato njun odnos vseskozi ostaja na ravni prvih duševnih otipavanj.

Nadaljevanje sledi

Zdaj se je zgodilo nekaj drugega. Tepli ga niso več, v njihovih očeh pa je bral občudovanje, ki mu je pritisnilo pečat zmagovalca! Hkrati se je zavedel, da ga imajo še vedno za nevarnega sovražnika, prevzeli pa sta jih njegova trdnost in upornost.

On pa jim je hotel uiti iz strahu, da bo zaradi mučenja, zaradi bolečin, nazadnje morda le storil kaj takega, kar bi ga pokopalo. K temu so ga navajali nevarni nasprotniki, ki so vedeli kaj hočejo. Hotel se jim je izmuzniti s smrtjo!

V zapor so ga privlekli še bolj zdelanega kakor prejšnji dan. Z bolečinami mu je zmanjkovalo tudi notranjih moči. Pripravljen je bil na konec.

Bernard je bil še vedno v celici. Zdaj mu je z vodo močil obraz in mu brisal krvave madeže, da je okovje na njegovih rokah neprijetno zvenčalo.

Aleš je dihal le rahlo in oči odprl samo toliko, da je spoznal Bernarda. Njegovo mrmranje je bilo podobno materini tolažbi in ljubkovanju. Bernard ga je pomiril in poživil. Vendar je stisnil potem:

— To znajo, hudiči, ko jim ne preostane drugega!

Aleš je na to rahlo prikimal ter šepnil:

— Povedal sem jim svoje. Niso mogli skriti presenečenja!

Težko je govoril, zato sta raje molčala, čeprav je bilo Alešu poslej laže pri duši. Govorile so premagane bolečine, premagani strah pred njimi, govorilo je nasilje.

Najbolj zgovorna pa je bila prijateljstva pomoč, kajti poslej Bernard ni bil le sojetnik, temveč človek, ki mu je pomagal.

Morda pa ga je še bolj opogumila zavest, da je zaslilevalcem jasno povedal, kako je z njim in kako z njimi!

Vendar ga rane niso nič manj bolele. Nasprotno. Bolj ko se je čas odmikal v neznanu, bolj so ga udarci žgali. Še huje pa je bilo z nogami, kjer so se spet odprle rane. V njih je kljuvalo, kakor bi ga kdo prebadal z ostrimi in žarečimi iglami. Bolečine so bile vedno hujše.

To pomeni, da telo spet oživlja. Bolečina je vendar znamenje življenja! si je dajal poguma.

Ob pogledu na njegove noge se je Bernard skušal grenko pošaliti:

— Najbrž so se bali, da jim bi ne utekel!

Nasmehnil se je ob bežnem pogledu na debele zidove, Aleš pa je dodal:

— Saj vidiš, da kopriva ne pozebe!

IVAN JAN

MRTVI NE LAŽEJO

povest

52

Ponorčeval se je iz sebe, kajti že vseskozi je neprenehoma ugibal, kako bi pobegnil.

Martina je zjutraj zvedela, kaj se je pripetilo Alešu; takoj zatem pa tudi o aretaciji drugih.

Tudi Goloba so vzeli! Čudno! se je prestrašila, ko se je spomnila Filipovih opominov. Strah in negotovost sta jo nagnala, da je začela pripravljati obleko in druge drobnarije. Najbolje bo, da se umakne.

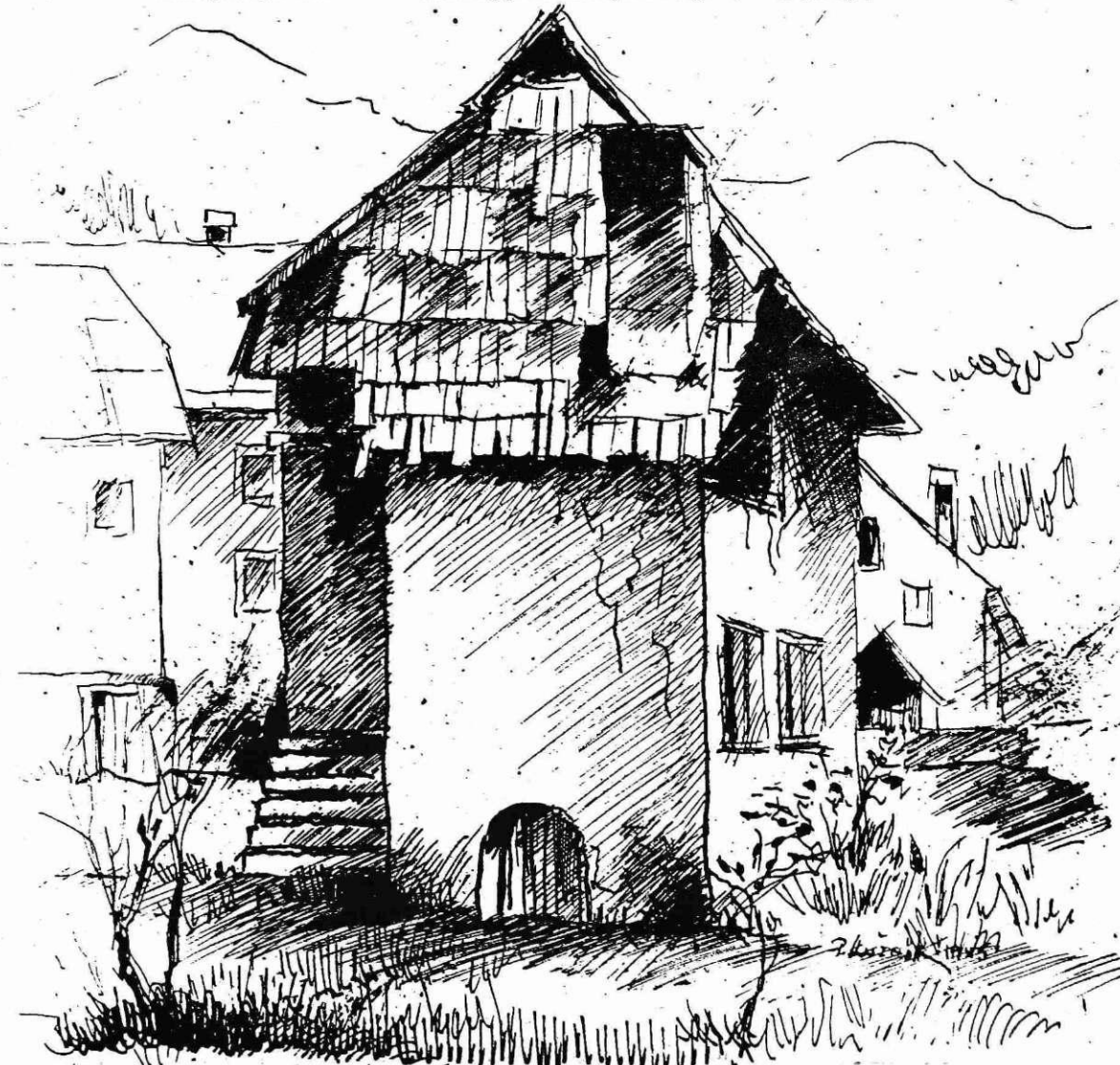
Sredi priprav jo je ustavila misel na Filipa, o njem ni bilo slišati, da bi se mu bilo kaj zgodilo. Zakaj je tako vneto iskal Aleša, ki so ga kmalu potem ujeli? Kje in kdaj sta se prejšnji večer sešla? Kaj je zdaj s Filipom? Rekel je, da se mu ni treba bati! Kaj, ko bi šla k njemu? Vendar se tudi za to ni mogla odločiti.

Medtem je zložila v nahrbtnik vse, kar se ji je zdelo najbolj potrebno, in ga počasi zavezala. Iz previdnosti pa ga je potisnila pod posteljo, da ne bi bil takoj na očeh, če bi kdo prišel. Zdal je nihče ni zadrževal. Vse je bilo odvisno od njene odločitve, pa ni vedela kako in kaj. Bo odšla ali ne? Mar ni že čas? Nazadnje jo je obšlo neko novo spoznanje, ki si ga je dolgo prikrivala. Brez Aleša bo v partizanih vendar vse drugače.

Vse je kazalo, da bodo Nemci prej zgrabili njo ali Filipa, so pa dobili Aleša, partizana! Saj ne bo priznal ničesar, tudi če ga razkosajo. Morda bo pa ušel? Zdal ga gotovo že mučijo. Kaj pa, če je že mrtev? In če še ni, kdo ga bo rešil? Nihče. Kako naj mu pomaga? Kdo je še kaj vedel o njej? Golob, drugi ne. Če mu je zaupal Aleš, mu mora tudi ona. Kaj naj stori? Kdo naj ji svetuje. Filip! In kaj, če zdaj res pobegne v gozdove? Oh! Tako bi Alešu samo škodovala. Priznala bi nemara prav to, kar v tem hipu hočejo izvléci iz njega? Bi bila potem to pomoč?

Kaj pa, če jo zdaj že opazujejo, če jo zasledujejo ali pa so na poti ponjo? Vsi so vedeli, da je Aleš njen fant... Filipa mora poiskati najprej, če ga medtem že niso zgrabili.

Ugibanja so se podila po mladi glavi, da je nahrbtnik večkrat izvlekla izpod postelje in že hotela oditi, potem pa se je spet zbegano premislila ter ga potisnila nazaj. Ne gre tako, kot si je mislila ob Alešu. Zdal je vse obrnjeno na glavo. Aleš pa ujet!

● Izvršni svet OS Radovljica je na 140. seji 28. januarja sprejel predlog sklepa o začasnem ukrepu družbenega varstva v DO Mira Radovljica, ki ga mora potrditi občinska skupščina. Sprejel je predlog samoupravnega sporazuma o temeljnih plana o združevanju sredstev za izvajanje skupnih nalog SLO in DS za srednjeročno obdobje 1986—1990, poleg tega pa tudi družbeni dogovor o skupnih nalogah pri preprečevanju onesnaževanja in izboljšanju kakovosti vode v porečju Save ter predlog sprememb in dopolnitev statuta občine Radovljica. Soglašal je tudi s predlogom odloka o določitvi delegatskih mest za zbor združenega dela in zbor krajevnih skupnosti v skupščini občine Radovljica. Sprejel je še predlog sprememb in dopolnitev poslovnika občine Radovljica in predlog za povečanje cene Uradnega vestnika Gorenjske. Vse našete predloge odlokov bo posredoval v sprejem zborom občinske skupščine. Člani izvršnega sveta so izrekli pozitivno mnenje o imenovanju poslovnega organa ZS Službe pravne pomoči. Jesenične in predlogu stroškov vozniškega izpita pri izpitnih centrih v Kranju in na Jesenicah.

● Na 1. seji občinskega sveta Zveze sindikatov Radovljica, 31. januarja, je predsednik Ciril Azman poročal o delu sveta med zadnjima sejama. Obravnavali so gradivo za 37. sejo družbenopolitičnega zbora OS Radovljica, o čemer so sprejeli svoja stališča. Sprejeli so tudi sklep o razpisu za podelitev srebrnega znaka ZS Slovenije. Dogovorili so se o organizaciji javne razprave o Kritični analizi delovanja političnega sistema socialističnega samoupravljanja in še o nekaterih tekočih nalogah sindikata.

● 13. seja občinskega komiteja ZKS Radovljica, 30. januarja, je potekala v znamenju razprav o gradivu za programsko-volilno sejo občinske organizacije ZKS, ki je bila dokaj kritična in tvorna. Sprejeli so več dopolnil, tako izpopolnjeno gradivo bo jasneje prikazalo stanje in razmere ter naloge komunistov v zadnjem letu in v prihodnje. Gradivo bodo obravnavali še v vseh osnovnih organizacijah ZK. Sklenili so, da bo programsko-volilna seja 25. februarja v Bohinju. Beseda pa je tekla tudi o osnutku poročila ZKS med 9. in 10. kongresom, h kateremu je bilo izrečenih več pripomb.

● Po sklepu občinskega komiteja ZKS Radovljica so ukinili osnovne organizacije ZKS v LIP — TOZD Podnart, Obrtno gradbeno podjetje Grad — Bled, Tapetništvo Radovljica in Elan — obrat Vzdrževanje. Predlog za ukinitve je posredovala komisija za organiziranost in razvoj ZK, ki je za vzrok navedla premajhno število članov in vsaki od teh osnovnih organizacij. Komite je določil, da bodo člani ZK iz ukinjenih osnovnih organizacij priključeni drugim organizacijam ZK v svoji delovni organizaciji oz. v krajevni skupnosti.

● Predsednik skupščine občine Radovljica Bernard Tonejc in sekretar OK ZK Radovljica Vasilij Koman sta 31. januarja povabila na vsakoletno srečanje v Sindikalnem izobraževalnem centru Radovljica nosilce spomenice 1941, narodne heroje in predvojnne revolucionarje. Seznanila sta jih z družbenopolitičnimi in gospodarskimi razmerami ter nekaterimi prednostnimi nalogami v letošnjem letu.

● Komisija za kadrovske zadeve in ponovni sprejem pri OK ZKS Radovljica, pod predstvom Mira Ulčarja, je na seji 27. januarja pregledala seznam evidentiranih ter oblikovala predloge za nosilce odgovornih funkcij v občinski organizaciji ZKS.

● Statutarna komisija pri OK ZKS Radovljica, ki jo vodi predsednica Reška Zorka, je na seji 28. januarja proučila sklepe in stališča s posveta članov statutarne komisije na CK ZKS. Oblikovala je tudi predlog za organizacijo razprav v predkongresnem obdobju, ki naj bi jih izvedle vse osnovne organizacije ZK v občini.

● Predsedstvo OK SZDL Radovljica je na 30. seji, pod predstvom Antona Tomana, v vlogi enotne delegacije za družbenopolitični zbor občinske skupščine obravnavalo gradivo za 37. sejo tega zbora in sprejelo več stališč.

● Na skupščini občinske organizacije Zveze sindikatov občine Radovljica so udeleženci med drugim posebno poudarili problem oz. način delitve sindikalne članarine, s katerim niso povsem zadovoljni. Menili so, da bi moralo biti čimveč sredstev iz sindikalne članarine namenjenih neposredno za delo osnovnih sindikalnih organizacij.

● Na prvi seji občinskega centra klubov OZN pri OK ZSMS Radovljica, ki ga v sedanjem mandatu vodi Urša Kavalar z Bleda, so med drugim ugotovili, da zadovoljivo delujejo klubi OZN na osnovnih šolah na Bledu, v Radovljici in v Lipnici, medtem ko ničesar ne vedo o delu klubov na Ekonomski srednji šoli Radovljica in osnovni šoli Lesce, ker njihovih delegatov ni bilo na sejo centra. Na seji so sprejeli program dela v letu 1986. Poleg rednih predavanj velja omeniti filmske predstave in izdajo biltena.

● Do 24. januarja je trajal rok za natečaj za idejno in grafično rešitev znaka (bedža) Centra za informiranje in propagando (CIP) pri OK ZSMS Radovljica. Znak mora predstavljati dejavnost mladih na tem področju, vsebino dela in napis Center za informiranje in propagando ter OK ZSMS Radovljica. Najbolj privlačna je vsekakor nagrada, ki znaša pet tisoč din. Z odločitvijo ocenjevalne komisije bodo vsi sodelujoči v natečaju seznanjeni do konca februarja.

● Poleg blejske je najštevilnejša krajevna organizacija ZB NOV v krajevni skupnosti Radovljica, ki šteje 309 članov. Kar 140 je žensk. Od vseh članov ZB NOV je redno zaposlenih še 13. V zadnjih štirih letih je umrlo 52 članov, od teh lani kar osem. V radovljiški organizaciji ZB NOV se je v tem obdobju priselilo 29, odselilo pa 11 članov ZB NOV. Kljub razmeroma visokim letom in bolehnosti se nekdanji borci in aktivisti vselej polnoštevilno udeležujejo svojih sestankov in srečanj.

● V novoustanovljeno Društvo piscev zgodovine NOB in revolucije Slovenije so se včlanili številni že znani in priznani pisatelji in kronisti z Gorenjske, med njimi Ivan Jan z Bleda, Jože Vidic iz Zirovnice in še nekateri iz jeseniške in radovljiške občine, ki se ljubiteljsko posvečajo tej dejavnosti.

● V šolskem letu 1985/86 je v vseh osnovnih šolah radovljiške občine vpisano (vključno s podružničnimi) 3.882 učenec. To je približno toliko kot v lanskem šolskem letu. V vseh oddelkih otroškega varstva (vrtcih) pa je bilo vpisanih 1.109 predšolskih otrok.

● V resoluciji o družbenem planu občine Radovljica za leto 1986, ki so jo sprejeli delegati občinske skupščine na 37. ločenih sejah vseh treh zborov, 5. februarja, je predvidena rast družbenega proizvoda za 3,1 odstotka, rast industrijske proizvodnje za 3,5 odstotka, rast proizvodnje za 2 odstotka, ob sočasnem naraščanju turističnega in gostinskega prometa za 5 odstotkov.

● V letu 1986 načrtujejo v občini Radovljica porast izvoza blaga in storitev za devet odstotkov, od tega na konvertibilno področje za 11 odstotkov, ob hkratni hitrejši rasti izvoza storitev, predvsem turističnih in prometnih. Skupni uvoz blaga bo letos v radovljiški občini večji za šest odstotkov.

● V srednjeročnem obdobju 1986—1990 bodo v radovljiški občini zaradi zadovoljevanja razvoja PTT omrežja, so zapisali v družbenem planu, zgradili novi avtomatični telefonski centrali v Bohinjski Bistrici in v Begunjah ter razširili zmogljivosti obstoječe centrale na Bledu. Vrstni red gradnje bo odvisen od obsega dodatno združenih sredstev zainteresiranih uporabnikov.

● Samoupravna stanovanjska skupnost občine Radovljica gospodari z 2450 stanovanji. Zaradi stanja, v kakršnem so, bo morala večjo pozornost posvetiti rednemu investicijskemu vzdrževanju obstoječega fonda. V okviru večjih investicijskih del na posameznih stanovanjskih objektih si je skupnost zadala nalogo v srednjeročnem obdobju zagotoviti sredstva iz povečane stanarine za dodatno toplotno zaščito stavb.

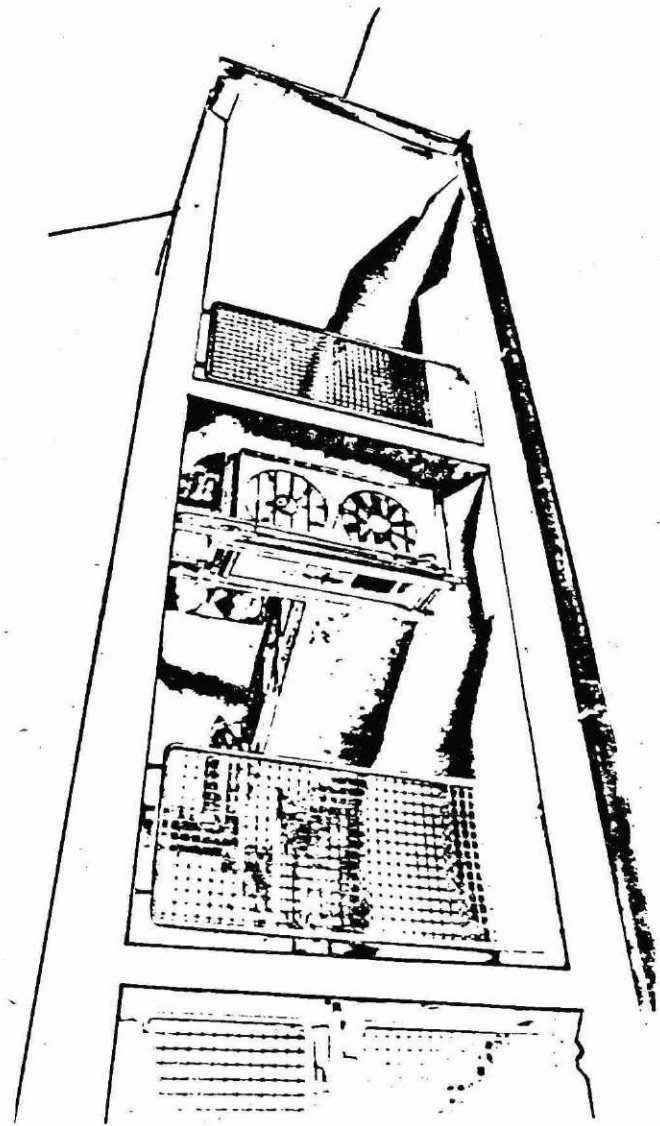
● Svet krajevnih skupnosti Bled je v razpravi o osnutku dogovora o temeljnih plana družbenega plana občine Radovljica, ki se nanaša na prometno infrastrukturo, predlagal več dopolnil. Med drugim je svet predlagal, da se že v tem srednjeročnem obdobju prenove Ribenska cesta, ki je zaradi novega na-

selja Alpskih blokov na Jaršah vse bolj prometna. Ribenska cesta od omenjenega naselja do križišča z Ljubljansko cesto naj bi dobila pločnik za pešce, s čimer bi se tudi povečala varnost prebivalcev tega dela Bleda.

● Veliko slabe volje povzroča krajanom starega dela mesta in drugim prebivalcem Radovljice nered na Linhartovem trgu in v grajskem parku pri spomeniku NOB. Očitno so zaman vsi sklepi o ukinitvi parkirišč v starem delu mesta. Po dograditvi nove stavbe Računalniškega izobraževalnega centra pri hotelu Grajski dvor, pa so si pešci poleg obstoječih poti po parku utrli tudi diagonalne steze, na katerih so celo sledi avtomobilskih kolesnic?

● Glasilo delovnega kolektiva LIP Bled, ki izhaja redno vsak mesec že 16 let (pred tem pa je izhajalo občasno), je z januarjem letos, se pravi s št. 1/86 dobilo novo (skromnejšo) obliko. Zdaj je manjšega formata in tiskano na razmeroma »slabšem« papirju. Resnici na ljubo pa kaže povedati, da je bilo do sedaj Lipovo Glasilo kar preveč razkošno. Kljub spremembam pa Glasilo ni ničesar izgubilo na vsebini in aktualnosti, zato gre pozdraviti hotenje uredništva, da bo tudi v prihodnje zadovoljilo potrebo po informiranosti svojega kolektiva.

● V petek, 24., in v soboto, 25. januarja, je Društvo ljubiteljev stare glasbe Radovljica, ki ga vodi glasbeni pedagog Klemen Ramovž, ki poučuje na Glasbeni šoli Radovljica, v Ljubljani priredilo seminar. Namenjen je bil glasbenim pedagogom, učencem in študentom glasbenih šol in drugim ljubiteljem te zvrsti glasbe, ki ima v Sloveniji vse več privrincev.

Stopnice (foto: B. Grce)

PRIPRAVE NA VOLITVE

V petek, 31. januarja, je bila v Podnartu, pod vodstvom nove sekretarke Ivce Sušmelj, prva seja osnovne organizacije zveze komunistov krajevnih skupnosti Podnart. Na osnovni razpravi na programsko-volilni konferenci zveze komunistov, ki je bila 10. januarja, so člani na prvi seji sprejeli program dela za leto 1986. S programom bodo seznanili vse člane zveze komunistov na aktivu komunistov, ki bo v ponedeljek, 10. februarja, v Podnartu, za vse člane zveze komunistov, ki živijo na območju krajevnih skupnosti Podnart. Člani so se na seji dogovorili, da bodo na sestanku aktivna komunistov posvetili največ časa pripravam in izvedbi letošnjih volitev.

Ciril Rozman

NOVI PREGOVORI

Kdor zadnji štrajka, najslabše je štrajka.
Kjer štrajkata dva, tretji dobiček ima.
Kdor hitro štrajka, dvakrat štrajka.
Kdor dela, tudi štrajka.
Stavka zamujena ne vrne se nobena.
Kdor štrajka, devetim odgovori.
Kdor ne dela, naj ne štrajka.
Štrajkam, torej sem.
Človek človeku stavkokaz.
Stavkati je človeško.
Stavka dela mojstra.
B & comp.

POGOVOR S PREDSEDNIKOM TURISTIČNEGA DRUŠTVA LESCE

Dežela Kranjska nima lepšga kraja, kot je z okolšino ta podoba raja.

(Prešeren)

Že veliki pesnik Prešeren je pel slavo Gorenjski, Bledu, vendar je z »okolšino« mislil tudi na Lesce. Kdorkoli bi se peljal skozi Lesce, bi videl potrditev Prešernovi pesmi. Pa ni samo narava tista, ki kraj naredi lep. Velik del lepote so tudi lepo urejene stavbe in stanovanjske hiše pa zelenice in trate. Za vsem tem pa vsekakor stoji Turistično društvo Lesce, ki s svojim delom spodbuja krajanke na prizadevanju za še lepši okoliš.

Zlato Kavčič, predsednik TD Lesce, je odgovoril na nekaj vprašanj o delu in načrtih TD Lesce, kar je prav gotovo zanimiva tema ob vstopu v novo leto.

»TD Lesce je bilo ustanovljeno leta 1957 in lahko rečem, da že vsa leta zelo aktivno sodeluje s krajevno skupnostjo. Ena naših pglavitnih nalog je skrb za vzgojo krajanov in njihovega odnosa do okolja. V sezoni pa se gremo »pravi« turizem na Šobcu.

Poudariti moram, da sodelujemo skoraj z vsemi društvami v Lescah; naploh se v našem društvu srečujejo vsi interesi. Rdečemu križu in Društvu upokojencev Lesce večkrat pomagamo tudi finančno. Lahko rečem, da se delo TD Lesce čuti vsepo vsod.

Težave, s katerimi se srečujemo, so predvsem vsakdanje in jih lahko, vsaj ponavadi, razrešimo. V turistični sezoni pa je problem v tem, da je ljudi, ki pomagajo, včasih premalo. Seveda moramo vedeti, da v izvensezonskem času ljudi ne potrebujemo. V TD je vključenih okoli 1300 članov, kar je kar precej. Posebej zaslu-

žne člane pa bi težko naštel, saj jih je zelo veliko. Imamo 18-članski upravni odbor in 9-člansko predsedstvo. Ti se sestajajo enkrat tedensko in se zelo, zelo trudijo.

Objekt Šobec Lesce je obiskalo 28.000 tujih in približno 1700 domačih gostov. Z obiskom smo zadovoljni, vendar smo glede tega optimisti, saj predvidevamo, da se bo obisk še povečal.

Lani smo dosegli skoraj rekorden obisk, leta 1981 je bilo gostov največ v vsej zgodovini TD in Šobca. Očiščevalne akcije bodo spomladi, v maju. Že v marcu oziroma v aprilu pa bo na Šobcu vsakoletno čiščenje, na katerem boste, vsaj upamo, sodelovali tudi učenci osnovne šole.

Rad bi poudaril, da je z očiščevalnimi akcijami vedno težje. Krajanje se ne zavedajo pomena le-teh in mislijo, da je to naloga mladine. Tako postajajo očiščevalne akcije največkrat delo osnovnošolcev, kar pa gotovo ni prav. Zelo bi bili veselje večjega odziva krajanov, saj je onesnaženost problem vseh nas.

Skupaj s krajevno skupnostjo Lesce imamo izdelan načrt za ozelenitev

Lesce. Drevja in grmičevje nameravamo zasaditi povsod, kjer je za to možnost.

Glede Šobca pa je načrt dolgoročen, saj je izdelan za več deset let. Letos nameravamo zgraditi novo recepcijo in veliko športnih objektov, posebej za tenis. Popravili bomo tudi bungalove in restavracijo. Poleg tega pa je po kampu treba opraviti še mnogo del, kakor tudi ob Savi, kjer bomo uredili prostor za kampiranje. Sredstva imamo zagotovljena, nekaj pa bomo seveda zaslužili v sezoni.

Letos novih reklamnih prospektov ne bo, pripravljamo pa že nov prospekt Šobca za drugo leto. Izdelan pa je že tudi nov shematski načrt Lesce, ki bo izpopolnjen, saj je stari že skoraj neuporaben. V Lescah je bilo v zadnjih letih toliko sprememb, da je nov načrt že zelo potreben.

In še to: 15. marca bo v OŠ Lesce vsakoletni občni zbor z veliko kulturno prireditvijo. Pričakujemo velik obisk!

Želje in načrte imamo tudi s podmladkom. Želimo si čim večjega sodelovanja mladih, saj bodo nekoč na njih sloneli delo in naloge društva.

Lesce so danes ena sama razvalina: gradijo križišče in novo naselje ob vrtcu. Tudi ob osnovni šoli so že zabrnili gradbeni stroji. Danes je videz Lesce gotovo neprivlačen, po končanih delih pa bodo zažarele v novi, lepši preobleki.

Precej tudi po zaslugi Turističnega društva Lesce!

Urška Peternel, Tanja Prezelj, Tanja Podgornik, novinarski krožek OŠ FSF Lesce

ZBOR GASILCEV

V soboto, 1. februarja, je bil v Podnartu občni zbor Industrijskega gasilskega društva LIP Bled TOZD Podnart, ki je bilo ustanovljeno 23. oktobra 1982.

Po pregledu dela v minulem letu, ki je bilo opravljeno po lani sprejetem načrtu, in zaključni razpravi so se dogovorili za aktivnosti v letošnjem letu. Za letos načrtujejo dve mokri in dve suhi vaji. Občinski gasilski zvezi bodo priporočili, da bi bila po dograditvi novega črpalnišča vode v Podnartu tudi meddržavna mokra vaja. Letos bodo nabavili nekaj požarno-varnostnih omarič. Delovni organizaciji bodo predlagali, naj za obrat Podnart uvozi vsaj dva dihalna aparata za notranje gašenje. Ker je od ustanovitve društva nekaj gasilcev že odšlo iz obrata, bodo letos vključili v društvo nekaj novih, mladih članov in takoj poskrbeli za usposabljanje, da bodo opravili izpit za gasilca. Strokovni službi bodo priporočili, da predvidi primerno lokacijo za gradnjo novega, večjega prostora za gasilsko opremo. Tudi letos si bodo prizadevali za čim tesnejše sodelovanje s krajevno skupnostjo Podnart in sosednjimi gasilskimi društvi, da bi bili v primeru požara bolj uspešni.

Ciril Rozman

PESEM ZA MAMICO

V Ukvah v Kanalski dolini smo v turek, 14. januarja 1986, srečno rešili eno izmed križank v lanskem letniku Cicibana. K slikam smo najprej zapisali, kako se predmet ali žival imenuje: sova, žaba, rak, pero, roka, nož. Palica, da se poganjaš z njo na smučišču. Štiri-manj tri je ena. Rog. Katera žival pa ima rogove na glavi? Pet parov radovednih oči se zazija vame.

»Bog pomagaj, katere živali pa imajo rogove na glavi?«

»Mojzes!«

Krepko se je treba zadrževati, da ob takim odgovoru ne planeš v krohot. Preroke res slikajo z rogov na glavah. Ampak Mojzes ni bil nikakršna žival! Vprašal sem, katere živali imajo rogove na glavi. Torej?

»Moj ata!«

Obnem se proti tabli, da bi otroci ne videli, kako me je posilil smeh. Umirim se. Obnem se proti svojim petim srčkom. Vprašam:

»Poslušaj! Si že kdaj videla rogove na glavi svojega očeta?«

»Ne, ampak...«

Italijanski klepet med petimi razposajenčki zadušil odgovor.

Nazadnje se sporazumemo:

Ker oče ni žival, mu ne morejo zrasti rogov na glavi.

Križanka je rešena. Še domača naloga:

Kdaj se oglašata sova in žaba? Kako se pomika rak? Zakaj rabimo pero? Kaj rečemo z nožem? Kdo nosi rogove?

Tako. Zdaj greste lahko domov.

Vstal sem. Z drugega nadstropja ukovske osnovne šole pa do vhoda vanjo moram še skozi garderobo v podprtiličju. Šele potem si bom lahko prižgal spet en žebelj v smrtno krsto (= cigareto).

Takrat pa priteče k meni ena izmed deklic z listkom v rokah. Videl sem, kako je pobrala tisti papirček, pa se nisem za to zmenil, dokler me ni ujela za rokav in mi ga vsa zasopljena izročila.

»Gospod učitelj, a boste prebrali?«

Ustavil sem se, vzel listek v roko in gledal. Na njem je bilo na pisalni stroj zapisanih pet kitic pesmi, ki je ne poznam in ne vem, čigava je. Ni me ganila pesem. Ganiilo me je to, da je nekdo v Ukvah v Kanalski dolini čutil potrebo, da mi po svojem otroku na tak neposreden način sporoči, koliko ji še slovenska beseda pomeni, kako še zmeraj s svojim otrokom živi kot slovenska mati. Pesem prepišujem natanko tako, kakor je zapisana na tistem drobnem belem listku:

Hvala, draga mama, za ljubezen in srce,

za življenje, hvala! Hvala ti za vse!

V svojem srcu skrivaš tisoč bolečin, skrbi,

dan za dnem odkrivaš luč, ki v duši ti gori.

hvala, ker ti si mi dala življenje za sebe si

zadržala vso bol. Hvala moje srce ti kliče

mama, hvala za tvojo skrb!

In če enkrat jutri v dalni tuji (=v daljnjo tujino)

pojdem

kraj v mojem srcu svetla bo ljubezen tvoja

luč bo ljubezen. Tvoja luč.

Berem pesem. Gledam otroka, ki radovedno strmi vame, kaj bom storil. Pobožam ga po lasih in stisnem k sebi. Kaj bi še lahko storil? Potihem me vpraša v svojem koroškem narečju:

»A j dobgo?«

Srček moj, kako naj odgovorim na tvoje vprašanje? Ni samo »dobgo«. Čudovito je. Hvala tvoji koroški mami iz Ukeve, ki ti je podtaknila listek s tole pesmico! Lahko bi jo popravil, pa je ne maram. Naj ostane taka, kakršna je zapisana na tistem drobnem belem listku, ki mi ga je ukovski otrok ob koncu pouka slovenščine v turek, 14. januarja 1986, leta, stisnil v roke.

Janez Svoltšak

O PREŠERNU

Slovenci smo si za svoj kulturni praznik izbrali 8. februar, dan smrti Franceta Prešerna, našega največjega pesnika, kot to lahko preberemo v šolskih učbenikih. Čeprav ga najbrž ni Slovenca, ki bi ne znal povedati nekaj Prešernovih stihov na izust, pa se morda prav zaradi tega, ker smo se morali tolikokrat učiti na pamet njegov življenjski in njegove pesmi, danes ne zavedamo več, kaj pomeni Prešernova pesem za Slovence. V šoli so nas naučili, da se je rodil v bližnji Vrbi, kamor so nas potem vozili na izlete, da je študiral za jezičnega dohtarja, da se je brezupno zaljubil v Primicovo Julijo, da nič bolj kot Juliji ni bil pri srcu gospodu Bleiweisu in še zlasti, da je dokazal uporabnost slovenščine za pesniško izražanje. Ob tem so nam seveda zamolčali, da je pijan napisal marsikatero krepko, ki jo zdaj skrivajo v trezorjih Narodne univerzitetne knjižnice v Ljubljani, da bi se ob njej kdo ne pohujšal. Čeprav se seveda spodobi, da je največji pesnik čim bolj neoporečen, pa tudi trditve o uporabnosti slovenščine za pesniško izražanje ne pove dovolj, saj bi nenazadnje lahko trdili isto za pesniške poskuse Jovana Vesela iz Kosez. Slednji je znal zmrcvariti vsako besedo, ali pa si izmisliti novo in dolge nepoznane, če je rima tako zahtevala in se je bil uradno spoznan za največjega pesnika tedanje dobe.

Pomen Franceta Prešerna je bržkone nekoliko večji. Če primerjamo jezik, kakršnega uporabljamo v svojih pismih, in tistega, v katerem so pisane pesmi, lahko brž ugotovimo, da je slednji tudi v starejših izdajah na moč podoben tistemu, katerega uporabljamo danes. Nekaterke besede nam danes seveda zvenijo starinsko, druge spet jasno razodevajo, da je srečna, draga naša domača na Gorenjskem, toda če ob tem preberemo še Kmečke in rokodelske novice, lahko ugotovimo, da je bil Prešernov jezik za tisti čas precej napreden. Nekoliko drzno bi lahko rekli, da je moderna slovenščina dediščina, ki smo jo dobili od Franceta Prešerna, dediščina, ki jo je v dobrisni meri ustvaril sam Prešeren. Zato ne bo narobe, če mu ob kulturnem prazniku namenimo kako misel tudi mimo šolske učenosti in uradnih praznov.

Borut GRCE

POVEČANA RTV NAROČNINA ŽE V FEBRUARJU

Na 12. redni seji Skupščine RTV Ljubljana 27. januarja so delegati najprej obravnavali analizo programa TV Koper-Capodistria za čas od 1984 do 1985. Analizo je po sklepu skupščine pripravila delovna skupina. Ocenili so jo pozitivno, s posebnim poudarkom, da temeljna programska izhodišča in programska naravnost TV Koper-Capodistria predstavljajo uresničevanje interesov italijanske narodne skupnosti v Jugoslaviji in slovenske narodne skupnosti v zamejstvu. Zato je nadaljnji kakovostni razvoj programa te TV postaje v interesu Slovenije in Jugoslavije. Izkazalo pa se je tudi, da slovenska javnost premalo pozna problematiko in dejavnost TV Koper-Capodistria, zato jo bo treba z njo bolj seznaniti, so menili delegati.

Večina delegatov je soglašala tudi s pohvalno oceno in potrdila predlagana izhodišča delovne skupine za programsko delovanje TV Dnevnika in dnevno informativnih oddaj RTV Ljubljane. V široki in tvorni razpravi so delegati posebno poudarjali pomen TV Dnevnika kot najbolj gledane TV oddaje, ki ji velja nameniti tudi največ pozornosti, da bi se TV delavci, ki imajo na skrbi TV Dnevnik, izognili dosedanjam, včasih tudi rutinskim napakam, ki so jih poleg pohval omenili v razpravi.

Med pomembnejše sklepe skupščine pa je vsekakor šteti odločitev o povečanju RTV naročnine. Delegati, zlasti družbenega zbora, so že na decembrski seji skupščine z obotavljanjem, pod težo neovrgljivih dejstev morali pristati na predlagane sklepe o povišanju. Po daljši razpravi so to dokončno sklenili šele na tej seji. Pred takšno odločitvijo, ki so jo izsilile izredno težke razmere na RTV Ljubljana, so o tem razpravljali tudi na RK SZDL in na Izvršnem svetu SR Slovenije. Delavski svet RTV Ljubljana, ki je pripravil predlog

projekcije finančnega načrta za leto 1986, je izhajal iz dejstev, da je povečanje materialnih stroškov in osebnih dohodkov v skladu z zvezno resolucijo, ki določa 43-odstotno letno rast, in da je treba pokriti primanjkljaj za leto 1985 v znesku 456 milijonov dinarjev, poravnati obveznosti do tujih kreditov za RTV mrežo v znesku 140 milijonov dinarjev in poravnati OD v gospodarstvu, kar bo znano po zaključnem računu za leto 1985.

Zato je skupščina RTV Ljubljana na predlog delavskega sveta potrdila poslovno finančne odločitve, da se RTV naročnina od 1. februarja poveča za 37 odstotkov (od sedanjih 1.100 na 1.500 dinarjev). Letni primanjkljaj po planski projekciji v znesku 1.092 milijonov dinarjev bodo pokrili s prihodnjim planskim povečanjem RTV naročnine, in sicer variantivno od 1. aprila za 17 odstotkov, ali do 1. junija za 22 odstotkov.

Sprejeli so tudi dogovor o dinamičnem medletnem usklajevanju naročnine z dejanskimi porasti maloprodajnih cen v letu 1986. Še naprej ostane v veljavi sklep, da bo naročnina, ki jo bodo plačevali naročniki iz svojih tekočih računov v banki, nižja za določen odstotek.

S 1. februarjem torej znaša TV naročnina 1.500 dinarjev, radijska naročnina 610 dinarjev, za radijski sprejemnik v avtomobilu oz. vozilu pa 360 dinarjev mesečno. JR

OB KULTURNEM PRAZNIKU

DPD Svoboda »France Prešeren« Breznica-Žirovnica pripravlja svečano prireditev ob slovenskem kulturnem prazniku v soboto, 8. februarja, ob 18. uri, v društveni dvorani na Breznici. Osrednji del ob namenjen pogovoru z akademskim slikarjem Božidarjem Jakcem o tem, kako je upodabljal našega največjega pesnika. Zavrteli bodo tudi zanimiv film, ki ga je slikar Jakac posnel ob otvoritvi obnovljene Prešernove rojstne hiše leta 1939. Proslavo bo zaokrožila recitatorska skupina radovljiskega Linhartovega odra z recitalom »...manj znane Prešerna...«.

Trojar je izrazito razglabljač in nemiren duh. Njegove fotografije delujejo optično dražljivo.

Janez Žnidar, rojen 27. decembra 1931 na Jesenicah, je fotoamater 2. stopnje. Član kluba je od 1947. Šestnajst let je uspešno vodil klub. Pod njegovim vodstvom je klub dosegel zavidljive razstavne in organizacijske uspehe. V teh šestnajstih letih vodenja kluba je opravil veliko prostovoljnega dela za razvoj in rast foto dejavnosti v občini. Uspešno je povezoval interese in dejavnosti kluba s splošno rastjo foto dejavnosti v osnovnih šolah. Je inštruktor za črno-belo in barvno fotografijo. Vrsto let je deloval kot mentor v skoraj vseh foto krožkih v občini. Ogromno zaslug ima za bionalno razstavo Interclub, ki je že postala tradicionalna. Vrsto let ga srečujemo v pripravljalnih odborih za organizacijo tradicionalnih razstav Človek in jeklo. V jubilejnem letu opravlja naloge podpredsednika kluba. Pretežno večino svojega skopu odmerjenega časa namenja organizacijski aktivnosti kluba ter uspešnemu vodenju foto krožka na OS Toneta Čufarja, kjer je mentor. Razstavljal je na klubskih foto razstavah. Za uspešno pedagoško in organizacijsko delo je prejel vrsto priznanj in plaket (Čufarjeva plaketa, plaketa Železar, plaketa A. Prešerna).

Tine Rant, rojen 16. februarja 1929 na Jesenicah, je član kluba od leta 1955. V odboru kluba je opravljal dolžnosti arhivarja in predsednika. Bil je inštruktor foto krožka na ŽIG-u. Sodeloval je na klubskih, gorenjskih, republiških in zveznih foto razstavah. Dobil je številna priznanja in plakete. Leta 1959 je skupaj s člani odbora kluba pripravil prvi klubski katalog, opremljen s fotografijami. Odlično obvlada tehniko in kompozicijo.

Nataša Rant je uspešno razstavljala na klubskih, gorenjskih in republiških foto razstavah. Prejela je nekaj priznanj in plaket. Njen fotografski svet zajema lično razpoloženje otroških portretov.

Tone Kocjančič, rojen 10. decembra 1922 v Gorjah, je fotoamater 1. stopnje. Uspešno je sodeloval na klubskih, gorenjskih, republiških in zveznih ter mednarodnih foto razstavah. Prejel je vrsto priznanj in plaket. Poleg črno-bele odlično obvlada tudi barvno fotografijo. Eden tistih redkih naših ustvarjalcev je, ki v nobenem pogledu ne odstopajo od svoje, na začetku začrtane poti.

Tone Vončina, rojen 14. oktobra 1911 v Ljubljani, je član kluba od 1948. Več kot četrto stoletja je odlično opravljal delo blagajnika. Sodeloval je na nekaj klubskih razstavah. Pred leti je deloval v nadzornem odboru kluba. Za uspešno delo v odboru je prejel republiško plaketo s priznanjem ZOTK Slovenije, nekaj knjižnih nagrad ter plaket.

Sašo Rev, rojen 12. junija 1952 v Žirovnici, je fotoamater 1. stopnje in inštruktor. Sodeloval je na republiških, zveznih in mednarodnih foto razstavah. Prejel je priznanja in plakete. Bil je uspešen mentor foto krožka na OS Žirovnica.

PADALCI ALC LESCE BLEDE USPEŠNI NA EP V AVSTRIJI

V avstrijskem športnem središču Bad Kleinkirchheim je bilo od 29. januarja do 1. februarja tekmovalje za evropski pokal para-ski. Sodelovalo je 44 tekmovalcev v 11 ekipah iz 9 držav. Jugoslavijo je zastopala ekipa padalcev ALC Lesce Bled v postavi Dušan Intihar, Darko Svetina, Benjamin Šmid in Branko Mirt, vodil pa jo je trener Drago Buncič.

Para-ski tekmovalnja so pred dvajsetimi leti vpeljale alpske države. Za njimi so stali veliki interesi turizma in industrije, ki so dobile dokaj poceni možnost za reklamiranje svojih turističnih ponudb in izdelkov. Tudi v Bad Kleinkirchheimu se je potrdilo to pravilo. Našo ekipo so podprli Elan, Almira, Vezeneine Bled in Sukno Zapuze s svojimi izdelki.

Para-ski je kombinacija treh padalskih skokov na ravno, treh skokov na pobočje z nagibom 30 do 40 stopinj in dveh voženj veleslalomov. Točkovanje je ekipno in posamezno.

Tokrat so padalci imeli skupinske skoke z višine 1000 m. Cilj je bil pred hotelom v središču mesta, zato si je prireditelj ogledalo veliko število gledalcev. Vendar pa je tekmovalcem nagajalo vreme, saj so se morali znajti v močnem vetru (5 do 7 m/s) s sneženjem. Ob tem so se morali spoprijeti tudi z močno turbulenco in mrazom (-12°C na tleh in -17°C na 1000 m.). Prvo serijo skokov so naši pa-

dalci končali na tretjem mestu. Največje breme v ekipi je bilo zopet na Intiharju, ki je skakal prvi, saj se vsi drugi iz ekipe ravna po prvem. V težkih razmerah je Intihar dosegel nekoliko slabši rezultat, vendar so bile možnosti za dobro končno uvrstitev še vedno velike. V drugi seriji so imeli naši zaostanek samo 0,61 m, v tretji pa z izredno dobrim skokom le 0,06 m. Zaradi slabega vremena so nato izvedli samo še eno serijo skokov v hrib, nagib je bil 40 stopinj. Pri hitrosti vetra 6 do 7 m/s so se naši tekmovalci dobro znašli in skok opravili z majhnim zaostankom 0,34 metra.

V skupinskih skokih na cilj je tako zmagala ekipa ALC Lesce Bled, ki je v šestnajstih skokih dosegla rezultat 2,68 metra. Druga je bila Švedska, 3,07 metra, in tretja Avstrija I s 3,19 metra. V konkurenci posameznikov je bil najboljši Darko Svetina z rezultatom 0,04 m, tretji pa Branko Mirt z 0,09 metra. Šmid je osvojil solidno 13. mesto, z 0,48, Intihar pa je bil 24. z rezultatom 2,07.

V veleslalomu so bili naši slabši, kot smo pričakovali. Dosegli so naslednje uvrstitve: 17. Mirt, 29. Svetina, 32. Šmid in 33. Intihar. Kljub slabšemu veleslalomu so na koncu osvojili četrto mesto v skupni razvrstitvi, med posamezniki pa sta bila Mirt šesti, Svetina pa deveti.

EK

TEH NAŠIH ŠESTDESET LET...

V fotografijah Francija Kolmana se odraža izreden občutek za motiv, svetlobo in dinamiko trenutka. Odlikuje ga izjemno poznavanje tehnike in kompozicije. Danes sodi Kolman med vidne športne fotografe v Jugoslaviji. Enako uspešen je tudi pri železarskih motivih, od žarečega jekla, žuljavih rok in oznoženega obraza jeseniškega železarja. V svojih stvaritvah se ne zadovolji že s tehnično neoporečnostjo. Ustvarjalec — umetnik je, ki ni nikoli zadovoljen z doseženim. Deluje kot slikovni kritik, predavatelj in je dolgoletni član nadzornega odbora.

Franci Črv, rojen 30. januarja 1929 na Jesenicah, je fotoamater 1. stopnje. V klubu je opravljal naslednje naloge: predsednik, tajnik, inštruktor in referent za stike z zamejstvom. Pri Foto zvezi Slovenije je delegat in zastopa naš klub. Imel je pet samostojnih razstav, preko 220-krat je sodeloval na skupinskih razstavah doma in v tujini. Prejel je 65 nagrad in plaket. V letu 1981 je dobil Čufarjevo plaketo, leta 1984 pa bronasto Kidričevo plaketo ter plaketo beljaškega foto kluba za zasluge pri razvoju dobrega sosedskega sodelovanja. Je pobudnik ideje o organizaciji tradicionalnih medklubskih razstav Človek in jeklo. Enako suvereno obvlada krajinarstvo, železarsko motiviko in športno fotografijo in je izrazil realistični fotograf. V svojih delih zmreže z najbolj skopimi sredstvi podati presenetljivo podobno nekega svojkega življenja in vzdušja. Spada med najaktivnejše razstavjalce, član kluba je od leta 1959.

Franci Sluga, rojen 29. septembra 1941 v Notranjih Gorah, je fotoamater 1. stopnje in inštruktor. Sluga je izrazil predstavniki avantgardne realistične fotografije. V njegovih fotografijah prevladujeta red in namembnost. Tehnična popolnost in umetniški izraz so rezultati dolgoletnega Slugovega zorenja. Izjemen posluš ima za kompozicijo. Dela ustvarja neobremenjeno, zato so njegove fotografije sproščene. Za svoja

dela je prejel večje število medalj in plaket. Najbolj znani sta Grand Prix — Sisak 78 in Grand Prix — Novi Sad 83. Doslej je imel že sedem samostojnih razstav. Njegove kolekcije barvnih fotografij so iskane za letne koledarje slovenskih založniških hiš. Član kluba je od leta 1966.

Adi Fink, rojen 23. avgusta 1925 v Ljubljani, je fotoamater 1. stopnje in inštruktor foto krožka na OS Prežihovega Vornica Jesenice. V odboru kluba že več let opravlja delo statistika. Sodeluje na klubskih, gorenjskih, republiških in inozemskih razstavah. Za svojo bogato ustvarjalno dejavnost je dobil številne nagrade in plakete. Član kluba je od 1978, intenzivno pa se ukvarja s fotografijo od 1950. Z njegovimi deli se srečujemo na mnogih skupinskih in samostojnih razstavah. Radovedno oko Finkove kamere se zaustavlja v slikoviti, razgibani, eksotični krajini. Veliko ljubezni in znanja vlaga Fink v portretiranje. Njegova fotografska govorica je izjemna. Je izredno občutljiv esteti. Njegove fotografije so v svojih sestavinah pretehtane in premišljene.

Franc Gorjanc je v odboru opravljal vrsto nalog, od predsednika in tajnika do blagajnika. Razstavljal je na klubskih, medklubskih in republiških razstavah. Je izrazit predstavnik klasične planske fotografije. Za razstavljena dela je dobil več priznanj in plaket. Član kluba je od 1948.

Milan Polak, rojen 3. julija 1921, fotoamater 2. stopnje. Vrsto let je bil tajnik in član nadzornega odbora. Razstavljal je na gorenjskih, republiških in zveznih fotografskih razstavah. Za uspešno razstavno dejavnost je dobil vrsto priznanj in plaket. Bil je pobudnik ideje o organizaciji tradicionalnih foto razstav Človek in jeklo in razstave spominskih obeležij narodnoosvobodilne vojne v občini. Njegov fotografski svet je nekaj povsem svojega, nekaj, kar ne prenese nobenih nalepk določene fotografske smeri. Odlično obvlada tudi železarsko motiviko. Njegove fotografije delujejo lahkočno. V njih se zrcali velika avtorjeva angažiranost, veselje do življenja in ustvarjanja. Član kluba je od 1959.

Izidor Trojar, rojen 28. maja 1938 na Javorniku, je fotoamater 1. stopnje in član kluba od 1955. V odboru kluba je uspešno opravljal vrsto nalog: gospodar, blagajnik, vodja mladinskih foto tečajev, v jubilejnem letu pa predsednik. Deloval je kot vodja foto krožka na OS Prežihovega Vornica, bil ustanovitelj foto krožka na OS Dovje, trenutno pa je mentor foto krožka na CSUI Jesenice. Njegovo dvajsetletno bogato pedagoško delo inštruktorja je vtakano v skoraj vseh foto krožkih na osnovnih šolah občine. Poleg fotoamaterske se je Trojar ukvarjal tudi s kinoamatersko dejavnostjo. Vrsto let je njegovo pedagoško delo teklo dvotirno. Obenem je ustanovitelj filmske skupine ODEON v letu 1965. V Mojstrani je organiziral prvo slovensko srečanje pionirskih in mladinskih kinoamaterjev. Razstavljal je na klubskih, republiških, zveznih in mednarodnih foto razstavah. Prejel je številna priznanja in plakete.

ZAHVALE

Ob boleči izgubi dragega očeta, deda, pradedu, tasta, brata, svaka in strica

CIRILA KLINARJA
upokojenca Železarne Jesenice iz Hrušice 28,

se hčerka Ivanka in sin Maks s svojci iskreno zahvaljujeta sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem ter vsem, ki so nama v težkih trenutkih stali ob strani, nama izrekli sožalje, očetu poklonili veliko lepega cvetja in ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Posebno se zahvaljujeta dr. Mencingerju in bolniškemu osebju internega oddelka — intenzivne nege bolnice Jesenice in dr. Novaku iz zdravstvenega doma Jesenice za skrbno nego in zdravljenje med njegovo boleznijo. Zahvaljujeta se za poklonjeno cvetje, izrečena in pismena sožalja članom predsedstva občinskega odbora Rdečega križa Jesenice, delovni enoti špedicije Jesenice — Železarna Jesenice, članicam odseka ročnih del pri DPD Svobodi Tone Čufar Jesenice, Delovni skupnosti skupnih služb SIS občine Jesenice, Gasilskemu društvu Hrušica, krajevni konferenci SZDL Hrušica, Emilu Rihtaršiču, Ani Robič, Malki Zupanc, Miru Razingarju, Alojzu Grzečiču za opravljena dela in pomoč, Pavlu Lotriču za poslovlilne besede ob slovesu, pevcem okteta iz Žirovnice za ganljivo zapete pesmi.

Hči Ivanka Lorenčič in sin Maks Klinar s svojci

Ob prezgodnji izgubi dragega moža, očeta, starega očeta, brata in strica

MARIJANA KLINARJA

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem za izrečeno sožalje, podarjeno cvetje in vsestransko pomoč.

Posebno se zahvaljujemo tudi vsem sodelavcem TOZD Družbena prehrana Železarne Jesenice, sodelavcem Intertrade Radovljica, pevcem za zapete žalostinke, obema govornikom za poslovlilne besede ter vsem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

Žena Marija in sin Bojan z družino

Ob boleči izgubi drage žene, mame, babice in prababice

JULIJANE ŠUŠTERŠIČ

se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za podarjeno cvetje, izrečeno sožalje ter spremstvo na njeni zadnji poti.

Posebno se zahvaljujemo sodelavcem bloka Ceste revolucije 6 z Jesenice za denarno pomoč.

Posebno zahvalo smo dolžni osebju internega oddelka bolnice Jesenice za njeno dolgoletno zdravljenje.

Vsem še enkrat iskrena hvala.

Vsi njeni

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta, deda, brata, strica

ALOJZA MANDELJCA

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem za izrečeno sožalje in podarjeno cvetje. Zahvaljujemo se tovarišu Slovenku za poslovlilne besede in pevcem za zapete žalostinke. Posebno se zahvaljujemo organizaciji Zveze borcev za obiske na domu med njegovo boleznijo.

Žena Ivanka in hčerka Silva z družino

Ob nenadni in nenadomestljivi izgubi

JELE GLOGOVAC

delavke Gorenjske oblačilnice — TOZD Konfekcija Jesenice se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nam na kakršenkoli način pomagali in sočustvovali z nami, nam izrekli sožalje, ji darovali vence in cvetje ter jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti. Še posebno smo dolžni zahvalo sorodstvu, sosedom, prijateljem, sodelavcem Gorenjske oblačilnice, še posebej govornici za ganljive poslovlilne besede, delavcem kolektiva Verige Lesce — TOZD TIO, pevcem za zapete žalostinke in župniku za obred.

Zahvala gre tudi zdravnikom in osebju bolnice Jesenice. Še enkrat skromna srčna hvala.

Zalujoči svojci

Društvu upokojencev Javornik-Koroška Bela se najlepše zahvaljujem za čestitko ob življenjskem jubileju. Obenem jim želim še veliko delovnih uspehov.

Safet Kiserovič

Smrt se je izlila v blede obličje, pogled je zaplaval v neznani pokoj, ni več trpljenja na bolečine, življenje je trudno končalo svoj boj.

Simon Gregorčič

Ob boleči izgubi naše drage mame, babice, prababice, svakinje in tete

PAVLE DOBRAVEC
rojene Šest

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem, prijateljem in sosedom, ki ste se od nje poslovili, jo pospremili na zadnji poti. Hvala za poslovlilne besede tovarišu Divjaku, pevcem za zapete žalostinke in vsem, ki ste jo imeli radi.

Vsi njeni

Sindikalnemu odboru TOZD Elektrode se najlepše zahvaljujem za podarjeno knjigo in čestitko ob moji 50-letnici.

Najlepša hvala sodelavkam in sodelavcem rezalnice — dnina Kosmač — za prijeten večer in darilo ob mojem odhodu v pokoj.

Marija Kostič

Ob življenjskem prazniku se za vso pozornost, čestitke in darila zahvaljujem sodelavcem in izvršnemu odboru osnovne organizacije sindikata delovne skupnosti KO-FI.

Vsem želim še veliko uspeha pri nadaljnjem delu.

Andrej Puc

Sindikalni organizaciji TOZD HV Jesenice se zahvaljujem za čestitko in denarno pomoč.

Vsem sodelavkam in sodelavcem pa želim mnogo zdravia, osebnega zadovoljstva in uspehov pri delu.

Marija Jasenc

Organizaciji ZZB in društvu upokojencev se lepo zahvaljujem za čestitke ob mojem rojstnem dnevu.

Tončka Anderlič

Izvršnemu odboru sindikata TOZD Elektrode se iskreno zahvaljujem za obisk na domu in darilo, ki mi bo lep spomin na dolgoletno delo z vami.

Želim vam še mnogo uspehov pri nadaljnjem delu.

Jožica Smrke

Vsem bivšim sodelavkam in sodelavcem, vodstvu in organizacijam želim veliko sreče in zdravja v letošnjem letu.

Anton Kelih

DEŽURNI TRGOVINI

V soboto, 8. februarja, bosta na Jesenicah od 7. do 18. ure odprti trgovini:

ROŽCA, samopostrežna trgovina Plavž (pri Čufarju), Titova 79, in

DELIKATESA, samopostrežna trgovina, Kašta 1, C. železarjev 20.

DEŽURNA LEKARNA

V mesecu februarju je za občini Jesenice in Radovljica dežurna lekarna na Jesenicah.

REŠITEV KRŽANKE IZ 4. ŠTEVILKE ŽELEZARJA:

Aleksej, ŠV, moralist, nadarjenost, operater, orade, delta, roparica, imenik, aar, Ares, liv, mokrota, rja, Nik, Bora, ona, Sal, KE, Naš, kosa, Ro, stresanje, Čair, NK, Avdo, ica, jermen, soja, Amin, trezor, Erazem, lom, Saeia, ole, opast, arn, vile, poslovnik, anoda, Ajka, mako, rotor.

VABILO AMD JESENICE

Avto-moto društvo Jesenice vabi k sodelovanju v avto šoli za inštruktorje oziroma učitelje praktičnega pouka na vozilih. Zanimati dobijo informacije v pisarni AMD Jesenice, Kidričeva 26/c, v sredo popoldan.

RAZSTAVNI SALON DOLIK JESENICE

V času od 1. do vključno 12. februarja je v razstavnem salonu DOLIK na Jesenicah na ogled razstava slik Ivane Kobilca in Ferda Vesela iz zbirke Narodne galerije v Ljubljani.

Razstava je odprta vsak dan, razen ob nedeljah in sobotah popoldan, od 9. do 12. ure in od 16. do 19. ure.

Osnovni organizaciji sindikata in obratovodstvu ter vsem bivšim sodelavcem in sodelavkam Strojnih delavnic želim vso srečo, zadovoljstvo in uspeh pri delu.

Francka Kelih

OTROŠKI PLES V MASKAH

bo v soboto, 8. februarja, ob 16. uri v telovadnici TVD Partizan Jesenice.

Vabita TVD Partizan in DPM Jesenice

Kaj bomo gledali v kinu

KINO ŽELEZAR

7. februarja, nem. western film SKRIVNOST INDIJANSKEGA ZLATA ob 10. uri, ob 17. in 19. uri amer. barv. fant. film ZASLEDOVANJE V VESOLJU in ob 21. uri premiera amer. nem. barv. erot. komedije BABY LOVE.

8. februarja, amer. barv. revij. glasb. film LJUBEZEN NA KOTALKAH ob 10. uri, ob 17. uri slov. barv. komedija RDEČI BOOGIE ALI KAJ TI JE DEKLICA. Film predvajamo v okviru praznovanja slovenskega kulturnega praznika. Ob 19. uri amer. barv. fant. film ZASLEDOVANJE V VESOLJU in ob 21. uri premiera amer. barv. akcij. filma TEKSASKI RANGER MC QUADE.

9. februarja, amer. fant. film SUPERMAN II., ob 10. uri, ob 15. uri amer. barv. fant. film ZASLEDOVANJE V VESOLJU, ob 17. in 19. uri, amer. nem. barv. erot. komedija BABY LOVE.

10. februarja, amer. nem. barv. erot. komedija BABY LOVE ob 17. in 19. uri. Film ni primeren za otroke!

11. februarja, amer. barv. akcij. film NINJA III (OBSEDENOST) ob 17. in 19. uri.

12. februarja, amer. barv. akcij. film NINJA III (OBSEDENOST) ob 17. in 19. uri.

13. februarja, japon. barv. erot. film ŽENSKA Z RDEČIM KLOBUKOM ob 17. in 19. uri.

KINO PLAVŽ

7. februarja, nem. western SKRIVNOST INDIJANSKEGA ZLATA ob 16. uri, ob 18. in 20. uri premiera

amer. barv. komedije PREBUJANJE POMLADI.

8. februarja, amer. barv. revij. glasb. film LJUBEZEN NA KOTALKAH ob 16. uri, ob 18. in 20. uri amer. barv. komedija PREBUJANJE POMLADI.

9. februarja, amer. fant. film SUPERMAN II. ob 16., 18. in 20. uri.

10. februarja, amer. barv. glasb. film FLASHDANCE ob 18. in 20. uri.

11. februarja, amer. barv. glasb. film FLASHDANCE OB 18. in 20. uri.

12. februarja, ZAPRTO!

13. februarja, amer. barv. akcij. film DISCIPLINA BREZ MILOSTI ob 18. in 20. uri.

KINO DOVJE

9. februarja, amer. barv. thriller KRISTINA ob 19. uri.

KINO KRANJSKA GORA

7. februarja, amer. fant. film E. T. — VESOLJE ob 17. uri.

8. februarja, amer. barv. akcij. film DISCIPLINA BREZ MILOSTI ob 20. uri.

11. februarja, amer. barv. fant. film ZASLEDOVANJE V VESOLJU ob 20. uri.

KINO ŽIROVNICA

7. februarja, amer. glasb. revij. film LJUBEZEN NA KOTALKAH ob 16. uri, ob 18. uri amer. barv. komedija TOOTSIE.

VESELO PUSTOVANJE

Društvo upokojencev Jesenice vabi svoje člane na veselo pustovanje v nedeljo, 9. in torek, 11. februarja, v domu društva na Jesenicah Pod gozdom 13. obkraj s pričetkom ob 18. uri.

V torek bodo tri najboljše maske nagrajene.

VEČER DIAPOZITIVOV

V četrtek, 6. februarja, bo v sejni sobi Planinskega društva Javornik-Koroška Bela že peti večer diapozitivov v sezoni 1985/86. Predaval bo Miha Zumer iz Gorij, pod naslovom »Visoki Atlas — Maroko«.

Naslednji, šesti večer diapozitivov bo 20. februarja.

Vabljeni!

POHVALE ZA »LEPE ROŽE IN VARSTVO OKOLJA«

Za posebno prizadevanje v akciji »Lepe rože in varstvo okolja« pri Turističnem društvu Jesenice so bili v letu 1985 pohvaljeni naslednji krajan:

BLEJSKA DOBRAVA: Anica Abram, Anica Beguš, Amalija Brebec, Valerija Bucek, Majda Jekler, Pepca Kežar, Francka Kunšič, Milena Lunder, Karlo in Zofija Markovič, Pavla Pikol, Tončka Nerlin, Tončka Sever, Jožefa Skumvač, Tatjana Srpič, Marija Stopar.

Posebno lepe rože je imela Rozalija Hasimović, ki bi sicer za prizadevnost zaslužila značko. Ker pa lahko značko isti osebi podelimo le enkrat, je med posebno pohvaljenimi.

B. B.

RIBIŠKA PRIPRAVA	SL. UT. EGODO- VINAR (FRAN)	RDEČI KRIŽ	SRPIANIS IN SULA- (ISAAC)	MAZAC SUSMAR	ORGAN. KEMENA SPOJINA	KANTAV TOR KOVACIC
PROPAGANDA GANDA JERIKOSLOV RUPEL OPRAVA	GROZNI SOK DEPARTMA V FRANK	ROD IG- LANCEV RUŠA	PESNICA MUSER	GL. MESTO PERUJA GRAM	LOVEČ SOKOLOV TROVES LACA	3+8=11 JEZIKAV CLOVEK
SL. EGOV (JOSEF) STREHANB POSTELJO	IT. KIPAR (GIAM) LORENZO	PRENE- WANJE PRAVICE DO ČESA	GERMAN. BOGINJA USODE	VRSTA ENERGIJE	MATI	GO MINUT
FR. IGRAV (BRIGITTE) DEJAVNIK VEROV	SL. HO- KEJIST (ALBIN)	DRSALEC SCHENK	RUDAR	GRSKA BOGINJA SREČE	UMRLI SLOVEN. PESNIK (FRANCE)	SL. IGRAV KA (ITA)
15	10	12	14	11	9	6
1	5	8	2	13	7	4
3	6	7	10	11	12	13
4	9	10	11	12	13	14
5	12	13	14	15	16	17
6	15	16	17	18	19	20
7	18	19	20	21	22	23
8	21	22	23	24	25	26
9	24	25	26	27	28	29
10	27	28	29	30	31	32

ČRKE Z OŠTEVILČENIH POLJ V
KRIŽANKI PRENESITE V GORNJI
LIK TAKO, DA DOBITE BRANO VO-
DORAVNO LOUSKO MODROST.

DVAINDVAJSETA ZVEZDICA PRED VRATI

Pregovor pravi: vse je dobro, kar se do-
bro konča. Enako velja za 21-kratne pr-
vake Jugoslavije, hokejiste Jesenic, ki so
bili še nedolgo tega v dokaj kočljivem po-
ložitju na lestvici. Kompas Olimpij je za
nekaj dobrimi igrami in osvojenimi toč-
kami celo prehitel. Jeseničane. Naši
fantje so izgubili tudi dve srečanju s Crve-
no zvezdo, v Beogradu in na Jesenicah z
1:5. Toda prvaki so se še pravočasno iz-
vlekli iz krize in zaigrali, kot je treba.

Dokaz več, da so mnogi, ki jih v letoš-
nji sezoni ni bilo vseeno, kaj se dogaja s
prvaki, in so zatrjevali, da imamo na Je-
senicah res šampionsko moštvo, imeli
povsem prav. Le štirinajst dni so Jeseni-
čani potrebovali, da so se iz dokaj slabe-
ga položaja na prvenstveni lestvici, pred-
vsem z resnim odnosom na treningih in
dobrimi igrami, povzdignili tja, kamor
tudi sodijo. V veliki finale, v katerem
imajo lepe možnosti, da osvojijo že dva-
indvajseti naslov prvaka Jugoslavije. To
možnost so v letošnji sezoni skalili neka-
teri porazi, ki so bili za navijače zelo bo-
leči, v resnici pa povsem brez potrebe.
Res pa je še nekaj. Šport je sestavljen iz
zmag in porazov. Na Jesenicah smo na-
vajeni v glavnem zmag in marsikomu je
zelo težko, ko njegovi ljubljenci izgubijo
še posebej z objektivno slabšim naspro-
tnikom. Naše državno prvenstvo postaja
s tujimi igralci in preseljevanjem doma-
čih iz kluba v klub veliko bolj izenačeno
in tudi negotovo. Letos je bilo to še naj-
bolj očitno.

Mnogi so iskali vzroke, takšne ali dru-
gače. Veliko se je tudi govorilo o nestro-
kovnem delu, premajhni disciplini, o sla-
bi telesni pripravljenosti jeseniških ho-
kejistov in podobno. Kaj lahko sedaj,
pred velikim finalom rečejo na to? Ali se
je strokovnost v vrstah HK Jesenice spre-
menila kar čez noč? Ali gre za nekakšno
nevidno »čarobno palico«? Najbrž ne. Vse
kaže, da je celotni kolektiv, predvsem pa
igralci sami, pravočasno dojel nevarnost,
v katero so pahili sami sebe. Za analize
bo seveda še dovolj časa, kajti sedaj je ve-
liko bolj pomembno držati na vajetih se-
danjo dobro formo moštva, ki v zadnjem
času pozna samo zmage. Da pa so Jeseni-
čani v resničnem zaletu, da so odločni
osvojiti še eno zvezdico, nam pove tudi
izjava najboljšega jeseniškega strelca
Zvoneta Šuvaka:

»V pravem trenutku smo prišli v formo.

Potrebna sta nam bila dva tedna, da smo
se ujeli in sami ste videli, zvrstilo se se
same zmage. Menim, da ni moštva v Ju-
goslaviji, ki bi nas v nadaljevanju prema-
galo na domačem igrišču. Pravijo, da
nam bo olajšano delo, če bo Domine Lo-
movšek kaznovan. Partizan je dobro mo-
štvo tudi brez njega, vendar tudi, če bi
igral, Beograščani ravno tako ne bi imeli
nobelih možnosti. Kar zadeva Domine-
ta, bi ga če bi jaz odločil, pustil nekazno-
vanega za čas velikega finala. Da bi vsej
Jugoslaviji dokazali, da smo resnično
najboljši. Po končanem prvenstvu pa naj
ga kaznujejo. Dva indvajseta zvezdica
nam ne more pobegeti.

Pred velikim finalom pa na Jesenicah
ne bi smeli pozabiti še na nekaj. Imamo
21-kratnega prvaka, hokejski klub z naj-
bolj svetlo zgodovino v državi, kolektiv,
ki je največ dal in tudi daje jugoslovan-
skemu hokeju. Prav za to bi bilo nespa-
metno, če bi v velikofinlnih dvobojih
kdo od neodgovornih gledalcev skalil ve-
selje, ali pa vrgel madež na svetle tradici-
je HK Jesenice.

Ob zadnjih dveh prenosih iz Beograda,
ko so naši igrali proti Partizan in Crveni
zvezdi, nas je televizijski reporter Zvon-
ko Mihajlovski opozoril na športno obna-
šanje tamkajšnje publike, ki je s ploskan-
jem pozdravljala uspešne akcije 21-krat-
nih pravakov in ob koncu tudi njihovo
zmago. Bodoimo pošteti in si zamislimo,
kako bi na Jesenicah pozdravljali mo-
štvo, ki bo v pomembnem dvoboju pre-
magalo domačine? Jeseniška publika je
zagotovo najbolj hokejska v Jugoslaviji,
saj najbolj pozna to igro. Res pa je, da
skoraj vsa moštva, ki gostujejo v dvorani
v Podmežakli, že na začetku, ko pridrsa-
jo na ledeno ploskev zaslišijo žvižganje,
ki je nekakšen »pozdrav«, moramo pri-
znati, nekulturen.

V velikofinlnih dvoboje na Jesenicah
bodo uprte oči celotne jugoslovanske
športne javnosti. Lepo bi bilo, če bi do-
mači navijači navijali za prvake tako, kot
znajo. Ob tem pa bi morali paziti na ne-
kulturene izpade posameznikov, ki ne bi
bili v čast HK Jesenice. Obisk bo vsaka-
kor velik, zato je možnost izpadov večja.
Pravi navijači jeseniškega hokeja bi mo-
rali tudi sami hitro reagirati in preprečiti
morebitne nevedčnosti.

D.

SE PONOVO OBETAJO BOLJŠI ČASI ZA JESENIŠKI NOGOMET?

Nogomet ima v našem železarskem
mestu dolgoletno tradicijo. Prihodnje le-
to bodo pri Nogometnem klubu Jesenice
praznovali že 75-letnico. V zadnjem ob-
dobju so se med privrženci te športne pa-
noge nakopičili najrazličnejši problemi.
Slabe razmere za delo in treninge, pre-
majhno število zavzetih nogometnih de-
lavcev, izredno slabo igrišče v Podmežak-
li, težave s trenerskim kadrom — vse to
so vzroki za to, da nogomet v zadnjih le-
tih nazaduje. Posamezniki si precej pri-
zadevajo, da bi spremenili takšno stanje,
vendar se stvari prepočasno obračajo na
bolje.

Na občnem zboru Nogometnega kluba
Jesenice je bilo moč slišati veliko optimi-
stičnih besed, ki dajejo več upanja za
uspešnejšo prihodnost nogometa v žele-
zarskem mestu. Poročilo predsednika
kluba Rajifa Omanoviča je bilo izredno
kritično, obenem pa tudi dobra podlaga
za nadaljnja prizadevanja, da v klubu
marsikaj spremenijo na bolje. Govoril je
o delu posameznih moštvev in selekcij, o
delu trenerjev in upravnega odbora,
opremi in nadaljnjih načrtih. V ospredju
dogajanj pri klubu v preteklem letu je bi-
lo člansko moštvo, ki je po večletnem
igranju v slovenski občinski ligi — zahod
padlo v gorenjsko ligo. To je seveda ne-
uspeh in hkrati opozorilo, da v moštvu ni
vse v najlepšem redu. Glavne vzroke za
ta neuspeh je mogoče iskati v menjavi
trenerjev, osipu igralškega kadra, malo-
marnem odnosu igralcev do kluba in
igre, slabih razmerah za treninge in po-
dobno. Starejši igralci menijo, da je po-
vsem umevno, da morajo igrati v moštvu
tudi, če ne trenirajo. Lani v jesenskih
meseh, ko je moštvo začelo nastopati v
gorenjski ligi, se je stanje popravilo, to pa
je velika spodbuda za nadaljevanje spo-
mladanskega dela prvenstva. Po jesen-

skem delu prvenstva so Jeseničani na
drugem mestu za Lescami, spomladi pa
načrtujejo odločen boj za prvo mesto in
vrnitev v slovensko območno ligo-zahod.
Pri Nogometnem klubu Jesenice pa vsi
pozornost namenjajo tudi mladim igral-
cem. Dobro je obiskana pionirska šola
nogometa, ki jo vodi Ljubimko Radović,
to pa pomeni, da se za prihodnost jeseni-
škega nogometa res ni treba bati. Ob oc-
njenju dela kluba v lanskem letu pa se-
veda ne moremo tudi mimo lepega
mednarodnega uspeha. Člansko moštvo
je že drugič zapored zmagalo na turnirju
Tri meje.

Na občnem zboru so navzoči sprejeli
tudi akcijski program za letošnje leto. V
ospredju bodo prizadevanja, da jeseni-
škemu nogometu spet povrnejo nekdanjo
veljavo in ugled. Člansko moštvo se je že
začelo pripravljati na spomladanski del
prvenstva v gorenjski ligi, za občinski
praznik bodo organizirali nogometni tur-
nir, sodelovali bodo na tradicionalnem
turnirju Tri meje, tudi ostala moštva bo-
do nastopala v posameznih ligah. Mladin-
sko moštvo prav tako načrtuje nastopa-
nje v višjem rangju, saj sedaj v gorenjski
ligi nima pravih tekmecev. Pri nogomet-
nem klubu se tudi zavzemajo, da bi s šir-
šo družbeno pomočjo vsaj delno uredili
in usposobili igrišče za spomladanske
nastope, potrebno pa bo urediti tudi gar-
derobe.

V razpravi na občnem zboru so tudi
poudarili, da morajo začeti s pripravi
na praznovanje jubileja, 75-letnice, zav-
zeli so se za boljše medsebojne odnose
med igralci in trenerji, za doseganje bolj-
ših rezultatov pa bo potrebna tudi večja
disciplina. Čakajo jih še številne druge
naloge, med drugim bodo več pozornosti
namenili tudi obveščanju o delu kluba.
J. R.

RAZPIS PRVENSTVA ŽELEZARNE JESENICE V SANKANJU

Pokrovitelj prvenstva je komisija za športno rekreacijo, organiza-
tor pa Smučarski klub Jesenice.

Vodja tekmovanja bo Drago DOKL.

Tekmovanje v sankanju bo v NEDELJO, 16. FEBRUARJA, OB 10.
URI V SAVSKIH JAMAH — PLANINA POD GOLICO.

Tekmovanje je ekipno in posamezno v moški in ženski konkuren-
ci. Moški tekmujejo v kategoriji do 35 let, od 35 do 45 let in nad 45 let
starosti. Ekipa moških šteje dva tekmovalca iz prve kategorije in bolj-
ša dva iz druge oz. tretje kategorije. Pri ženskah so kategorije do 35 let
in nad 35 let. Ekipa šteje dve tekmovalki, in sicer eno tekmovalko iz
prve kategorije in eno tekmovalko iz druge kategorije. Število tekmo-
valcev je neomejeno. Tekmuje se na lastno odgovornost.

Tekmuje se po pravilniku o DŠRI v ŽJ, z dodatki iz pravilnika
SZS. Tekmovalna oprema so navadne sani, ki pa ne smejo biti dodat-
no obtežene in gibljive v nobenem položaju. Teža sani ne sme prese-
gati 10 kg. Sani ne smejo biti gibljive in ne smejo imeti gibljivih ali ne-
gibljivih mehanskih naprav za krmiljenje in zaviranje. Drsnе ploskve
ne smejo biti nameščene pod ostrim kotom (ne tako kot tekmovalne
sani). Drsnі ploskvi morata biti v celoti kovinski.

Tekmovalci starejših letnikov lahko nastopajo v mlajših kategori-
jah, vendar so v tem primeru uvrščeni v isti kategoriji.

Poimenske prijave (z delavsko številko) pošljite na sindikat Žele-
zarne do srede, 12. februarja, do 12. ure, ko bo v sejni sobi žrebanje
startnih števil. Startne številke bodo vodje ekip prejeli na cilju tek-
movalne proge.

Avtobus bo odpeljal ob 8. uri s Koroške Bele.

Razglasitev rezultatov bo pol ure po končanem tekmovanju v ho-
telu Planina pod Golico.

NAMIZNI TENIS JESENIŠKI PIONIRJI V ZAGREBU

Tradicionalno odprto pionirsko prven-
stvo Zagreba v namiznem tenisu, imeno-
vano tudi neuradno državno prvenstvo,
je bilo tokrat že trinideset let brez
dvoma sodi med najpopularnejše in
najmožnejše tovrstne prireditve v drž-
avi. Tokrat je na tem veleturnirju nasto-
pilo kar 717 pionirjev in pionirk iz 106
klubov iz skoraj vse države. Med njimi je
bilo tudi številno dvanajstčlansko jeseni-
ško zastopstvo. Po tridnevni borbi za
zeleno mizo so se borili mlajši in starejši
pionirji ekipno in posamezno, enako pa
tudi mlajše in starejše pionirke. Že iz po-
datka, da je nastopilo kar 292 ekip, se da
videti, da se je bilo izredno težko prebiti
med najboljše. In vendar je jeseniški eki-
pi pionirk v postavi Markez-Smolej
uspešno osvojili 5. do 8. mesto, kar je vsa-
kako lep uspeh. Tudi z ekipo pionirjev v
postavi Ferbežar-Pem, ki je pristala na 9.
do 16. mestu, smo lahko še kar zadovoljni.
Manj uspeha pa so imeli Jeseničani
posamezno. Večinoma so izpadli v prvem
ali drugem krogu, le Robert Ferbežar se
je uvrstil na 17. do 32. mesto, Elen Halila-
gič pa na 33. do 64. mesto.

Že to soboto pa bodo nastopili vsi jese-
niški pionirji in pionirke na pionirskem
prvenstvu Gorenjske, ki bo v Domu TVD
Partizan na Jesenicah.

JUDO DOBRI NASTOPI ČLANIC PRED REPUBLIŠKIM PRVENSTVOM

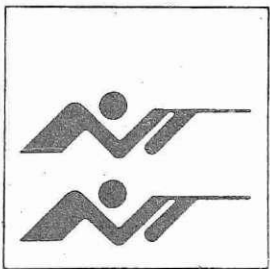
Judoistke TVD Partizan Jesenice čaka
v soboto, 8. februarja, republiško prven-
stvo v judu za članice. Dekleta se na pr-
venstvo resno pripravljajo, še posebej za-
to, ker bodo nastopile pred domačim ob-
činstvom.

Jeseniške judoistke so nastopile tudi
na dveh turnirjih, kjer so z dobrimi uv-
stavitvami dokazale, da so pred prvenstvom
dobro pripravljene. Na pozitivnem turnir-
ju za članice, ki je bil na Jesenicah, je na-
stopilo pet jeseniških judoistk. V kategori-
ji do 48 kg je Tanja Makuc osvojila četr-
to mesto, z eno zmago in dvema porazoma.
Suzana Razboršek je v kategoriji do
52 kg trikrat izgubila. Obe tekmovalki sta
se mladinki in to je bilo njuno prvo tek-
movanje, saj trenirata šele kratek čas.
Irena Wolf je v kategoriji do 61 kg pre-
pričljivo zmagala, prav tako Zoja Beriša
v kategoriji do 66 kg, kjer je bila Erika
Mausler druga.

Na tekmovanju za zlato Baumgartner-
jev pas, ki je bilo v Mariboru, je Irena
Wolf osvojila drugo mesto, Erika Mausler
pa tretje, v konkurenci dvajsetih članic iz
Slovenije.

Jeseniškim judoistkam na koncu lahko
samo zaželimo, da v soboto v domači te-
lovadnici pokažejo vse svoje znanje in
borbenost.

-tok

STRELSKA TEKMOVANJA

Obvezna strelska tekmovanja za zrač-
nim orožjem po programu SZS so za na-
mi. Strelske družine so izvedle tekmova-
nja vseh kategorij, pa tudi tekmovanje za
zlato puščico. Udeležba tekmovanj in re-
zultati so zadovoljivi. Za občinsko tekmo-
vanje se je uvrstilo 48 članov, od tega
dvanajst pionirjev in osem mladincev.
Kljub temu se nekateri niso udeležili ob-
činskega tekmovanja. Obveznega tekmo-
vanja edina ni izvedla SD Staneta Rozma-
na iz Martuljka. Vzrok je verjetno pre-
malo resnosti in aktivnosti med člani,
družina pa tudi nima strelšča za zračno
orožje. Na regijsko tekmovanje se je uv-
rstilo sedem pionirjev SD Triglav Javo-
rnik, tekmovalci SD Janeza Mraka iz
Mojstrane, štirje mladinci SD Triglav in
eden iz SD Janeza Mraka ter osem čla-
nov SD Triglav.

REZULTATI DOSEŽENI NA OBČIN-
SKEM TEKMOVANJU:

PIONIRKE: 1. Borka Krejčič (155 krogov),
2. Elida Seničak (150) in 3. Elida Se-
ničak (145), vsi SD Triglav.

PIONIRJI: 1. Elvir Crnkčič (161), 2.
Amir Mušič (148), oba SD Triglav, 3. Uroš
Kemperle (140), SD Janeza Mraka.

MLADINCI: 1. Boštjan Urbas (348), 2.
Darko Pongarc (339) in 3. Elvir Pogacnik
(335), vsi SD Triglav.

ČLANI: Peter Basara (357), 2. Pavel Je-
zeršek (354) in 3. Vojko Grebenšek (346),
vsi SD Triglav.

ČLANICE: 1. Majda Kralj (337 krogov),
SD Triglav.

TEKMOVANJE ZA ZLATO PUŠČICO:
Tekmovanja se je udeležilo 28 članov.
Na regijsko tekmovanje se je uvrstilo de-
vet članov SD Triglav in en član SD Jane-
za Mraka.

DOSEŽENI REZULTATI:

1. Pavel Jezeršek (544), 2. Peter Basara
(534) in 3. Vojko Grebenšek (533 krogov),
vsi SD Triglav.

Značko za zlato puščico za leto 1986 je
prejel Pavel Jezeršek, SD Triglav.

SK

DVAJSETIČ PUSTNO SMUČARSKA TEKMA V ČRNEM VRHU

Na pustno nedeljo, 9. februarja, bo v Črnem vrhu že 20. pustna smučar-
ska prireditev za trojevo »Svinjska glava«.

Niti skupina zagnancev, ki se je leta 1967 spomnila, da bi prijetne ne-
deljske smučarske dneve v Črnem vrhu ob pustu še popestrila, takrat ni po-
mislila, da bo prireditev postajala tradicionalna in da bo dočkala tako lep
jubilej. Toda predvsem velik odziv gledalcev jih je prisilil, da so se iz leta v
leto ponovno lotili zahtevne organizacije prireditve, ki je največkrat ostala
kar edina pustna zabava v naši občini. Poleg tekmovanja na snegu so orga-
nizatorji v posameznih letih dodali še javne prireditve v dvorani na Hrušici
in pripravili predpustne promenade po Jesenicah. Na snegu pa se je v dvaj-
setih letih zvrstilo preko 500 tekmovalcev — pustnih mask, med katerimi je
bilo vsakokrat cela vrsta odličnih mask, tako po izvedbi kot po aktualnosti,
saj so bile v ospredju maske, ki so smešile dogajanja iz našega vsakdanjika.

Letošnja jubilejna »Svinjska glava« bo v nedeljo, 9. februarja, z začet-
kom ob 11. uri, v Črnem vrhu. Tekmovanje bodo začeli najmlajši, sledile bo-
do odrasle maske, prireditve pa bodo kot vedno popestrili še z drugimi za-
bavnimi vložki.

Organizatorji vabijo k ogledu, seveda pa še posebej vabijo da se v maski
udeležite samega tekmovanja. Za maske so pripravljene nagrade. Na voljo
bo tudi jubilejna značka, pa kronika dvajsetih prireditev, poskrbljeno bo za
avtobusni prevoz z Jesenic do Planine pod Golico, na samem prireditvenem
prostoru pa tudi za okrepčilo.

Svinjska glava 1973: Prva nagrada za masko Stari »župan« Španovega vrha z
»Rols Roysem«

TEKMOVANJE ZA POKAL KRESA

Krajevna skupnost Javornik-Koroška Bela v organizaciji TVD Partizan or-
ganizira vsakoletno smučarsko tekmovanje za pokal KRESA na rekreacijskem
centru. Na tekmovanje vabi vse občane jeseniške občine.

ČAS TEKMOVANJA:

— kategorije 9, 10, 11, 12 v soboto 15. februarja ob 18. uri (nočni smuk).

— kategorije 1, 2, 3 in 4 v nedeljo 16. februarja ob 10. uri.

— kategorije 5, 6, 7 in 8 v nedeljo 16. februarja, ob 14. uri.

Prijave sprejema eno uro pred startom.

KATEGORIJE: 1. deklice letnik 81, 82, 83; 2. dekci letnik 81, 82, 83; 3. dekli-
ce letnik 78, 79, 80; 4. dekci letnik 78, 79, 80; 5. učenke od 1. do 4. razreda; 6.
učenci od 1. do 4. razreda; 7. učenke od 5. do 8. razreda; 8. učenci od 5. do 8. ra-
zreda; 9. mladinke — starost ni omejena; 10. mladinci do 27. let; 11. mlajši člani
od 27. do 40 let; 12. člani nad 40 let.

PROGE: proga CIBAN — dolžina 35 metrov, tekmujejo kategorije 1 do 4;
proga PIONIR — dolžina 300 metrov, tekmujejo kategorije 5 in 6; proga KRES
— tekmujejo kategorije od 7 do 12.

ODLIČJA: V vseh kategorijah prejmejo prvi trije medalje, zmagovalec v
vsaki kategoriji prejme pokal.

Za najboljši čas na progi KRES se podeli prehodni pokal.

V primeru slabega vremena bo tekmovanje preloženo. Uradna objava bo v
sredo 15. februarja, ob 16. uri po RADIU TRIGLAV Jesenice.

UO rekreacijskega centra KRES

REPUBLIŠKO PRVENSTVO V JUDU

V soboto, 8. februarja, se bo v telovadnici TVD Partizan na Jeseni-
cah ob 11. uri začelo republiško prvenstvo v judu za članice.

OO ZSMS KS Sava in ZAŠTREKA Junior organizirata

TURNIR V MALEM NOGOMETU

Turnir bo v nedeljo, 9. februarja, ob 8. uri v telovadnici CSUI. Prijavite se
lahko v prostorih KS Sava, Titova 18, v četrtek od 14. do 16. ure, petek od 8. do
12. ure in soboto od 8. do 12. ure.

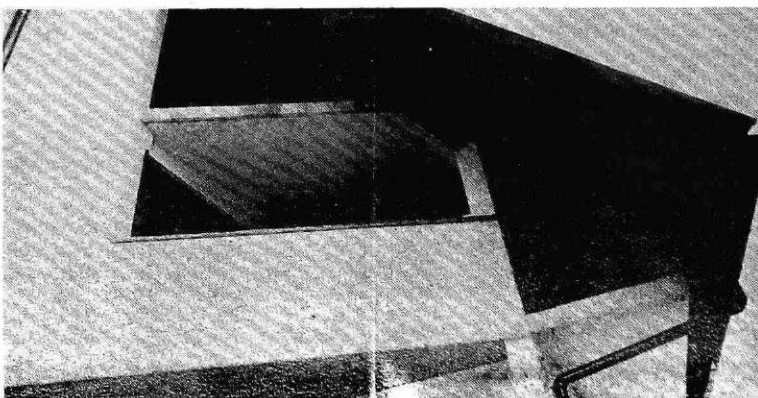
Startnina znaša 2.000 dinarjev in jo je treba plačati ob prijavi. Vse ostale in-
formacije dobite ob navedenih časih po telefonu 82-553, ali pa v prostorih KS
Sava, Titova 18.

Koordinacijski odbor planinskih društev občine Jesenice vabi
planince na

POHOD NA SNEŽNIK v nedeljo, 16. marca

Prijave sprejemajo v pisarni Planinskega društva Jesenice za vse
člane društev do petka, 7. marca.

Prevoz bo z avtobusom do Sviščakov, od koder je še dobra ura ho-
da do Snežnika. Pohodniki bodo prejeli posebne izkaznice in značke.
Polna cena za avtobus je 1.600 dinarjev. Za člane prispevajo društva
50 odstotkov cene prevoza. Zaradi visoke cene prevoza bo izlet izve-
den samo, če bodo vsi sedeži v avtobusu zasedeni. Vabljeni!

K